

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Prawo autorskie
na miarę XXI wieku.
Krok trzeci
Czy znasz nowy projekt ustawy
o zmianie ustawy o prawie autorskim?

Materiały z konferencji zorganizowanej przez
Komisję Kultury i Środków Przekazu

29 stycznia 2009 r.

Kancelaria Senatu
Warszawa 2009

Przedruk materiałów Kancelarii Senatu w całości lub części możliwy jest wyłącznie za zgodą Kancelarii Senatu. Cytowanie oraz wykorzystanie danych empirycznych dozwolone jest z podaniem źródła.

Opracowanie:

MAGDALENA NAROŻNA

Redakcja techniczna:

PAWEŁ WOJCIECHOWSKI

ISBN 978-83-60995-46-4

CIP - Biblioteka Narodowa

Prawo autorskie na miarę XXI wieku : krok trzeci :
czy znasz nowy projekt ustawy o zmianie ustawy o
prawie autorskim? : materiały z konferencji
zorganizowanej przez Komisję Kultury i Środków
Przekazu, 29 stycznia 2009 r. / [oprac. Magdalena
Narożna] ; Senat Rzeczypospolitej Polskiej. -
Warszawa : Kancelaria Senatu, 2009

Biuro Informatyki

Dział Edycji i Poligrafii

Warszawa 2009 r.

Nakład 60 egz.

Spis treści

Senator Barbara Borys-Damiecka	7
Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz	7
Senator Piotr Łukasz Juliusz Andrzejewski	8
Senator Barbara Borys-Damiecka	8
Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz	8
PRZEDSTAWIENIE PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O PRAWIE AUTORSKIM I PRAWACH POKREWNYCH ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW, PRZYJĘTEGO PRZEZ RADĘ MINISTRÓW 6 STYCZNIA 2009 R. Piotr Żuchowski	
	11
Senator Barbara Borys-Damiecka	21
DYSKUSJA	
Senator Barbara Borys-Damiecka	25
Krzysztof Kumor	25
Senator Barbara Borys-Damiecka	28
Ryszard Poznakowski	28
Senator Barbara Borys-Damiecka	30
Ewa Łepkowska	30
Senator Barbara Borys-Damiecka	34
Michał Bleszyński	34
Senator Barbara Borys-Damiecka	37
Adam Jucewicz	37
Senator Barbara Borys-Damiecka	39
Henryk Kuźniak	39
Senator Barbara Borys-Damiecka	41
Prof. dr hab. Jan Bleszyński	41
Senator Barbara Borys-Damiecka	45

Jacek Bromski	45
Senator Barbara Borys-Damięcka	46
Mikołaj Lipowski	46
Senator Barbara Borys-Damięcka	48
Dr hab. Monika Dąbrowska	48
Senator Barbara Borys-Damięcka	50
Ryszard Markow	50
Senator Barbara Borys-Damięcka	51
Józef Kot	52
Senator Barbara Borys-Damięcka	54
Tadeusz Hellwig	54
Senator Barbara Borys-Damięcka	55
Maciej Hoffman.	55
Senator Barbara Borys-Damięcka	57
Jacek Białobrzeski	57
Senator Barbara Borys-Damięcka	59
Prof. dr hab. Jan Błeszyński	59
Senator Barbara Borys-Damięcka	60
Piotr Żuchowski	60
Ewa Ziemiszewska	61
Jacek Bromski	67
Ewa Ziemiszewska	67
Prof. dr hab. Jan Błeszyński	67
Piotr Żuchowski	68
Prof. dr hab. Jan Błeszyński	68
PODSUMOWANIE KONFERENCJI	
Piotr Żuchowski	71
Senator Barbara Borys-Damięcka	73
Senator Piotr Łukasz Juliusz Andrzejewski	74
Senator Barbara Borys-Damięcka	74
UWAGI SAWP DO PROJEKTU ZMIAN USTAWY O PRAWIE AUTORSKIM I PRAWACH POKREWNYCH	
Ryszard Poznakowski	77

UWAGI ZASP DO PROJEKTU ZMIAN USTAWY O PRAWIE AUTORSKIM I PRAWACH POKREWNYCH Krzysztof Kumor	81
PROJEKT USTAWY O ZMIANIE USTAWY O PRAWIE AUTORSKIM I PRAWACH POKREWNYCH ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW Z 22 GRUDNIA 2008 ROKU	87

Senator Barbara Borys-Damięcka **Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu**

Witam państwa serdecznie na trzeciej konferencji, która jest związana z prawem autorskim.

O otwarciu konferencji bardzo serdecznie proszę marszałka Senatu pana Bogdana Borusewicza.

Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz

Szanowni Państwo!

Witam gości, witam pana ministra, pana przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu i panią wiceprzewodniczącą i witam wszystkich senatorów, którzy są obecni na sali. Widzę wielu senatorów z Komisji Kultury i Środków Przekazu.

Konferencja ta jest kolejnym spotkaniem na temat prawa autorskiego. Cieszę się, że możemy korzystać z państwa uwag i doświadczenia w przygotowaniu aktów prawnych. To jest konferencja dotycząca konkretnej sprawy. W Senacie organizujemy tego typu spotkania, aby przy tworzeniu prawa mieć jasność w sprawie stanowiska środowiska, którego to prawo dotyczy.

Z przyjemnością otwieram konferencję i proszę przewodniczącego komisji pana senatora Piotra Andrzejewskiego o kilka słów wstępu, a potem o prowadzenie konferencji proszę wiceprzewodniczącą tej komisji panią senator Barbarę Borys-Damięcką.

Życzę, aby ta konferencja była pomyślna.

Senator Piotr Łukasz Juliusz Andrzejewski
Przewodniczący Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję, Panie Marszałku.

Szanowni Państwo!

Otwieramy trzeci etap naszej prezentacji, poprzez który chcemy jednocześnie przygotować stanowisko Komisji Kultury i Środków Przekazu. Przekazuję głos prowadzącej, pani wiceprzewodniczącej Barbarze Borys-Damięckiej. Dziękuję.

Senator Barbara Borys-Damięcka
Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu Senatu

Dziękuję bardzo.

Proszę Państwa!

Raz jeszcze witam wszystkich.

Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz

Nie powitałem pani marszałek Krystyny Bochenek, która będzie państwu towarzyszyć, bo ja niestety będę musiał za chwilę państwa opuścić.

Senator Piotr Łukasz Juliusz Andrzejewski
Przewodniczący Komisji Kultury i Środków Przekazu

Panie Marszałku, dziękuję bardzo. Chcę powiedzieć, że pani senator Krystyna Bochenek zainicjowała całą sprawę jeszcze w poprzedniej kadencji jako przewodnicząca Komisji Kultury i Środków Przekazu. Z tego powodu należą się jej przede wszystkim podziękowanie, wdzięczność i musimy w dalszym ciągu traktować ją jako patronkę naszego przedsięwzięcia. Dziękuję.

Senator Barbara Borys-Damięcka
Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu Senatu

W związku z tym nie będę powtarzała powitania, ale tym niemniej serdecznie witam.

Proszę Państwa!

Przechodząc do meritum sprawy. Większość z państwa uczestniczyła w poprzednich dwóch naszych spotkaniach, więc nie będę do tych spotkań wracać.

Dziś odbywa się spotkanie finalne, tak je traktujemy, które to spotkanie zgodnie z programem, jaki przedstawiliśmy, będzie się składało tylko i wyłącznie z dwóch punktów. W punkcie pierwszym przekażę głos panu ministrowi Piotrowi Żuchowskiemu, który w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest odpowiedzialny za przygotowanie i przedstawienie tej ustawy, oraz pani Ewie Ziemiszewskiej z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Mam nadzieję, że wszyscy państwo zapoznali się z tym projektem. W naszych powiadomieniach podawaliśmy, na których stronach internetowych można znaleźć ten projekt. Nadmieniam również, że projekt był poddany zarówno konsultacjom społecznym, a brało w tym udział około 70 podmiotów, jak również został przedstawiony rządowi i został przyjęty przez rząd.

Dzisiaj w punkcie drugim, równie ważnym jak punkt pierwszy, chcemy usłyszeć państwa głos na temat ewentualnych pomysłów albo spraw, które należałoby dopowiedzieć. Te wystąpienia przekażemy na piśmie, jeżeli państwo złożą je na piśmie. Ponadto nasza konferencja jest nagrywana, więc powstanie z niej stenogram, który również będzie dostępny i przekazany Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Na koniec wstępu powiem tylko, że po ostatniej naszej konferencji, przypominam – drugiej konferencji na temat prawa autorskiego, państwo mówili, że najważniejszą sprawą jest wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 stycznia 2006 r., co też się stało i jest zawarte w tym projekcie. W związku z tym państwa głosy powinny dzisiaj dotyczyć tego, co usłyszymy w prezentacji, czy służyć wyartykułowaniu najważniejszych, najistotniejszych rzeczy.

Kolejna, ostatnia sprawa. Państwo proponowali i życzyli sobie na poprzedniej konferencji, by w pierwszej kolejności zająć się sprawą najtrudniejszą, a więc realizacją wyroku, oraz sprawą tabel w szeroko pojętym tego słowa znaczeniu. Tej części będziemy głównie poświęcali dyskusję.

Na tym kończę i udzielam głosu panu ministrowi Piotrowi Żuchowskiemu. Dziękuję.

Przedstawienie projektu ustawy
o zmianie ustawy o prawie
autorskim i prawach pokrewnych
oraz niektórych innych ustaw,
przyjętego przez Radę Ministrów
6 stycznia 2009 r.

Piotr Żuchowski

Sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowny Panie Marszałku! Szanowni Państwo Senatorowie! Szanowni Państwo!

Chciałbym na wstępie bardzo serdecznie podziękować zarówno Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej, jak i pani senator Barbarze Borys-Damięckiej za pewną bardzo rozważną propozycję debaty nad bardzo trudnym dla polskiej kultury i dla polskiego prawodawstwa przedmiotem, jakim jest prawo autorskie. Spotykamy się w Senacie dzisiaj po raz trzeci. Ja osobiście jestem tu po raz drugi. Pozwolą państwo, że aby dopełnić pewnych obowiązków, rozpocznę moje wystąpienie od zaprezentowania tego, co działo się od ostatniego spotkania, bo działy się bardzo ważne rzeczy zarówno w sensie legislacyjnym, jak i w sensie merytorycznym. Zacznę więc od przedstawienia tego, co działo się od 23 czerwca, bo wówczas spotkaliśmy się po raz ostatni.

Chciałbym też zaznaczyć, że właśnie 23 czerwca tutaj, z tej mównicy po raz pierwszy publicznie przedstawiłem zasadniczy zrąb projektu nowelizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. W tej zasadniczej propozycji ustrojowej szczególne zmiany w trakcie prac nie zaszły, oprócz jednej dość istotnej, która została zainicjowana przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Dokładnie ją omówię, mówiąc o szczególnym problemie przejścia do nowego rozwiązania, czyli procesu przekształcenia w pewnym wymiarze czasowym.

Szanowni Państwo!

W tym gronie – bo, jak widzę, na sali bardzo licznie są reprezentowane organizacje zbiorowego zarządzania, użytkownicy – ta ustawa, ta propozycja jest bardzo szczegółowo znana. Nie ma zapewne takiej potrzeby, żeby ją ponownie prezentować. Myślę, że o wiele lepiej będzie, jeżeli wykorzystamy czas na

dyskusję. Jednak skrótowo, bardzo syntetycznie przybliżę zasadnicze tezy i zasadniczą konstrukcję nowelizacji. Później powiem o trudności przejścia, czyli złożoności przechodzenia z jednego rozwiązania systemowego do drugiego, bo tu musimy mówić o nowym rozwiązaniu systemowym. Na koniec dojdę do konkluzji, które wiążą się z całą otoczką tego procesu, bo jest to bardzo złożony problem, także polityczny. Bowiem obecnie możemy w Rzeczypospolitej Polskiej stworzyć naprawdę najlepszą konstrukcję prawa autorskiego, w sensie pomysłu na jego funkcjonowanie, ale śmiem twierdzić, że politycznie wcale nie będzie prosto tę zmianę przeprowadzić. Powiem o tym, gdyż naprawdę poświęciłem tej sprawie bardzo wiele mojego czasu. Różne dyskusje i spotkania, ale też cały proces i cała otoczką związane z przygotowywaniem projektu, były rzeczywiście bardzo pouczające.

Szanowni państwo, przypomnę, jak dotąd te prace przebiegały. 30 czerwca 2008 r. została przekazana pierwsza wersja projektu do zaopiniowania ministrowi sprawiedliwości. Później będę mówił, dlaczego Ministerstwo Sprawiedliwości jest tak bardzo ważnym resortem w przeprowadzeniu tej nowelizacji, bo jest to kluczowy resort, żeby tę nowelizację ustrojową przeprowadzić. Dlatego wszelkie nasze propozycje w sposób bardzo ścisły, bardzo szczegółowy były konsultowane i uzgadniane z ministrem sprawiedliwości.

25 lipca 2008 r. dostaliśmy odpowiedź od ministra sprawiedliwości umożliwiającą przesłanie poprawionego projektu do konsultacji. Tego samego dnia projekt został przesłany do zaopiniowania w zakresie oceny skutków regulacji do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz skierowany do konsultacji społecznych. Również 25 lipca w normalnym trybie projekt trafił do Rady Legislacyjnej, która po namyśle, chcę to podkreślić, doszła do wniosku, że jest to zmiana ustrojowa w systemie prawa autorskiego i w związku z tym Rada Legislacyjna musi wyrazić swoją opinię z zachowaniem wszelkich procedur również w tym względzie. 5 sierpnia została wydana opinia KPRM na temat oceny skutków regulacji, 13 sierpnia projekt został przesłany do ministra sprawiedliwości wraz z opinią KPRM z prośbą o wskazanie szacunkowych kosztów proponowanej regulacji. 25 sierpnia uzyskaliśmy odpowiedź ministra sprawiedliwości, w której znalazła się prośba o doprecyzowanie niektórych kwestii, po czym zostało ponownie skierowane pismo do ministra sprawiedliwości.

Szanowni państwo, bardzo ważna data dla nas, jako dla resortu prowadzącego nowelizację ustawy, to 22 września, kiedy to otrzymaliśmy odpowiedź ministra sprawiedliwości, która umożliwiła rozpoczęcie konsultacji międzyresortowych. To właśnie w tym piśmie z 22 września minister sprawiedliwości określił, jak będzie wyglądało sądownictwo w zakresie funkcjonowania prawa autorskiego i odnośnych sądów. Później szerzej o tym powiem.

26 września nastąpiło przesłanie projektu do konsultacji międzyresortowych, 17 listopada otrzymaliśmy odpowiedź od Rady Legislacyjnej. Ta odpowiedź generalnie była pozytywna i zawierała konkluzję, że projekt zawiera bardzo starannie opracowane uzasadnienie, ogólnie rzecz biorąc, jest na dobrym poziomie legislacyjnym i niewątpliwie nadaje się do dalszego postępowania legislacyjnego. Rada zgłaszała pewne uwagi, które w większości zostały na dalszym etapie prac uwzględnione. 11 grudnia projekt rozpatrzył Komitet Stały Rady Ministrów.

Muszę powiedzieć, że odbyła się bardzo burzliwa dyskusja nad projektem pomiędzy resortami – Ministerstwem Gospodarki i Ministerstwem Finansów. Były pewne uwagi co do sformułowań prawnych, ale dyskusja dotyczyła obsługi finansowej Komisji Prawa Autorskiego.

W efekcie z Komitetu Stałego Rady Ministrów projekt ustawy wyszedł bez rozbieżności i tak trafił na Radę Ministrów. 6 stycznia 2009 r. Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy i 20 stycznia 2009 r. pan premier Donald Tusk przesłał egzemplarz do marszałka Sejmu pana Bronisława Komorowskiego. Dzisiaj jesteśmy na takim etapie legislacyjnym, że projekt znajduje się w Sejmie.

Szanowni Państwo!

Wracając do genezy przedsięwzięcia, dzisiaj, 29 stycznia jesteśmy już trzy lata i kilka dni po kluczowym dla prawa autorskiego rozstrzygnięciu Trybunału Konstytucyjnego, które zapadło 24 stycznia 2006 r. W swoim orzeczeniu Trybunał Konstytucyjny podważył przepisy niegwarantujące użytkownikom możliwości uczestnictwa w procesie tworzenia tabel. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że prawidłowy projekt tabel wynagrodzeń to taki, który został sporządzony przy równoprawnym współudziale obu stron przyszłych potencjalnych umów. Podkreślam – przy równoprawnym współudziale. Taka była sentencja Trybunału Konstytucyjnego.

Trybunał Konstytucyjny potwierdził istotne znaczenie stawek wynagrodzeń określonych w zatwierdzonych tabelach i nie zakwestionował charakteru Komisji Prawa Autorskiego jako organu władzy publicznej. W związku z tym mieliśmy taką sytuację, że moment dochodzenia tabel został w sposób jednoznaczny podważony. W tym punkcie musiała nastąpić nowelizacja.

Szanowni państwo, stworzenie nowego kształtu Komisji Prawa Autorskiego musi pociągać za sobą nowy pomysł na formułę rozmowy w ramach tej komisji. Tak naprawdę, wnikając w istotę rzeczy, trzeba było przeformułować Komisję Prawa Autorskiego i nadać jej inny wymiar.

W związku z tym Komisja Prawa Autorskiego w nowym, przedkładanym kształcie jest komisją o bardzo dużej autonomii. W uzasadnieniu piszemy o tym, że w największym możliwym stopniu uniezależniamy Komisję Prawa

Autorskiego od ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Założeniem ustrojowym jest, by kształt Komisji Prawa Autorskiego, jej ukształtowanie, jak również wybór władz nie były uzależnione od ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Przewodniczący i wiceprzewodniczący tej komisji będą mieli bardzo duże uprawnienia, ale to komisja, tych trzydziestu arbitrów w ramach Komisji Prawa Autorskiego, będzie wybierać swoich przewodniczącego i wiceprzewodniczącego. Oczywiście jest przewidziana na to odpowiednia procedura. Jeżeli taki wybór nie dokona się, wówczas w odpowiednim momencie wkroczy minister kultury i dziedzictwa narodowego i do takiego wyboru doprowadzi.

Zamysł jest taki, żeby tworzyć przestrzeń prawną, przestrzeń operacyjną służącą do porozumiewania się dwóch zasadniczych stron funkcjonowania prawa autorskiego na poziomie Komisji Prawa Autorskiego. Jest to zasadnicze zamierzenie i wszelkie dalsze decyzje, dalsze rozwiązania wychodzą po prostu naprzeciw temu ustrojowemu założeniu.

Ważne też są tryby, w jakich Komisja Prawa Autorskiego będzie pracowała. Zasadniczym trybem postępowania będzie tryb Kodeksu postępowania cywilnego w postępowaniu nieprocesowym, czyli taki, który zakłada ustrojowo wewnętrzne porozumienie stron, a tylko w sprawach spornych i o odtworzenie przewiduje tryb kpc, przepisy w postępowaniu o sądzie polubownym. Jest to też, szanowni państwo, konsekwencja realizacji postulatu Trybunału Konstytucyjnego o równoprawnym traktowaniu stron w procesie tworzenia i powstawania tabel, to jest zarówno organizacji zbiorowego zarządzania, jak i użytkowników.

Szanowni państwo, ta zmiana trybu postępowania, czyli przejście z trybu Kodeksu postępowania administracyjnego na postępowanie cywilne, w konsekwencji prowadzi do zasadniczej zmiany jakościowej w funkcjonowaniu prawa autorskiego. To jest właśnie ta część, która tak ściśle była uzgadniana z ministrem sprawiedliwości. W efekcie w momencie, kiedy zacznie funkcjonować prawo autorskie po przedkładanej nowelizacji, minister sprawiedliwości wyznaczy na poziomie jednego z sądów okręgowych trzech sędziów okręgowych. Będą oni wspomagani przez trzech asystentów, co – jak się dowiedziałem od sędziów – jest bardzo ważne. Na poziomie drugiej instancji, na poziomie sądu apelacyjnego będzie wyznaczony jeden sędzia apelacyjny. Ci czterej sędziowie, trzech na poziomie sądu okręgowego i jeden na poziomie sądu apelacyjnego, będą się zajmowali stricte sprawami związanymi z prawem autorskim. Dodatkowo Ministerstwo Sprawiedliwości przewiduje, że trzeba będzie zatrudnić dziesięciu dodatkowych urzędników. Mamy wyliczone koszty tego przedsięwzięcia.

Szanowni państwo, dlaczego ta zmiana jest tak bardzo istotna? Otóż we wszelkich dyskusjach na temat funkcjonowania prawa autorskiego w Polsce była podnoszona sprawa niskiego poziomu merytorycznego orzeczeń sądów w zakresie prawa autorskiego. Powiem więcej, była podnoszona sprawa ogromnej rozbieżności werdyktów sędziowskich w tych sprawach. Głęboko wierzę, że powołanie wyspecjalizowanego sądu w efekcie, po pierwsze, będzie prowadziło do podniesienia merytorycznego poziomu pracy tych sądów i większej spójności orzecznictwa. Po drugie, wskazanie i wyłączenie tych sądów będzie czymś niesłychanie istotnym w wielofalowym procesie. Szanowni państwo, pojawiały się głosy, które może później skomentuję, że Komisja Prawa Autorskiego jest zupełnie niepotrzebna. To są głosy, nad którymi trzeba się pochylić. Rodzi się tylko zasadnicze pytanie, kto to przejmie, jeżeli zabraknie Komisji Prawa Autorskiego, zabraknie regulatora.

Wskazanie sądów jako pewnych sądów wyłączonych, jak mówię, jest procesem dochodzenia do właściwych sądów, które w efekcie, w co głęboko wierzę, z czasem, po zniknięciu Komisji Prawa Autorskiego zajmą się stricte od początku do końca sprawami związanymi z prawem autorskim. Wtedy będziemy mogli mówić o standardzie, do którego zmierzamy. Na dzisiejszym etapie to rozwiązanie jest nie do przeprowadzenia. Przypomnę tylko, że przy wcześniejszych próbach nowelizacji były próby przekonania ministra sprawiedliwości do porównywalnego rozwiązania. Jednak minister sprawiedliwości mówił, mówił, iż nie będzie tak, że zostaną wskazane wyłączone sądy do rozpatrywania spraw z zakresu prawa autorskiego.

Uważam, że niezależnie od pewnych wątpliwości, które się rodzą przy przedkładaniu tej nowelizacji, to rozstrzygnięcie jest rozstrzygnięciem absolutnie istotnym zarówno dla bieżącego funkcjonowania prawa autorskiego, jak i w dalszej perspektywie czasowej.

Prosiłbym, byśmy brali jednak pod uwagę, że od momentu zafunkcjonowania nowelizacji, zafunkcjonują również te sądy, które będą czekały na problemy związane z prawem autorskim. Nie będą one tylko sądami odwoławczymi do rozstrzygania spraw na poziomie Komisji Prawa Autorskiego w zakresie chociażby ustalania tabel, ale generalnie będą zajmowały się problematyką prawa autorskiego.

Jak państwo wiedzą, mamy zmianę ministra w Ministerstwie Sprawiedliwości. Otrzymałem informacje, że pan senator Krzysztof Kwiatkowski, który był współorganizatorem tej konferencji, ma zostać sekretarzem stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości. Zamykając ostatnią konferencję w czerwcu, wprost poparł pomysł na takie zafunkcjonowanie sądów w przestrzeni prawa autorskiego, więc głęboko wierzę, że ten pomysł będzie kontynuowany.

Szanowni państwo, przechodząc do zasadniczych zmian, w trosce o spójność i wysoką jakość merytoryczną orzeczeń Komisji Prawa Autorskiego zasadą będzie, że jeden zespół orzekający będzie rozstrzygał na jednym polu eksploatacji. W postępowaniach w sprawie zatwierdzenia tabel wynagrodzeń oprócz wnioskodawcy udział będą brały inne organizacje zbiorowego zarządzania działające na polu eksploatacji, którego dotyczy wnioszek, oraz organizacje zrzeszające podmioty korzystające z utworów z danego pola eksploatacji. Stawki zatwierdzane w tabelach wynagrodzeń będą sztywne, a nie – jak dotychczas – minimalne. Postępowanie o zatwierdzenie stawek wynagrodzeń w przypadkach publicznych odtworzeń będzie prowadzone wspólnie dla kilku organizacji i będzie się kończyło uwzględnieniem ogólnego obciążenia podmiotów korzystających z utworów i przedmiotów praw pokrewnych z tytułu tego korzystania.

Jedna organizacja zostanie wyznaczona do poboru wynagrodzeń z tytułu publicznego odtwarzania i ta organizacja będzie miała pełnomocnictwa niezbędne do udzielania licencji i poboru wynagrodzeń. Szanowni państwo, publiczne odtwarzanie jest problemem samym w sobie nie tylko w sensie funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania, ale też ze względu na obecnie obowiązującą rzeczywistość inkasa.

Mogę podać przykład, jak obecnie wygląda rzeczywistość polskiego fryzjera, polskiego małego restauratora w zakresie kontaktów z organizacjami zbiorowego zarządzania. Nie chciałbym rozwijać tego tematu, bo dużo mówiłem o tym na ostatnim spotkaniu, ale jeżeli byśmy brali też pod uwagę, jak problem prawa autorskiego jest odbierany w recepcji społecznej, w odbiorze społecznym, to odtwarzanie publiczne ma na to bardzo przemożny wpływ. Konstrukttywne, bardzo sprawne rozwiązanie tego problemu i danie użytkownikom pewności, że w momencie, kiedy otrzymują licencję, mają w pełni rozstrzygnięte kontakty z prawem autorskim, jest niesłychanie istotne dla funkcjonowania opinii o prawie autorskim w społeczeństwie.

Organizacje zbiorowego zarządzania posiadające zatwierdzone tabele będą zobowiązane do stosowania ich w umowach licencyjnych pod rygorem nieważności, chociaż dopuszcza się tu jeden wyjątek. Ustawa dopuści możliwość umów pomiędzy organizacjami zbiorowego zarządzania a organizacją zrzeszającą podmioty korzystające z utworów lub podmiotami prowadzącymi działalność o charakterze ogólnopolskim. Chodzi tu o wychodzenie naprzeciw pewnym specyficznym sytuacjom, które mogą być rozstrzygane poprzez porozumienie dwóch stron – organizacji zbiorowego zarządzania i reprezentacji użytkowników.

Komisja Prawa Autorskiego uzyska prawo do merytorycznej zmiany tabel. Jednak będzie nie tak, jak dotychczas, że albo je zatwierdza, albo je odrzuca, lecz będzie miała taką możliwość, by – oczywiście nie naruszając obszaru przepisów, które to sankcjonują – finalnie zamknąć cały proces, będzie mogła dokonywać zmiany. W przypadku obligatoryjnego pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania – chodzi tu o reemisję nadania, rozpowszechnianie w internecie oraz sprawy związane z art. 70 – będzie też obowiązek przedstawienia tabel wynagrodzeń przez właściwe organizacje zbiorowego zarządzania.

W proponowanej nowelizacji zwraca się też uwagę na transparentności funkcjonowania prawa autorskiego. Ustalone tabele będą funkcjonowały w internecie, jak również będzie wprowadzona pełna rachunkowość i badanie sprawozdań finansowych przez biegłego rewidenta w zakresie tego, co finansowo robią organizacje zbiorowego zarządzania. Będzie obowiązek przygotowania i publikowania szczegółowych sprawozdań finansowych i merytorycznych. Co do obowiązku badania sprawozdań przez biegłego rewidenta, jestem całkowicie przekonany, że jeżeli nawet obecnie ten pomysł nie ma poparcia, to z czasem organizacje zbiorowego zarządzania stwierdzą, że jest to przepis, który bardzo wiele porządkuje. Chociażby ostatnie doświadczenia z VAT-em uczą, że niepojawienie się w odpowiednim momencie właściwych kontrolerów powoduje później trudne sytuacje.

Szanowni państwo, to wszystko na temat proponowanej nowelizacji, oczywiście bardzo syntetycznie. Z tej nowelizacji nie wyczytamy pewnej zasadniczej trudności, którą jest problem przejścia z jednego systemu do drugiego. Proszę państwa, w doktrynie zarządzania zmianą jest to zwykle największa trudność, bo rzeczywiście jest tak, że można sobie wymyślić modelowo najlepsze rozwiązanie, można nawet spowodować, że to rozwiązanie zostanie prawnie usankcjonowane, ale tak naprawdę chodzi o to, żeby to przejście było zrobione, po pierwsze – sprawnie, a po drugie – najmniejszym kosztem. Zwykle to właśnie przejścia generują pewne koszty. Ktokolwiek przeprowadzał jakąkolwiek zmianę, to dobrze wie, że zmiana kosztuje więcej niż funkcjonowanie w danym czasie. Takie jest założenie doktrynalne, ale chodzi o to, żeby ta zmiana przeszła, mówiąc wprost, jak najlepiej.

Szanowni państwo, w wyjściowej propozycji mówiliśmy o sześciomiesięcznym okresie na wygaśnięcie obowiązujących tabel wynagrodzeń. W projekcie, który trafił na Komitet Stały Rady Ministrów i który został przyjęty przez Radę Ministrów, jest dwanaście miesięcy. Powiem państwu jednak, że naprawdę nie jest tak, że będziemy tego bronić z wielką pieczołowitością. Jeżeli będą takie argumenty za tym, by było to na przykład półtora roku, to dla dobra sprawy może zostać wprowadzony taki zapis. Nie chcemy doprowadzać do takiej sy-

tuacji, że ktoś z dobrą wolą chce działać zgodnie z przepisami, ale czas przewidywany na wygaśnięcie obowiązujących tabel wynagrodzeń jest za krótki. Wówczas możemy mówić nawet o autopoprawce rządowej na etapie legislacyjnym, żeby ten termin był odpowiedni.

Natomiast pojawiają się takie głosy, że to był termin nieokreślony, na wieczne nigdy. Na wieczne nigdy, zapewniam państwa, zgody nie będzie, bo podważylibyśmy istotę przedkładanej nowelizacji. Ten problem był podnoszony, bo muszę państwu powiedzieć, że w ostatnich tygodniach bardzo wnikliwie czytywałem się w scenopis z publicznego przesłuchania z kwietnia 2007 r. Podczas niego ten problem był bardzo wyraźnie podnoszony, bo – jak państwo wiecie – wówczas proponowano, by był to termin sześciu miesięcy, więc mówiono, że to jest niemożliwe do przeprowadzenia.

Był bardzo silny atak, w zasadzie ze wszystkich stron, na ustalenie czasu sześciu miesięcy. Obecnie to jest dwanaście miesięcy, ale – jak mówię – jeżeli ten czas jest za krótki, to możemy rozmawiać o jego wydłużeniu.

Szanowni państwo, od orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego upłynęły trzy lata i w zakresie prawa autorskiego tak naprawdę nie stoimy w miejscu, my się cofamy. Moment przejścia, zapewniam państwa, jest szczególnie niebezpieczny. Zwykle jednak jest tak, że przechodzenie od jednych rozstrzygnięć systemowych do drugich to operacja dosyć trudna, co nie znaczy, że nie do przeprowadzenia.

Szanowni państwo, mam kilka refleksji. Jak mówiłem, dość wnikliwie czytałem scenopis z przesłuchania z 17 kwietnia 2007 r. Są tam bardzo syntetycznie zapisane myśli moich poszczególnych rozmówców, często z ministerstwa. Muszę powiedzieć, że z dużym szacunkiem czytałem te wypowiedzi, z których większość była pewnym konsekwentnym ciągiem argumentacji, ale nie wszystkie. Niektóre osoby tak naprawdę zaprzeczają temu, co mówiły w 2007 r. Jako polityk odbieram to w taki sposób, że chodzi o to, aby zrobić wszystko, żeby ustawa nie została zmieniona i pozostała w dotychczasowym kształcie. Tak naprawdę zawsze znajdują się argumenty, żeby powiedzieć nie.

To przesłuchanie dość wnikliwie sformułowało jednak również, jak wielkie są rozbieżności pomiędzy samymi organizacjami zbiorowego zarządzania. Pojawiały się propozycje konkretnych organizacji zbiorowego zarządzania, które absolutnie wykluczały się wzajemnie i były w sprzeczności z propozycjami innych organizacji zbiorowego zarządzania. Nie mówiąc już o konflikcie pomiędzy organizacjami zbiorowego zarządzania reprezentującymi twórców a użytkownikami. Tu mamy sprawy, które jest bardzo, bardzo trudno pogodzić, co nie znaczy, że nie można takiej próby podejmować. Nawet trzeba, szanowni państwo.

W momencie kiedy zostaje naruszone pewne status quo, a ta nowelizacja w jakimś zakresie pewnie będzie naruszała obecne status quo, wywołuje to pewne lęki, pewne odruchy obronne. Jako resort jesteśmy na to przygotowani. Jesteśmy też otwarci na głęboką dyskusję merytoryczną, ale będziemy się również wsłuchiwać w te głosy, które będą prowadziły do godzenia pewnych racji, a nie do obrony własnych, indywidualnych. Jeżeli będziemy bronili własnych, indywidualnych racji, racji poszczególnych stron, w żaden sposób nie przygotujemy właściwego projektu nowelizującego ustawę.

Szanowni państwo, na koniec spraw merytorycznych chciałbym podkreślić, że jest to pierwszy etap nowelizowania prawa autorskiego w Polsce. Zostało to rozłożone na dwa etapy, ponieważ mamy do czynienia z nowelizacją ustrojową. To, co zostanie przeprowadzone w tej nowelizacji, jest warunkiem sine qua non funkcjonowania prawa autorskiego, czy też propozycji zmian prawa autorskiego w drugiej nowelizacji, która – jak państwo wiecie – jest bardzo, bardzo potrzebna polskiej kulturze, polskiemu prawu autorskiemu i twórcom. Ta nowelizacja może zostać przeprowadzona, jak uporządkujemy to, co jest dzisiaj niezbędne.

To wszystko tytułem wprowadzenia. Muszę państwu powiedzieć, że wczoraj wieczorem zastanawiałem się, jaka będzie dzisiaj atmosfera na konferencji i przyszedł mi na myśl, nie wiem dlaczego, bardzo podświadomie film „Szeregowiec Ryan” Stevena Spielberga. I wcale to nie była ta piękna scena, kiedy żołnierze idą przez łąkę a słońce z tyłu świeci, ale była to scena lądowania w Normandii, kiedy postać grana przez Toma Hanksa patrzy na swoich towarzyszy na plaży Omaha. Dziękuję bardzo.

Senator Barbara Borys-Damięcka

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję bardzo, Panie Ministrze.

Proszę Państwa!

Mam następującą propozycję. Chciałabym, jeżeli państwo się na to zgodzą, żebyśmy rozpoczęli dyskusję po przerwie kawowej. Z przyjemnością państwa na nią zapraszam. Podczas niej będą państwo mogli jeszcze wymienić się poglądami. Czy państwo wyrażają zgodę na zmianę porządku? Bardzo dziękuję.

Diskusja

Senator Barbara Borys-Damięcka
Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Proszę Państwa!

Przystępujemy do punktu drugiego obrad. Dużo osób zgłosiło się do udziału w dyskusji, więc na razie ustalę limit czasowy dziesięciu minut na wystąpienie. Oczywiście wypowiedź może być krótsza. Bardzo proszę o przestrzeganie tego limitu czasowego. Proszę osoby, które będą się wypowiadały, o podchodzenie do mównicy, by wszyscy mogli je widzieć i by wszystko dobrze się nagrało. Jak państwo wiedzą, nagrywamy nasze spotkanie po to, żebyście później mogli mieć z niego pełne sprawozdanie, tak jak było po poprzednich konferencjach.

Pierwszy zgłosił się pan Krzysztof Kumor, prezes Związku Artystów Scen Polskich. Wobec tego zapraszam Pana do mównicy.

Krzysztof Kumor
Prezes Związku Artystów Scen Polskich

Pani Przewodnicząca!

Wychodząc naprzeciw pani prośbom, całe moje wystąpienie zajmie dziesięć minut, ale postaram się wykorzystać mniej, ograniczając się jedynie do zasadniczych tez. Pełny tekst przedłożę do protokołu.

Szanowni Państwo!

ZASP zgłaszał swoje opinie i uwagi do publikowanych wcześniej wersji projektu. W naszej ocenie ostatni, grudniowy projekt nowelizacji ustawy wymaga

gruntownych zmian i ponownych prac w ramach Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nadal bowiem utrzymane są między innymi zapisy tworzące faktycznie dwustopniową reprezentację twórców i artystów wykonawców, administracyjne, arbitralne wyznaczanie jednej organizacji właściwej do działania w zakresie udzielania licencji i pobierania wynagrodzeń na wskazanych w projekcie polach eksploatacji oraz odgórne narzucanie kosztów inkasa i repartycji. Również rozbudowane przepisy dotyczące Komisji Prawa Autorskiego w naszej ocenie spowodują przedłużenie procesu zatwierdzania tabel wynagrodzeń.

Ad meritum. Skoro projekt zobowiązuje organizacje zbiorowego zarządzania do przedłożenia Komisji Prawa Autorskiego tabel wynagrodzeń pod rygorem cofnięcia zezwolenia na zbiorowe zarządzanie oraz wspólne postępowanie w sprawie zatwierdzania tabel wynagrodzeń na tym polu, to nie ma potrzeby wyznaczania jednej właściwej organizacji do poboru takich wynagrodzeń, gdyż każda z organizacji będzie miała ustalone, zatwierdzone stawki, które będzie mogła egzekwować od użytkowników w zakresie reprezentowanego przez siebie kręgu osób uprawnionych oraz repertuaru, zaś użytkownicy z uwagi na charakter postępowania o zatwierdzenie tych tabel oraz ich jawność, będą te stawki znali.

W takiej sytuacji wskazywanie przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego w drodze rozporządzenia organizacji zbiorowego zarządzania uprawnionej do poboru takiego wynagrodzenia nie jest zasadne, będzie generować niepotrzebne koszty – koszty inkasa i repartycji tak wskazanej organizacji, która i tak będzie przekazywać stosowne kwoty nie poszczególnym twórcom i podmiotom praw pokrewnych, ale reprezentującym ich organizacjom zbiorowego zarządzania, które dopiero dokonają ostatecznego podziału na uprawnionych. Samo zaś wyznaczenie jednej organizacji spośród wielu organizacji zbiorowego zarządzania może generować niepotrzebne konflikty i nieporozumienia.

Projekt zawiera też budzący wątpliwości zapis o możliwości zastosowania innej stawki niż tabelowa w oparciu o umowę zawartą przez organizację zbiorowego zarządzania z organizacją zrzeszającą użytkowników. Nie jest dla nas oczywiste, jaki jest charakter takiej umowy, czy tak ustalone stawki wynagrodzeń będą obowiązywać wszystkich użytkowników czy tylko zrzeszonych w tej organizacji. Co będzie, jeśli inna organizacja użytkowników zrzeszająca takich samych użytkowników nie wyrazi zgody na takie stawki? Nadal zwracamy uwagę na zbyt wysokie opłaty określone w art. 110 projektu. W szczególności dotyczy to opłaty w wysokości dziesięciokrotnego wynagrodzenia opisanego w tym przepisie za złożenie wniosku o zatwierdzenie tabeli wyna-

grodzeń. Jest to kwota co do zasady zbyt wysoka, stanowiąca znaczne obciążenie dla organizacji zbiorowego zarządzania. Należy zauważyć, iż w przedstawionym wariantcie nawet zmiana tylko jednej pozycji zatwierdzonej już tabeli albo wprowadzenie nowej pozycji z uwagi na pojawienie się nowego pola eksploatacji będzie związane z ponoszeniem tak wysokich kosztów.

Komisja Prawa Autorskiego a następnie właściwy sąd powszechny nie powinny mieć prawa (tak, jak jest to uregulowane w projekcie) do zmiany przedstawionych tabel wynagrodzeń. Zarówno Komisja Prawa Autorskiego, jak i właściwy sąd powszechny powinny mieć jedynie uprawnienie do zatwierdzenia lub odmowy zatwierdzenia takich tabel. Proponowany projekt zawiera też rozwiązanie, iż w ramach postępowania o zatwierdzenie tabeli Komisja Prawa Autorskiego zatwierdza również maksymalną wysokość kosztów inkasa i repartycji, jakie dana organizacja zbiorowego zarządzania będzie mogła potrącić z inkasowanych kwot na danym polu eksploatacji. Zapis ten budzi nasz zasadniczy sprzeciw. W naszej ocenie nie można ustalić w sposób wiążący górnej granicy kosztów inkasa i repartycji, które przecież mogą się kształtować różnie w zależności od konkretnego stanu faktycznego, zaś ta kwestia w ogóle nie powinna być brana pod uwagę przy zatwierdzaniu tabel wynagrodzeń z udziałem osób trzecich. Wysokość kosztów inkasa i repartycji zawsze była i powinna pozostać przedmiotem decyzji danej organizacji zbiorowego zarządzania.

Nie ma uzasadnienia do tworzenia ram prawnych dla możliwości ingerencji w tym zakresie innych podmiotów, poza samymi zainteresowanymi – twórcami i artystami wykonawcami, bo przecież koszty te są potrącane właśnie z ich wynagrodzeń.

Przedmiotowy projekt nadal przewiduje wygaśnięcie dotychczasowych, zatwierdzonych tabel wynagrodzeń z upływem dwunastu miesięcy od daty wejścia w życie ustawy. Zapis ten powinien zostać zmieniony w ten sposób, iż dotychczas zatwierdzone tabele będą obowiązywać do czasu prawomocnego i ostatecznego zatwierdzenia nowych tabel. Przewidziana w projekcie procedura zatwierdzania tabel wynagrodzeń oznacza, iż postępowanie przed Komisją Prawa Autorskiego wraz z postępowaniem sądowym niewątpliwie przekroczy okres dwunastu miesięcy. Może to być okres nawet trzech lat. Będzie to oznaczać możliwość zaistnienia sytuacji, w ramach której nie ma obowiązujących stawek wynagrodzeń, co może spowodować konflikty na tle wysokości tych stawek, a w konsekwencji przez dłuższy czas brak przekazywania wynagrodzeń na rzecz uprawnionych osób z uwagi na brak stosownej regulacji w tym zakresie.

To tylko niektóre uwagi, które ZASP zgłaszał, a które niestety nie zostały uwzględnione w nowej wersji projektu z grudnia 2008 r. Dziękuję.

Senator Barbara Borys-Damiecka

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję bardzo.

Uzgodniliśmy z panem ministrem, że wyjaśnienia i odpowiedzi będą udzielane po całej serii wypowiedzi i pytań dotyczących konkretnego zagadnienia. Myślę, że będzie to dosyć sprawne.

Poproszę teraz pana Ryszarda Poznakowskiego reprezentującego Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP.

Ryszard Poznakowski

Przewodniczący Stowarzyszenia Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP

Dziękuję bardzo.

Pani Przewodnicząca! Panie Ministrze! Szanowni Państwo!

Nie będę czytał całego wystąpienia, chcąc zaoszczędzić czas. Przedłożę je do protokołu. Najważniejsze tezy pozwolę sobie przedłożyć w imieniu zarządu Stowarzyszenia Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP.

Obecny projekt zawiera szereg drugorzędnych zmian w stosunku do poprzednich wersji, ostro krytykowanych przez organizacje twórców i artystów, zachowuje natomiast podstawowe wady poprzednich projektów. W szczególności proponowane zmiany niepotrzebnie wykraczają poza materię uchylonego art. 108 ust. 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych i wprowadzają szereg postanowień niekorzystnych dla środowisk twórczych. Do zrealizowania stanowiska Trybunału Konstytucyjnego wystarczyło poddać orzeczenia kpa o zatwierdzeniu lub odmowie zatwierdzenia tabel wynagrodzeń kontroli sądu cywilnego, przyjmując, że od orzeczenia kpa w sprawie zatwierdzenia tabel wynagrodzeń składana jest apelacja do wyznaczonego sądu okręgowego.

Natomiast według projektu Komisja Prawa Autorskiego ma za zadanie nie tylko zatwierdzać lub odmawiać zatwierdzenia tabel wynagrodzeń, ale może je także zmienić. Oznacza to, że wnioskujący o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń traci wpływ na ich kształt. Mogą jednak one w takim ujęciu być narzucone w treści i kształcie przez Komisję Prawa Autorskiego. Jest to rażące w kontekście tego, że Komisja Prawa Autorskiego ma brać pod uwagę całość wynagro-

dzeń na danym polu i wskazywać ich podział. Przypomnę, że według dotychczasowego ujęcia, Komisja Prawa Autorskiego nie mogła zmienić tabel wynagrodzeń, lecz mogła odmówić ich zatwierdzenia, co pozbawiało organizacje zbiorowego zarządzania korzystania z przywilejów wynikających z zatwierdzenia tabel wynagrodzeń.

Druga wada tego projektu to nadanie sądowi cywilnemu kompetencji wykraczających poza jego konstytucyjną rolę. Orzeczenie Komisji Prawa Autorskiego może być podważone przez złożenie wniosku do sądu, a sąd ma również możliwość zmiany tabel wynagrodzeń. Zatem w istocie sąd wydaje nie orzeczenie w konkretnej sprawie, a kształtuje tabele wynagrodzeń stanowiące, według projektu, powszechnie obowiązującą normę. Oznacza to, że sąd nadaje tabelom wynagrodzeń charakter normatywny. Wykracza to poza zadania sądów cywilnych konstytucyjnie powołanych do wymiaru sprawiedliwości, a nie do stanowienia prawa. Sąd ma przy tym obowiązek brać pod uwagę udział poszczególnych organizacji w całości obciążeń oraz określać maksymalny wymiar obciążeń.

W sumie proponowany system, poza zagrożeniami dla interesów twórców i artystów, byłby niewykonalny ze względu na niemożność kształtowania przez sąd tabel wynagrodzeń. Byłoby to ponadto przekreślanie sensu prawa twórcy i artysty reprezentowanego przez organizacje zbiorowego zarządzania do określenia wysokości wynagrodzenia. Co innego przecież stanowi ocena tabel wynagrodzeń przedłożonych do zatwierdzenia, a co innego wprowadzanie do nich merytorycznych zmian.

Trzecia wada tego projektu polega na tym, że ubezwłasnowolnia on działające na podstawie zezwolenia ministra kultury i dziedzictwa narodowego organizacje zbiorowego zarządzania. Niezależnie od podstawowej kwestii pozbawienia organizacji zbiorowego zarządzania decydującego wpływu na wysokość żądanych wynagrodzeń zasadniczy sprzeciw budzi fakt, że wynagrodzenie dla twórców i artystów na polach nadań, odtworzeń z wprowadzonego do obrotu nośnika oraz na polu audiowizualnym podlegałoby dochodzeniu przez jedną organizację wskazaną przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Poszczególne organizacje zbiorowego zarządzania miałyby obowiązek udzielenia jej „pełnomocnictwa”. Oznacza to pozbawienie organizacji zbiorowego zarządzania możliwości realizacji ich praw. Te prawa podlegałyby bowiem kolektywizacji na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania wybranej dowolnie przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego jedynie po wysłuchaniu zainteresowanych organizacji zbiorowego zarządzania, a więc bez potrzeby liczenia się z ich zdaniem. Wynagrodzenia miałyby być dochodzone na podstawie zatwierdzonych tabel wynagrodzeń i w tabelach

powinna być określona maksymalna kwota potrąceń narzuconych w ten sposób poszczególnym organizacjom zbiorowego zarządzania.

Czwarta wada to, naszym zdaniem, fakt nadmiernego uprzywilejowania ogólnopolskich organizacji użytkowników. Projekt bowiem kosztem twórców i artystów uprzywilejowuje ogólnopolskie organizacje użytkowników. Zaprojektowane tabele wynagrodzeń bezwzględnie wiążą użytkowników, jednak nie mają takiej mocy w odniesieniu do ogólnopolskich organizacji użytkowników. Organizacje takie mogą ustalać stawki odbiegające od zatwierdzonych tabel wynagrodzeń. W praktyce oznacza to, że te organizacje wyposażono w możliwość wymuszania na organizacjach zbiorowego zarządzania wprowadzonych dla tej kategorii użytkowników specjalnych warunków. W rzeczywistości oznacza to wprowadzenie niższych wynagrodzeń. To rażąco narusza konstytucyjną zasadę równości.

Biorąc pod uwagę powyższe, zdaniem zarządu stowarzyszenia, które mam przyjemność reprezentować, obecny projekt nie nadaje się do wprowadzenia oraz do prowadzenia na jego podstawie dalszych prac i winien zostać wycofany. Dziękuję za uwagę.

Senator Barbara Borys-Damięcka

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję bardzo.

Poproszę teraz panią Ewę Łepkowską – radcę prawnego i kierownik Wydziału Prawnego Stowarzyszenia Autorów ZAiKS.

Ewa Łepkowska

Radca prawny, kierownik Wydziału Prawnego w Stowarzyszeniu Autorów ZAiKS

Szanowna Pani Przewodnicząca! Panie Ministrze! Szanowni Państwo!

Dyskutujemy dziś o projekcie nowelizacji, który – trzeba przyznać – idzie szybką drogą legislacyjną. Zaledwie w czerwcu, jak mówił pan minister, zapoznaliśmy się z założeniami przyjętymi przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego, a obecnie kolejna wersja projektu została skierowana do sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu. Trzeba powiedzieć, że droga jest szybka, ale krytyka ze strony organizacji zbiorowego zarządzania tych projektów dosyć znacząca. W ostatnim czasie krytyka ze strony Stowarzyszenia Autorów ZAiKS

przyjęła formę dosyć dramatycznego apelu kierowanego do ministra kultury i dziedzictwa narodowego, apelu o wstrzymanie prac nad tym projektem, nad projektem ocenionym jako zły, szkodliwy dla systemu zbiorowego zarządzania w Polsce.

Taką opinię wyraziła organizacja, która ma za sobą bardzo duże doświadczenie i dużą praktykę na tych wszystkich polach eksploatacyjnych. Od kilkunastu lat dosyć sprawnie się po nich porusza i znane są jej wszystkie problemy związane ze zbiorowym zarządzeniem. Tak więc wyraźnie dostrzegamy zagrożenia, jakie wynikają z projektu, który jest przedmiotem debaty.

Dobrze się stało, że w porównaniu z projektem z września ubiegłego roku wersja grudniowa nie zawiera tak kontrowersyjnych rozwiązań, jak przepis o audycie zewnętrznym obowiązującym organizację czy kontrowersyjny pomysł ustalania przez sądy powszechne indywidualnych stawek licencyjnych, ale na ich miejsce pojawiły się nowe, już niedyskutowane, niekonsultowane z organizacjami zbiorowego zarządzania, bo te konsultacje były ograniczone do wersji projektu z września ubiegłego roku. Mówiąc o nowych kontrowersyjnych rozwiązaniach, chciałabym krótko odnieść się do zapisu pozornie niewinnego, że organizacje zbiorowego zarządzania mają prowadzić księgi rachunkowe na podstawie ustawy o rachunkowości.

Trochę dziwi regulacja tej materii w prawie autorskim, ale można by powiedzieć, że jest to powtórzenie oczywistej kwestii. Wszystkie podmioty, które prowadzą rachunkowość, muszą ją prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dopiero z uzasadnienia tego projektu dowiadujemy się, o co tak naprawdę chodzi. Otóż fakt, że rachunkowość ma być prowadzona w sposób pełny, a nie – jak do tej pory – uproszczony, ma zasadnicze znaczenie. Organizacje zbiorowego zarządzania prowadzą rachunkowość uproszczoną, bo takie są przepisy. Są stowarzyszeniami. Nie prowadzą działalności gospodarczej, więc mogą prowadzić rachunkowość uproszczoną, a rachunkowość pełną prowadzą podmioty gospodarcze.

Nasuwa się pytanie, czy nie jest to jakaś próba przesądzenia choćby w tej części, w tej materii, że organizacje zbiorowego zarządzania to tak naprawdę podmioty gospodarcze, bo prowadzą pełną rachunkowość. Obawiamy się, że taka niejasność w ocenie charakteru organizacji zbiorowego zarządzania – czy to są podmioty gospodarcze czy nie – może mieć określone skutki. Nie będziemy już mogli obronić się argumentem, że nie prowadzimy pełnej rachunkowości, bo nie jesteśmy podmiotem gospodarczym, a przecież rachunkowość uproszczona nie oznacza rachunkowości gorszej czy nierzetelnej. To uwaga na marginesie.

Przechodzę do zasadniczych kwestii. Otóż, proszę państwa, projekt nowelizacyjny zawiera rozwiązania rzeczywiście prawie rewolucyjne. W znaczny spo-

sób zmieniają one system zbiorowego zarządu w Polsce. W naszym przekonaniu jest to pewien początek etapu albo kolejny krok na etapie do ograniczania praw autorskich i to w odniesieniu do zasadniczych kwestii, do zasadniczej istoty prawa autorskiego. Bowiem autorzy mają być ograniczeni w prawie określania wynagrodzeń autorskich za korzystanie z ich praw (mam tu na myśli uprawnienia Komisji Prawa Autorskiego do zmiany tabel), ale także mają być ograniczeni w prawie decydowania o tym, kto tak naprawdę będzie wykonywał te prawa. Mam tu na myśli te zapisy, które dotyczą pola odtworzeń.

Pokrótkę odniosę się do tych zasadniczych kwestii, które oceniamy niezwykle krytycznie i których regulacje naszym zdaniem powodują, że przepisy, o których tu mówimy, to przepisy niezgodne z konstytucją.

Za kontrowersyjną uważamy zmianę systemu dobrowolnego zatwierdzania tabel, co było uprawnieniem organizacji, i zamiar na obowiązkowe zatwierdzanie tabel w systemie, w którym są cztery etapy do przejścia z dużą ilością uczestników tego postępowania, w wielu wypadkach podwójnie reprezentowanych, bo podmioty będą reprezentowane na przykład jako członkowie izb gospodarczych, a także samodzielnie jako duzi przedsiębiorcy, którzy działają na terenie Polski.

Z naszego doświadczenia wynika, że taki system będzie oznaczał drogę przez mękę, trwającą przez wiele lat, i to na pewno nie przez trzy lata, ale może przez pięć, może przez dziesięć lat, a może jeszcze dłużej. To jest system, w którym będziemy mieć obowiązek zatwierdzenia tabel, czyli będziemy musieli powiedzieć użytkownikowi, w jakiej wysokości ma płacić wynagrodzenie, a jednocześnie ciągle nie będziemy mieć ustalonej stawki. Oczywiście, korzystając z bezwzględności charakteru prawa autorskiego, możemy to ustalać w sądzie, ale wiecie państwo, czym to dla organizacji zbiorowego zarządzania się skończy. Nie ma inkasa, są procesy sądowe.

Kwestionujemy nadanie stawkom licencyjnym zatwierdzonym przez Komisję Prawa Autorskiego charakteru stawek sztywnych. Były one minimalne, chroniły autora, teraz mają być sztywne, ale sztywne z takim rysem bardzo charakterystycznym. Po pierwsze, one mają być sztywne, ale nie dla dużych użytkowników, bo oni mogą wymuszać już w sposób ustawowy, opierając się na umocowaniu ustawowym, obniżenie tych stawek. To narusza zasadę równości gwarantowaną w prawie autorskim. Organizacja także musi obniżyć stawki, jeśli są to stawkami dla organizacji oświatowych. Oznacza to, że w jakimś sensie autorzy zaczną finansować oświatę i kulturę, a na dodatek jeszcze Komisja Prawa Autorskiego może te stawki zmienić. Jak je może zmienić? Nie może orzekać ponad żądanie, czyli może zmienić je wyłącznie w dół. Ta zmiana dotychczasowego myślenia i regulacji prawnej jest tu wyraźna: nie minimum dla autora, tylko maksimum z tendencją w dół.

Następna kwestia. Nie znajdujemy uzasadnienia dla tego, by pole odtworzeń publicznych miało być traktowane w sposób wyjątkowy. Oczywiście jest, że takie uregulowanie sprzyja użytkownikom na tych polach, którzy nie są biedni i są świetnie zorientowani, jakie jest prawo i jak korzystać ze środków prawnych, by wymuszać regulacje dla nich korzystne. Dlaczego traktować ich wyjątkowo? Pole odtworzeń publicznych jest wyjątkowo trudne, kosztowne, wymaga zbudowania ogromnej siatki organizacyjnej przez stowarzyszenie. Trzeba prowadzić, kształtować pewną politykę w stosunku do użytkowników, żeby sprawy z nimi załatwiać na zasadzie porozumienia. Procesowanie się z użytkownikami, od których pobiera się minimalne wynagrodzenia, to zły kierunek.

Dlaczego więc dokonywać tak rewolucyjnej zmiany, czyli zastępować dotychczasowy system systemem niezwykle nie tylko skomplikowanym, ale zupełnie niejasnym na gruncie tej ustawy? Pole odtworzeń publicznych tak sformułowane w tym przepisie nie pokrywa się z definicją ustawową. Trudno odczytać, w jakich blokach tak naprawdę będzie się odbywało postępowania zatwierdzenia tabel.

Trzeba powiedzieć, że dosyć dyskusyjne są zapisy dotyczące wskazania przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego jednej organizacji zbiorowego zarządzania i kwestia pełnomocnictw ustawowych. Jak się czyta polemikę ministra kultury i dziedzictwa narodowego z Radą Legislacyjną i stwierdzenia, że to pełnomocnictwo będzie w bardzo wąskim zakresie, będzie określało podmiotowy zakres reprezentacji, to nasuwa się pytanie, o co tak naprawdę chodzi i jak ten system ma funkcjonować.

W uzasadnieniu projektu nie znajdujemy opinii organizacji zbiorowego zarządzania o tym, jak system będzie funkcjonował, czy nie zepsujemy czegoś, co z dużym trudem i dużym kosztem przez organizacje zostało wybudowane.

To, czy zatwierdzone tabele stracą moc po upływie sześciu czy dwunastu miesięcy, nie ma większego znaczenia. Potrzeba nam dużo więcej czasu, żeby była zachowana ciągłość, by dokonało się płynne przejście od jednego systemu do drugiego. Jeśli tak nie będzie, jeśli pojawi się luka czasowa w obowiązywaniu tabel, to będzie oznaczało załamanie systemu zbiorowego zarządzania na podstawowych polach w Polsce.

Dlatego uważamy, że propozycje złożone w projekcie są rozwiązaniami niekonstytucyjnymi, naruszają prawa i wolności obywatelskie autorów. Naruszają prawo ochrony ich praw majątkowych i prawo samodzielnego działania stowarzyszeń oraz nadmiernie ingerują w te prawa ponad dopuszczalną, określoną w konstytucji zasadę proporcjonalności, bo godzą w interes tych praw i wolności. Dlatego uważamy, że kontynuowanie prac nad tym projek-

tem do niczego dobrego nie doprowadzi. Nie akceptujemy istoty i zamysłu tych zmian. Są one zbyt rewolucyjne, by nie musiały być poprzedzone debatą z udziałem organizacji zbiorowego zarządzania, które oceniają, jakie będą ich skutki. Skutki dla zbiorowego zarządu i dla autorów powinny być nadrzędną kwestią w procesie legislacyjnym. W uzasadnieniu tego projektu takiej oceny nie znajdziemy. Dziękuję bardzo.

Senator Barbara Borys-Damięcka
Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję bardzo.

Poproszę o zabranie głosu pana Michała Bleszyńskiego, pracownika naukowego Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, radcę prawnego.

Michał Bleszyński
Radca prawny, pracownik naukowy Wydziału Prawa Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Dziękuję bardzo.

Szanowni Państwo!

Postaram się w skrócie odnieść do najważniejszych kwestii, żeby nie powtarzać zagadnień, o których mówią inne osoby. Na początek uwaga ogólna. Zacznę od pewnej tezy. Na ogół tezy są formułowane na końcu, ja od niej zacznę. Czytając projekt, można mieć odczucie, że tak naprawdę chroni on interesy wyłącznie użytkowników. Dotychczas prawo autorskie było postrzegane jako prawo chroniące prawa twórcy, natomiast w projekcie nie widzę takich uregulowań, które chroniłyby twórcę, które dawałyby mu jakieś prawa.

Mógłbym punkt po punkcie odnosić się do poszczególnych artykułów, ale z uwagi na krótki czas nie mogę tego uczynić. Dlatego przytaczam tezę, że przepisy zawarte w projekcie są kierowane jednostronnie tylko do użytkowników i chronią ich interesy. Ktoś mógłby zapytać, o co chodzi. Przecież z projektu wynika, że sprawy będą rozstrzygane przez bezstronną komisję, przez bezstronny sąd w oparciu o ustalone procedury, o procedurę cywilną. Jak powiedział pan minister, będzie tu miał zastosowanie tryb postępowania cywilnego, tryb nieprocesowy, który umożliwia porozumienie się stron. Otóż tak naprawdę nie ma tu bezstronności, to nie jest wykorzy-

stanie w całości procedury cywilnej. Nie jest tak, że tryb nieprocesowy umożliwia porozumienie się. Przytoczę pewien przykład. Uczestniczę jako pełnomocnik w sprawie o zasiedzenie. To sprawa z innej dziedziny, ale to jest właśnie tryb nieprocesowy. Gdybym powiedział uczestnikom postępowania, że mają się porozumieć, to tak naprawdę nie zrozumiałyby, o co chodzi.

Dlaczego podnoszę temat bezstronności? Jeżeli chodzi o postępowanie przed komisją, to w proponowanych artykułach jest wyraźny przepis, który wyłącza artykuł mówiący o bezstronności składów orzekających, myślę o art. 49 Kodeksu postępowania cywilnego. Ten przepis jest wprost wyłączony, ale też tak naprawdę, analizując inne przepisy, można mieć określone wątpliwości. Myślę o proponowanym art. 110 ze znacznikiem 12, który określa kryteria, które muszą być brane pod uwagę przy wydaniu orzeczenia przez zespół orzekający. Jak się wydaje, również te kryteria dotyczą sądu. Otóż jako jedno z tych kryteriów jest w pkt 3 wskazane, że należy brać pod uwagę zebrany w sprawie materiał dowodowy, ale oprócz tego punktu są jeszcze cztery inne punkty.

Pojawia się pytanie, w jaki sposób organ orzekający ma się zachować, jeżeli musi brać pod uwagę różne elementy, na przykład kwotę ogólnego obciążenia podmiotów korzystających z utworów, uwzględniając, że jest to coś innego niż zebrany w sprawie materiał dowody. Tak naprawdę sąd nie ma takich informacji do dyspozycji, a musi je uwzględnić.

Na marginesie chciałbym wskazać, bo kryteria ustalania wysokości wynagrodzenia są bardzo ważne przy ustalaniu tabel, że w projekcie nie znajduje ani jednego punktu, który w jakikolwiek sposób odnosiłby się do właściwego, stosownego wynagrodzenia twórcy. W tych punktach widzę tylko ograniczenia tego wynagrodzenia – ogranicza się je kryteriami w art. 110 prawa autorskiego, ogranicza się je kwotą ogólnego obciążenia podmiotów, ogranicza się je stanowiskami uczestników postępowania.

Kolejną kwestią jest to, kto tak naprawdę jest uczestnikiem postępowania. Uczestnikiem postępowania jest jedna bądź są dwie organizacje zbiorowego zarządzania, a oprócz tego uczestnikami są tylko same podmioty użytkowników. Ten krąg został jeszcze rozszerzony, jest szerszy niż reprezentacja twórców. Ze strony twórców występują tu tylko organizacje zbiorowego zarządzania, ze strony użytkowników występuje nie tylko organizacja reprezentująca ich interesy, ale również inne podmioty, nazwijmy je silnymi, o dużym, ogólnopolskim zasięgu. W postępowaniu jest nadreprezentacja użytkowników. Ma to wpływ również na reguły postępowania. Zwykle w trybie nieprocesowym może brać udział każdy, czyjego interesu prawnego dotyczy sprawa. Tu zaś tak nie jest. Tu może uczestniczyć każdy duży użytkownik, ale nie każdy twórca, nie każde stowarzy-

szenie twórcze. Wszystko, o czym do tej pory mówiłem, dotyczyło bezstronności działania przed komisją, przed sądem.

Zastanówmy się, czy reguły postępowania cywilnego i trybu nieprocesowego znajdują tu zastosowanie. Po pierwsze, tak jak powiedziałem, jest nadreprezentacja użytkowników. Odnoszę to do art. 510 Kodeksu postępowania cywilnego. Tu jest sprzeczność, rozdzźwięk. Po drugie, jedna z podstawowych zasad postępowania cywilnego to wyłączenie przepisów dotyczących bezstronności, art. 49.

Po trzecie i najważniejsze, pojawia się pytanie o relacje tych przepisów do innej podstawowej zasady postępowania wyrażonej w art. 321 Kodeksu postępowania cywilnego. Przepis ten mówi, że sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzić ponad żądanie. Jest reguła, która dotyczy też tych wszystkich postępowań. Myślę, że to jest bardzo ważna kwestia, o fundamentalnym znaczeniu dla tych przepisów.

Z jaką sytuacją mamy do czynienia? Otóż, zgłasza się organizacja, która chce zatwierdzić tabele wynagrodzeń, przedkłada te tabele. Sąd może, na podstawie art. 110 (może to również komisja na podstawie art. 110 ze znacznikiem 12), zatwierdzić tabele, odmówić ich zatwierdzenia albo może zmienić tabele i zatwierdzić te zmienione. W takim razie pytam się, dlaczego nie jest zachowana ta relacja. O co wносиła organizacja? O zatwierdzenie tabel. Co robi komisja bądź sąd? Zmienia tabele. Jak to ma się do żądania? Otóż tu nie ma żadnej relacji.

Tak naprawdę sąd zostaje postawiony w bardzo trudnej i niekomfortowej sytuacji, dlatego że rozstrzyga coś, co nie było poddane pod rozstrzygnięcie. Nie jest tak, że można zmieniać na wyższe stawki, że można więcej zasądzić. Nie. To nie było tu przedstawione do badania. Przedstawione do badania było zatwierdzenie tabeli, a sąd czy komisja może zmienić. Jest to przekroczenie zasad procedury cywilnej.

W procedurze można znaleźć jeden wyjątek, który umożliwia właśnie takie działanie sądu. Znajduje jeden wyjątek w prawie pracy, w postępowaniach dotyczących prawa pracy. Sąd w wyjątkowej sytuacji może na przykład nie przywrócić pracownika do pracy, lecz zasądzić odszkodowanie. Czym to jest podyktowane? Jest to podyktowane ochroną praw pracownika, wynika to z całej gałęzi prawa, jakim jest prawo pracy. A tu mamy do czynienia z prawem autorskim, które dotyczy praw autorskich autorów. Do czego będzie to prowadziło? Do zmiany tabel, do zmniejszenia stawek w tabelach, czyli tu w ogóle nie ma żadnego uzasadnienia tego przepisu, bo przecież ten przepis będzie prowadził jedynie do zmniejszenia wysokości stawek.

W oparciu o kryteria wynikające z art. 110, które są brane pod uwagę przy ustalaniu wysokości stawek, trudno sobie wyobrazić, aby proponowane staw-

ki były wyższe. Oczywiście, że będą ona tylko niższe. Tak, jak powiedziała pani mecenas Ewa Łepkowska, one mogą być tylko niższe, wbrew temu, co jest wnoszone. Czyli sąd występuje tu w niekomfortowej roli. W ogóle nie mamy tu do czynienia z procedurą cywilną. Mamy do czynienia z procedurą cywilno-administracyjną. Tak naprawdę dokładnie nie wiadomo, o co chodzi, a sąd występuje tu w roli, w której normalnie nie występuje.

Można by mówić po kolei o konkretnych artykułach, ale nie ma na to czasu, więc już puentuję. Co to pokazuje? To pokazuje, jak te propozycje są systemowo nieprzemyślane. Są tu systemowe błędy, których nie da się naprawić w ten sposób, że w jednym artykule zamienimy słowo lub dostawimy przecinek. W tych rozstrzygnięciach występują pewne błędy i braki systemowe, nie zostało dobrze przemyślane, jaka ma być stosowna procedura i jak do tego się odnosić. Zmiana jest ogromna. Wcześniej było postępowania w trybie administracyjnym, a obecnie przechodzimy na postępowanie w trybie cywilnym, przy czym obawiam się, że niestety te zmiany są nie do końca przemyślane. Dziękuję bardzo.

Senator Barbara Borys-Damięcka

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję bardzo.

Zapraszam pana Adama Jucewicza, przedstawiciela Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej.

Adam Jucewicz

Radca prawny, Polska Izba Komunikacji Elektronicznej

Szanowni Państwo!

Chciałem krótko powiedzieć na temat dwóch zagadnień. Chciałem przypomnieć, że nowelizacja jest efektem wyroku Trybunału Konstytucyjnego, który stwierdził, że przepisy dotyczące zatwierdzania tabel wynagrodzeń są niezgodne z konstytucją, z zasadami, które są wyrażone w ustawie zasadniczej. Głosy, które dotychczas się tutaj pojawiały, straciły to z pola widzenia, w ogóle nie odnoszą się do tego, co Trybunał Konstytucyjny stwierdził w uzasadnieniu wyroku. Stwierdził zaś między innymi, że niekonstytucyjna czy też niezgodna z zasadami jest procedura kasacyjności Komisji Prawa Autorskiego, fakt, że może ona zatwierdzić lub odrzucić tabele. Stwierdził, że to jest niedopuszczal-

ne. Dlatego nie rozumiem głosów, które tu słyszę, że Komisja Prawa Autorskiego i sąd, który na mocy konstytucji sprawuje wymiar sprawiedliwości, nie mogą ingerować w stosunki umowne pomiędzy organizacją zbiorowego zarządzania a użytkownikiem, że to jest niedopuszczalne. Kto ma o tym decydować, jeśli nie sąd?

Chciałbym się skupić na innej sprawie. Chodzi o kwestie przejścia z jednego systemu na drugi. Niestety, tu widzę bardzo poważny problem. Przepis przejściowy mówi, że tabele wynagrodzeń, które zostały zatwierdzone na podstawie dotychczasowych przepisów, nadal się stosuje do czasu prawomocnego zatwierdzenia odpowiednich tabel. Problemem jest to, że taki zapis jest niezgodny z konstytucją. Art. 190 w ust. 1, 3 i 4 mówi, że wyroki Trybunału Konstytucyjnego są powszechnie obowiązujące. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z konstytucją danego przepisu, to trzeba się z tym pogodzić. Trybunał Konstytucyjny dał sześć miesięcy na to, żeby to zmienić, i nie zostało to zrobione.

Ten przepis tak naprawdę jest przykładem tak zwanej retroakcji, jest złamaniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego, złamaniem tych praw, których postępowanie dotyczyło, bo na mocy art. 190 ust. 4 każdy użytkownik mógł wnosić o wznowienie postępowania zatwierdzonego wydaniem decyzji o zatwierdzeniu tabeli wynagrodzeń i mógł wnosić o uchylenie tej decyzji, bo przepis, na którego podstawie tabela została zatwierdzona, jest niekonstytucyjny. Na podstawie jakich przepisów mają te tabele nadal obowiązywać, skoro tych przepisów nie ma?

Mam również problem interpretacyjny z art. 110 ze znacznikiem 11, który jest wyjątkowo zagmatwany. Myślę, że to i dla sądów, i dla Komisji Prawa Autorskiego może stanowić pewien problem. W ust. 3 (chodzi o zatwierdzenie tabel dla jednej organizacji na jednym polu eksploatacji) jest mowa o tym, że te tabele wynagrodzeń podlegają wspólnemu rozpoznaniu w ramach jednego postępowania, ale prowadzonego odrębnie i jeszcze z rozbiciem na poszczególne kategorie. Nie bardzo rozumiem, jak coś może być wspólnie prowadzone, ale odrębnie. Coś albo jest prowadzone wspólnie w ramach jednego postępowania, ale jest prowadzone odrębnie. Tu będzie problem interpretacyjny.

Nie bardzo także wiem, dlaczego pole eksploatacji – odtwarzanie ma być polem eksploatacji uprzywilejowanym. Bardziej uzasadnione byłoby wyróżnienie innego pola eksploatacji, na przykład reemisji, które to pole jest polem nieautonomicznym i pochodnym. Istnieje nadanie bez reemisji, ale nie istnieje reemisja bez nadania. Jeżeli operator kablowy dokonuje eksploatacji, to wyłącznie w sposób pochodny w stosunku do nadania. Nie ma najmniejszego wpływu na to, co znajduje się w nadaniu, i nie może pominąć niektórych pro-

gramów. W związku z tym to reemisja powinna być polem, na którym byłoby zatwierdzenie jednej stawki i to w powiązaniu z nadaniem, bo tak jak wspomniałem, reemisja jest pochodna i wtórna, a jak napisał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu, opłacenie nadania niesie w sobie również opłacenie reemisji. Dziękuję bardzo, to wszystko.

Senator Barbara Borys-Damiecka **Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu**

Dziękuję.

Poproszę teraz o zabranie głosu pana Henryka Kuźniaka, wiceprzewodniczącego ZAIKS.

Henryk Kuźniak **Wiceprzewodniczący Stowarzyszenia Artystów ZAiKS**

Szanowna Pani Senator! Panie Ministrze! Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Nie jestem prawnikiem, jestem kompozytorem. W związku z tym sprawy prawne zostawiam prawnikom. Zresztą to, co powiedzieli pani mecenas Ewa Łepkowska, pan mecenas Michał Bleszyński i pan mecenas Adam Jucewicz, mówi samo za siebie. To są sprawy prawne. Musicie sobie z tym poradzić, ale nie kosztem nas, bo my i tak jesteśmy tą stroną najsłabszą.

Na bazie tego, czy prawo autorskie jest dobrym prawem, chciałem żebyśmy odpowiedzieli sobie na dwa pytania. Jedno wynika stąd, co mnie spotkało w tym budynku, w tej świątyni tworzenia prawa. Mam na myśli uchwałę Senatu o demokracji polskiej, zresztą niepodpisaną przez pana marszałka, bo prawdopodobnie nie wierzy on w to, że to będzie można wprowadzić w życie.

Proszę Państwa, cóż to jest ta demokracja polska? Na czym polega gospodarka rynkowa? Otóż ja powiem z punktu widzenia autora. Gospodarka rynkowa w Polsce polega na tym, że jeżeli trzeba czegoś od nas wymagać, to oczywiście jesteśmy sprzężeni, nie ma przywilejów, bo jest gospodarka rynkowa. Wchodzę do apteki i albo płacę za lekarstwa, albo nie mam pieniędzy i wychodzę. Płacę za telewizję kablową, albo mi jej nie zakładają, płacę za studia, za parkingi i nie ma podobnej komisji, że jako strona mogę stwierdzić, że leki są za drogie. W związku z tym oświadczam, że jako autor, ale przede wszystkim jako obywatel Polski jestem dyskryminowany ze względu na wykonywany zawód.

Natomiast jeżeli chodzi o prawo autorskie, prawo własności intelektualnej, jeśli jako twórcy mamy coś do zaoferowania, to się nam mówi, że za tyle i tyle. Dlaczego? Czy to jest ta polska demokracja w zakresie gospodarki rynkowej? Jak macie coś do sprzedania, to za tyle i tyle. Czekam dzisiaj na odpowiedź na to.

Kolejna sprawa. Czy demokracja polska polega na tym, że minister wyznacza mi organizację zbiorowego zarządzania i ja muszę się na to zgodzić? Ja sobie wybrałem organizację i chcę, żeby to ona mnie reprezentowała, a minister teraz mi wyznacza inną. Nie pyta się o zdanie pozostałych organizacji, tylko mówi, co mamy robić. To jest ta polska demokracja? Przeczytajcie tę uchwałę Senatu i bądźmy w zgodzie z tą uchwałą Senatu.

Proszę państwa, oczywiście mógłbym podnieść tu jeszcze inne sprawy, ale chciałbym tylko odpowiedzieć panu ministrowi, który dziś, kiedy mamy dyskutować na temat wielkich użytkowników, przytacza tu przykład fryzjerów. Odpowiem panu, Panie Ministrze, pan zna art. 17, który mówi o wyłącznym prawie twórcy do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszelkich polach eksploatacji oraz o tym, że o wynagrodzeniu decyduje autor. Autor. Dlaczego ja nie mam prawa zabronić fryzjerom grania mojej muzyki? Chcę je mieć. Ale mi się odbiera to prawo, jestem ubezwłasnowolniony, bo są wyższe cele. Jest rozgłośnia radiowa, w której nie chcę, żeby grali moje utwory, ale muszą tam być emitowane, bo ja nie mam prawa im tego zabronić.

Proszę państwa, podkreślam, że my, twórcy, jesteśmy dyskryminowani jako obywatele. Nie może być, że dokonujemy zmian tylko, jak państwo mówicie, w imię wyższych celów, na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego, by prawo było zgodne z konstytucją. Ale czy ograniczenie praw jednostki jest w zgodzie z demokracją? My mamy ograniczone prawa i nie możemy decydować o wielu rzeczach.

Proszę państwa, ten trzeci krok w sprawie prawa autorskiego, jeżeli on będzie udany, to będzie krokiem w przepaść. Zbiorowe zarządzanie, dzięki któremu żyje dzisiaj kilka tysięcy twórców i ich rodzin, rozsypie się. Rozsypie się, a przecież zbiorowe zarządzanie jest na świecie najbardziej sprawdzonym systemem ochrony twórców i artystów wykonawców.

Zwracam się do panów senatorów o to, żeby tego nie zaprzepaścić, ponieważ jeżeli do tego dojdzie, to przyjdą tu z ręką wyciągniętą do was, żebyście im dali kilka złotych. Dzisiaj przychodzą twórcy na zebrania i mówią, że nie stać ich na kawę za trzy i pół złote. Taka jest prawda, ponieważ honoraria za utwory, które do nas przychodzą, wynoszą trzy złote, pięć złotych, dwa złote. Wracając do fryzjera, który tak „mało” zarabia, bierze dwadzieścia pięć złotych za strzyżenie, a za emitowanie muzyki przez miesiąc ma zapłacić pięćdziesiąt złotych, to czy to jest dużo, czy mało, to państwo sami sobie odpowiedzcie. Dziękuję.

Senator Barbara Borys-Damięcka
Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję.

Poproszę teraz pana Jana Bleszyńskiego, Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, o zabranie głosu.

Prof. dr hab. Jan Bleszyński
Radca prawny, wykładowca Wydziału Prawa i Administracji
Uniwersytetu Warszawskiego

Pani Marszałek! Panie Ministrze! Szanowni Państwo!

W stosunku do poprzedniej, wrześniowej wersji projektu ustawy obecnie proponowane zmiany, w moim przekonaniu, mają charakter drugorzędny. Drugorzędny, mimo wniesionego wielkiego wkładu. Odnoszę się z wielkim szacunkiem w szczególności do pani dyrektor Ewy Ziemiszewskiej i jej zespołu. Muszę szczerze powiedzieć, że jej praca, której ślady tu widać, poszła na marne, dlatego, że ten projekt jest wadliwy w podstawowych, politycznych założeniach.

Nie widzę potrzeby, żeby mówić o szczegółach, ponieważ nie w szczegółach sedno sprawy. Podzielam konkluzję, że ten projekt nie nadaje się jako podstawa do dalszych prac właśnie na skutek tych wadliwości.

Posłużę się kilkoma przykładami. W poprzedniej wersji zakwestionowano usiłowanie przerzucenia na organizacje kosztów audytu. Obecnie nie mówi się już o audycie zewnętrznym, a o dostarczeniu rocznych sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta. Rzecz w tym, że każda organizacja poddaje roczne sprawozdanie finansowe badaniu przez biegłego rewidenta. Wynika to z zasad ogólnych. Również przesyłanie sprawozdania ministrowi jest powszechną praktyką, zapis jest więc zbędny. Sprzeciw natomiast wywołuje postanowienie upoważniające ministra do określenia w drodze rozporządzenia bez żadnych ograniczeń i wytycznych (zwracam na to uwagę) zawartych w ustawie treści tego sprawozdania, obejmującej informacje pozwalające ocenić prawidłowość realizacji celów statutowych. Sprzeciw budzi też fakt, że to sprawozdanie ma być podawane do wiadomości publicznej.

Przejrzystość działania organizacji nie powinna podlegać dyskusji, jednak publikowanie danych nie może naruszać ochrony danych osobowych i ujawniać tajemnicy handlowej, także dotyczących użytkowników. Nie może naru-

sząć dóbr osobistych, w tym poufności danych dotyczących twórców i artystów. Takich gwarancji brak w omawianym zapisie.

Sprzeciw budzi zachowanie w projekcie pomysłu ubezwłasnowolnienia istniejących organizacji zbiorowego zarządzania i umocowania w ich miejsce jednej organizacji wskazanej przez ministra. Wprawdzie w obecnej wersji dodano, iż ma to nastąpić po wysłuchaniu zainteresowanych, co jednak, o czym wszyscy doskonale wiemy, w praktyce nie ma żadnego znaczenia.

Wspomniane przymusowe umocowanie ma dotyczyć szczególnie ważnych obszarów: nadań, reemisji, utworzeń z nośnika wprowadzonego do obrotu utworów muzycznych, słownych i słowno-muzycznych, a także utworów audio-wizualnych. Pomysł administracyjnego wskazywania wybranej organizacji urąga elementarnym uwarunkowaniom zbiorowego zarządzania, mianowicie obejmuje – na co zwracam uwagę – pobór wynagrodzeń.

Szanowni państwo, ja ponad czterdzieści lat zajmuję się prawem autorskim, a nie wiem, co to znaczy pobór wynagrodzeń, a jeśli ja nie wiem, to domyślam się, że sprawa jest – delikatnie mówiąc – niejasna i ryzykowna. Chociaż mam prawo się mylić, mam prawo nie rozumieć, wiek mnie tłumaczy.

Najwyraźniej autorom projektu wydaje się, że prawo autorskie sprowadza się do poboru wynagrodzeń. Zapomnieli natomiast, że podstawowe zadanie organizacji zbiorowego zarządzania to licencjonowanie inkaso, repartycja, dochodzenie ochrony, w tym kontrola rynku, pozyskiwanie informacji umożliwiających podział zainkasowanych wynagrodzeń i dochodzenie skutków naruszeń.

Jak zatem ma wyglądać wykonywanie zbiorowego zarządzania w ujęciu projektu? Kto ma zawierać umowy? Czy one w ogóle nadal mają być zawierane? Kto ma gromadzić informacje podziałowe i dokonywać podziału? Kto ma ścigać naruszenia? Czy należy rozumieć, że w ujęciu projektu ochrona majątkowych praw autorskich ma być sprowadzona w tych obszarach do pobierania wynagrodzeń według stawek ustalonych w tabelach?

Kolejne pytanie dotyczy mechanizmu wspomnianego poboru wynagrodzeń. Istniejące organizacje mają zorganizowany system licencjonowania i inkasa. Na przykład ZAiKS od kilkadziesiąt lat dysponuje wyspecjalizowanym aparatem terenowym, który umożliwia kontrolę ściągania tych wszystkich elementów. Inne organizacje również mają, a w każdym razie powinny mieć swoich terenowych przedstawicieli. Jak w tej sytuacji mają wyglądać kryteria doboru organizacji, która ma w scentralizowany sposób dochodzić poboru?

Projekt nie precyzuje tu żadnych konkretnych wymogów, co znakomicie poszerza sferę dowolności zarezerwowanej dla ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Czy organizacja ubiegająca się o wskazanie jej jako uprawnionej

do poboru powinna się wylegitymować dysponowaniem technicznymi możliwościami w tym zakresie, czy wybór ma się odbywać tak jak to było z praktyką zezwoleń na zbiorowe zarządzanie, a więc w sposób uznaniowy, całkowicie dowolnie i bez obiektywnych kryteriów? Ustawa nie zawiera tu żadnych wymogów, przewiduje natomiast system niekorespondujący ze zbiorowym zarządzaniem i przekreślającym prawa i rolę organizacji powołanych do życia – chcę to podkreślić – z woli twórców.

Dlaczego tak jest? O co tu chodzi?

Rażąco wadliwe jest wyposażenie sądów w prawo zmieniania tabel wynagrodzeń. W praktyce oznacza to, że sąd tak naprawdę został zobligowany do opracowania tabel wynagrodzeń. Nie bardzo zresztą wiadomo, kiedy należy odmówić zatwierdzenia tabeli, a kiedy należy ją zmienić.

Przecież w wyniku braku wyraźnego uregulowania w tym zakresie każda merytoryczna wadliwość lub niedostatek przedłożonej tabeli może być naprawiony przez jej zmianę, w tym przez uzupełnienie, byle by tylko wniosek o zatwierdzenie spełniał wymogi formalne. Zatem oznacza to, że sąd nie tyle rozpatruje wniosek o zatwierdzenie, ile z inicjatywy uprawnionego zatwierdza tabelę lub ją kształtuje. Dodać należy, że zatwierdzona tabela uzyskuje charakter aktu normatywnego, tworzy w zakresie wynagrodzeń podlegających dochodzeniu przez organizacje stan powszechnie obowiązujący na danym polu eksploatacji. Nie jest to więc orzeczenie o prawach uczestników postępowania lub podejmowane w granicach złożonego wniosku. Czy to mieści się w konstytucyjnych zadaniach sądu i zasadach postępowania obowiązującego przed sądami? Czy jest to rozwiązanie zgodne z konstytucją?

Na koniec kwestia budząca zdumienie nie tylko z racji proponowanego zapisu, ile przede wszystkim jego uporczywego zachowywania w kolejnych projektach. Zasadą projektu jest to, że zatwierdzone tabele mają charakter sztywny i stanowią normę bezwzględnie obowiązującą w umowach, których stroną jest organizacja zbiorowego zarządzania. Według projektu jednak, nie wiążą w umowach zawieranych przez organizacje użytkowników, także użytkowników ogólnopolskich. Krótko mówiąc, tam gdzie bezwzględny charakter zatwierdzonych tabel jest najbardziej potrzebny, mianowicie tam, gdzie zatwierdzenie tabel pełni w największym stopniu funkcję ochronną, właśnie tam wiązanie tabel zostaje wyłączone w interesie najsilniejszych użytkowników, bowiem stwarza dla nich zachętę do wymuszania postanowień korzystniejszych.

Trudno dociec, jak ma się takie ujęcie do zasady równego traktowania. Więcej, dobitnie wskazuje na intencję preferowania wielkich użytkowników kosztem interesów twórców i artystów. Co najbardziej smutne, dobitnie pokazuje, jaki jest stosunek projektu noweli do ochrony interesów twórców.

Jeszcze na jedną kwestię chcę zwrócić uwagę. W postępowaniu o zatwierdzenie tabel, co z prawnego punktu widzenia uważam za kuriozalne, nakazuje się branie pod uwagę całości obciążeń dla użytkowników. Odszyfrujmy to. Rozpatruję tabelę na danym polu eksploatacji, a mam uwzględnić sytuację w innych obszarach, które nie są reprezentowane w postępowaniu. Więcej, powiedzmy sobie szczerze, nie mogą być reprezentowane.

Podam przykład. Niedawno przeprowadzono nowelizację art. 70 ust. 2 prawa autorskiego. W dyskusjach zwracano uwagę na wadliwość tej regulacji, na jej sprzeczność choćby z uzasadnieniem, które minister do niego dołączył. Usłyszeliśmy, że poprawi się przy kolejnych nowelizacjach. No i co, poprawiono?

Proszę zwrócić uwagę na kolejną sprawę. Nowa wersja art. 70 ust. 2 umocowuje do partycypowania w tantiemach wszystkich twórców będących współtwórcami utworu audiowizualnego. O jakie grupy chodzi? Powiedzmy sobie szczerze, że nikt tego nie wie. Nie ma organizacji szeregu grup twórców, nie ma reprezentacji. Co to znaczy, że nie ma organizacji? To znaczy, że w ogóle nie ma kto legalnie wystąpić w obronie ich praw, nie ma kto ich reprezentować. Dochodzi od absurdu niekonstytucyjnego, w którym orzeka się o prawach osób nieistniejących.

Otóż nie kryję tego, że moja opinia o tym projekcie jest druzgocąca. Uważam, że on nie nadaje się do dalszych prac (przy całym szacunku dla pracy, która została, niestety niepotrzebnie, wykonana), bo u jego podstaw leżą po prostu wadliwe polityczne decyzje.

Natomiast, zgodnie z zasadą, że mogło być gorzej, chcę przypomnieć pismo, które pan minister trafnie umieścił na ministerialnej stronie internetowej, a którego treść była przedstawiona na obradach rządu jako jedna z uwag. Myślę tutaj o piśmie pana Adama Szejnfelda, wiceministra gospodarki, które, muszę powiedzieć, rzeczywiście, jeśli się porówna z tym, co znajduje się w tym projekcie, to zaczynam wierzyć, że ten projekt broni twórców, relatywnie. Mianowicie, co proponuje pan minister Adam Szejnfeld? Otóż, powiem szczerze, proponuje dokładnie to, co w swoim czasie za rządów pana premiera Leszka Millera proponowała pani minister Aleksandra Jakubowska w znanym art. 20c do ustawy o radiofonii i telewizji. Tyle, że była na tyle ostrożna, że czyniła to przedmiotem debaty i po jej wysłuchaniu wycofała tę propozycję.

Pan minister Adam Szejnfeld do niej wrócił, nawet muszę powiedzieć, nadał jej kwotowy wyraz. Jestem ciekaw, nie uzyskamy tu odpowiedzi, ale chciałbym się dowiedzieć, na jakiej podstawie w tej propozycji pana ministra znalazły się konkretne kwoty maksymalne, które powinny być płacone, na przykład, za reemisję. Ja już gdzieś te kwoty słyszałem, natomiast nie słyszałem ich racjonalnego uzasadnienia. Muszę powiedzieć, że to jest smutny przykład tego, jak u nas podchodzi się do ochrony twórców, do widzenia kultury, do widzenia stanu równowagi tak-

że w gospodarce. Uważam, że ta równowaga powinna być, należy zwrócić uwagę na to, jakie są maksymalne obciążenia. Tylko dlaczego w projekcie nie ma nałożenia obowiązku na komisję, żeby odpowiedziała na pytanie, ile twórcy konkretnego utworu dostanie w wyniku przyjętych tabel? Bo przecież jeżeli mówimy o równowadze, to patrzmy na równowagę jako na pewną zależność jednej strony od drugiej. Jednostronność w tym projekcie jest niestety widoczna.

Ale, Panie Ministrze, jeśli się sięgnie do tego rodzaju dokumentu, to muszę powiedzieć, że dopiero widzimy, że mogło być gorzej, aczkolwiek wszystko przed nami otworem. Dziękuję, Pani Przewodnicząca.

Senator Barbara Borys-Damięcka

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję bardzo.

Poproszę na mównicę pana Jacka Bromskiego, prezesa Stowarzyszenia Filmowców Polskich.

Jacek Bromski

Prezes Stowarzyszenia Filmowców Polskich

Pani Przewodnicząca! Panie Ministrze! Drodzy Państwo!

Mam ze sobą siedem stron uwag merytorycznych, systemowych, ale nie będę się tym zajmował, bo już wiele zostało na ten temat powiedziane, a poza tym wydaje mi się, że trzeba by się skupić na politycznym aspekcie sprawy.

Otóż, do czego doprowadziłoby uchwalenie tego prawa, wprowadzenie go w życie, tak jak ono zostało tutaj przedstawione? Otóż do załamania rynku praw autorskich, w konsekwencji do tego, że twórcy zostaliby pozbawieni wynagrodzeń na dłuższy czas, przypuszczalnie na długie lata, dopóki nowe tabele nie zaczęłyby obowiązywać. Wiadomo bowiem, że każdy użytkownik na podstawie tego prawa natychmiast wypowie istniejącą umowę i z zadowoleniem przestanie płacić organizacji zbiorowego zarządu.

Chciałem się zapytać pana ministra, jako polityka, jak to się ma do polityki resortu. Nie wiem, co na to pan minister Bogdan Zdrojewski, który wiadomo, że ma ambicje doprowadzenia do tego, żeby Polska w trakcie prezydentury europejskiej za dwa i pół roku dokonała istotnych zmian w legislacji dotyczącej prawa autorskiego. Czy wobec tego fakt, że nagle w Polsce za dwa i pół roku twórcy przestaną być wynagradzani, nie jest jakimś kukułczym jajem podrzuconym szefowi pańskiego resortu?

Chciałbym się odnieść już nie do tego, co mówił pan profesor Henryk Kuźniak na temat fryzjera, na którego powoływał się pan minister Piotr Żuchowski. W trakcie wielogodzinnych konsultacji usiłowaliśmy wytłumaczyć, że prawo autorskie to nie jest prawo dla fryzjerów, tylko dla autorów, i że taki punkt widzenia należałoby przyjąć przy jego nowelizacji. Natomiast nowelizacja może być niedźwiedzią przysługą dla fryzjerów, ponieważ, jak wiadomo, Figaro nie miał radia w swoim zakładzie i sam śpiewał, a tutaj wszyscy fryzjerzy będą bezkarnie używać repertuaru twórców.

Ostatnia sprawa. Pan minister usiłuje nas przekonać do projektu nowelizacji prawa autorskiego, mówiąc, że się je poprawi przy pomocy przepisów przejściowych. Otóż nie może tak być, że idzie pan do diler samochodowego, żeby kupić nowy samochód, ten samochód nie jeździ, ale diler panu mówi, że jak pan pojedzie do warsztatu, to się go naprawi i on będzie jeździł.

Także jeszcze raz apeluję o wycofanie tego projektu i rozpoczęcie pracy nad jakimś odpowiedzialnym projektem nowelizacji. Dziękuję bardzo.

Senator Barbara Borys-Damińska

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję.

Poproszę teraz pana Mikołaja Lipowskiego, zastępcę redaktora naczelnego magazynu „Radio-lider”, Porozumienie „Łazienki Królewskie”.

Mikołaj Lipowski

**Zastępca redaktora naczelnego magazynu „Radio-lider”,
Porozumienie „Łazienki Królewskie”**

Szanowni Państwo! Państwo Senatorowie! Panie Ministrze! Wszyscy Zebrani!

Muszę powiedzieć, że zabieram głos bardzo strapiony, bo wydawało mi się, że inicjatywa senacka, która mówiła o prawie autorskim na XXI wiek, w rezultacie prac wróciła do IX wieku. Nie będę dłużej rozwijał tej tezy, ale to jest trochę tak, jak nasi zaborcy próbowali mieć kontrolę nad polską twórczością.

Oczywiście w pełni zgadzam się z tym, co powiedział pan minister Piotr Żuchowski, że chodzi o zmianę ustrojową. Tak, proszę państwa, problem, przed którym stoimy, jest zmianą ustrojową. Nie będę wchodził w polemikę z poszczególnymi punktami, bo myślę, że i departament prawny, i całe ministerstwo wykazały ogrom pracy, i podzielam opinię pana profesora Michała

Błęszyńskiego, że za to im się należy szacunek, ale jednocześnie jest to praca wykonana na marne.

Mianowicie sprawy zasadnicze. Ta ustawa o prawie autorskim pomija cyfryzację, która jest już za progiem. Może nie wszyscy wiedzą, że w Unii Europejskiej, gdzie zapadły odpowiednie decyzje ochrony analogowych nadawców do 2015 roku, poważnie się mówi o skróceniu tego terminu do 2012 roku. Wszystko wskazuje na to, że tak się stanie. To zupełnie zmieni postać eksploatacji i funkcjonowania twórcy w mediach.

Myślę, że ta ustawa, ta nowela zupełnie pomija prawo do prowadzenia polityki kulturalnej przez samych twórców, obok państwa. Poprzez organizacje zbiorowego zarządzania twórcy rzeczywiście mogą prowadzić autonomiczną politykę niesprzeczną z interesem państwa i racją stanu, ale politykę kulturalną, która wynika z ich wnętrza, z ich udziału w życiu społecznym.

Myślę, że została popełniona ogromna pomyłka w zakresie arbitrażu. Tak naprawdę potrzebna nam jest instytucja mediacji, bo zawsze umowa będzie pomiędzy twórcami, czy podmiotami reprezentującymi twórców, a użytkownikami. I tak jak Trybunał Konstytucyjny orzekał, że została zachwiana równowaga, to myślę, że obecnie ta równowaga będzie jeszcze bardziej zachwiana.

Chodzi o wszystkie organizacje zbiorowego zarządzania, ale również Porozumienie „Łazienki Królewskie”, czyli przede wszystkim organizacje twórców. W ich imieniu chcę powiedzieć, że nikt nie jest przeciwny transparentności działania określonych instytucji, ale to wszystko jest już uregulowane w polskim prawie gdzie indziej, więc po co szukać nowych rozwiązań, na dodatek jest to element kosztowny.

Ostatnia kwestia, którą chciałbym skończyć swoje wystąpienie. Oczywiście jesteśmy pod presją orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Dawno minął czas przewidziany na uregulowanie spraw związanych z jego wyrokiem. Jako państwo stoimy pod pręgierzem tego orzeczenia, ale żeby na XXI wiek wypracować prawo autorskie z prawdziwego zdarzenia, jak już żeśmy przekroczyli ten termin, to jeszcze poczekajmy, przekraczajmy go dalej dopóty, dopóki się nie urodzi coś zdroworozsądkowego.

Proszę państwa, tak naprawdę ta propozycja narusza art. 2 konstytucji, art. 6 ust. 1 konstytucji, art. 37, art. 30 i art. 32 ust. 1 i 2. Tak naprawdę jest również spreczna z art. 25 nadal bardzo ułomnej ustawy o stowarzyszeniach. Dlatego, proszę Państwa Senatorów, zróbcie wszystko, co w waszej mocy, bo ta inicjatywa, która się zrodziła w Senacie, jest niezwykle cenna. To jest właściwe forum, na którym można wypracować dobre prawo autorskie na miarę XXI wieku, a nie IX. Dziękuję.

Senator Barbara Borys-Damięcka
Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję.

Poproszę panią profesor Monikę Dąbrowską, Uniwersytet Warszawski.

Dr hab. Monika Dąbrowska
Profesor na Wydziale Prawa i Administracji
Uniwersytetu Warszawskiego

Szanowni Państwo! W ostatniej chwili zdecydowałam, że mogę tutaj dziś przyjść, dlatego mam kilka różnych uwag w żaden sposób niepodobnych do na ogół bardzo dobrze przygotowanych wystąpień.

W związku z miazdzącą krytyką projektu ustawy na początek zacytuję punkt ósmy opinii Rady Legislacyjnej: „Projekt zawiera bardzo starannie opracowane uzasadnienie i ogólnie rzecz biorąc jest na dobrym poziomie legislacyjnym.”. Niewątpliwie więc nadaje się on do dalszego postępowania legislacyjnego, pod warunkiem jednak uzgodnienia powyżej zgłoszonych uwag. Osobom, które nie są prawnikami i nie są związane z żadnymi środowiskami bezpośrednio zainteresowanymi, chciałabym po prostu uzmysłowić, że przecież tę opinię podpisał przewodniczący Rady Legislacyjnej pan profesor Bogusław Banaszak, o ile się nie mylę konstytucjonalista. W tym gronie następuje zupełnie miazdząca krytyka projektu, podczas gdy grono wybitnych prawników, Rada Legislacyjna traktują go jako poważną propozycję.

Nie wiem dokładnie, kto przygotowywał ten projekt, bodajże kilkoro uczonych z krakowskiego instytutu, który ma wysoką pozycję międzynarodową i olbrzymie doświadczenia. Przecież to nie są ludzie złej woli, którzy chcą produkować śmieci do wyrzucenia do kosza.

Wahałam się, czy przyjść tutaj, bo przyznam, że dla kogoś, kto chce być bezstronny, jest na zewnątrz, to jest frustrujące. Właściwie wszystkie posiedzenia tego typu są niesłychanie zdominowane przez reprezentantów pewnych środowisk, którzy walczą o swoje interesy. Mają do tego prawo, choć może nie zawsze jawnie się prezentują jako obrońcy pewnych interesów. Przykro jednak jest słuchać tak niewyważonych opinii, chociaż nie znam się na prawie administracyjnym, nie jestem procesualistką, więc absolutnie nie chcą powiedzieć, że wszystkie rozwiązania tutaj proponowane są przemyślane i sprawdzą się w praktyce. To jest bardzo trudna, bardzo delikatna materia. Mimo to taka lawina zarzutów dyskwalifikujących wydaje mi się, że wymaga dystansu, odrobiny obiektywizmu.

Sprawa organizacji zbiorowego zarządzania to jest materia niesłychanie hermetyczna i rzeczywiście, żeby się na niej chociaż trochę znać, to w zasadzie trzeba być związanym z jakąś organizacją tego typu. Paradoks polega więc na tym, że ci, którzy się nigdy nie otarli o zbiorowe zarządzanie, nic o nim nie wiedzą, a ci, którzy mają odpowiednią wiedzę, są w środku organizacji.

Orzecznictwo Trybunału Europejskiego trochę porządkuje pewne złe praktyki. Przecież wszyscy chcemy, żeby było dobre zbiorowe zarządzanie, uczciwe zbiorowe zarządzanie. Tutaj mówimy, prawo autorskie na miarę XXI wieku, a się cofamy do epoki kamienia łupanego. Prawo autorskie XXI wieku to nie ma być instrument nastawiony wyłącznie na ochronę interesów autorów.

Przyznaję, że to jest instrument pewnej harmonizacji interesów. Są konsumenci, rodzą się takie inicjatywy jak wolne oprogramowanie, jak creative commerce, ludzie chcą się dzielić. Nie twierdzę, że to wszystko się sprawdza, ale nie można jednak jednostronnie patrzeć na prawo autorskie jako na coś, co ma służyć tylko i wyłącznie obronie interesów środowisk twórczych.

Powiem o dwóch konkretnych sprawach. Wydaje mi się, że bardzo pożyteczny jest przepis, który mówi o przymusie zgłaszania tabel do zatwierdzania tam, gdzie jest przymus zbiorowego zarządu. Jakoś o tym nikt nie powiedział. Ciągłe słyszymy: twórca, autonomia. Moim zdaniem w tej ustawie jest za dużo przepisów, które narzucają przymus zbiorowego zarządu i twórca nie zawsze się może z tego wypłatać.

Są sytuacje, kiedy oczywiście tylko przez organizacje zbiorowego zarządzania mogą być wykonywane pewne uprawnienia, a są takie, które nie muszą. W innych krajach zbiorowy zarząd jest wynikiem decyzji twórców, którzy widzą cel w tym, żeby powierzyć prawa na pewnym polu właśnie takiej organizacji. Uważam więc, że sprzężenie takich sytuacji przynajmniej z obowiązkiem zgłaszania tabel jest bardzo dobrym rozwiązaniem.

Teraz będzie uwaga techniczna. Wspominałam pani dyrektor o tym problemie, a widzę z kularowych dyskusji, że doszło tu chyba do nieporozumienia w sprawie odtwarzania. Rozumiem, że to jest bardzo dziwna konstrukcja, nie chcę się w to wdawać, bo tutaj już były głosy krytyczne.

Moim zdaniem, tak zredagowany ten przepis jest niejasny co do pól objętych tym specjalnym mechanizmem. Mianowicie odtwarzanie jest pojęciem zdefiniowanym w ustawie, więc jest niejasne, czy tu chodzi o to wspólne jedno postępowanie, o ten pułap i wszystko, co było tutaj tak kontestowane, czy tu chodzi tylko o odtwarzanie w rozumieniu art. 6, czy również o nadawanie reemisji. Ktoś tu mówił, dlaczego nie reemisja. Moim zdaniem ten zapis jest po prostu niejasny.

Czy chodzi, po pierwsze, o pole odtwarzania, a po drugie, o pole nadawanie? Czy chodzi o dwie postacie odtwarzania: za pomocą nośnika i za pomocą odbio-

ru utworów nadawanych? A może chodzi o dwa pola? Wtedy oczywiście zasięg tego przepisu, bardzo kontrowersyjnego, jest albo dużo, dużo szerszy i wkracza w pole obfitujące w konflikty interesów, jak nadawanie, albo dotyczy rzeczywiście odtwarzania, czyli wspomnianych fryzjerów. Sygnalizuję, że wydaje mi się, iż trzeba wyjaśnić, o które pola tutaj chodzi: o dwa pola czy samo odtwarzanie.

Ostatnia sprawa, o której powiem, to pobór wynagrodzeń. Wydaje mi się, że w tym miejscu projektu jest trochę nieszczęśliwy szyk wyrazów. Tutaj pan profesor szydził z tego poboru. Tam jest też mowa o licencjach. Ja bym, szczerze mówiąc, zaczęła od licencjonowania, bo to jest przecież ważniejsze, natomiast pobór wynagrodzeń wziął się zapewne stąd, że zwłaszcza w dziedzinie praw pokrewnych nie wszystkie pola eksploatacji wiążą się z prawem wyłącznym. Tak więc tam nie wchodzi w grę licencjonowanie, ale pobór, pobieranie czy ustalanie wynagrodzenia.

W art. 70 ust. 2 prim jest z kolei mowa o pobieraniu wynagrodzeń za pośrednictwem, więc mogłabym zapytać, co to znaczy za pośrednictwem. W każdym razie tam, gdzie jest mowa o poborze czy za pośrednictwem, chodzi o to, że nie wchodzi w grę licencja, tylko samo prawo do wynagrodzenia realizowane za pośrednictwem organizacji. Dziękuję bardzo.

Senator Barbara Borys-Damiecka

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Bardzo dziękuję, Pani Profesor.

Poproszę teraz pana Ryszarda Markowa, wiceprzewodniczącego Stowarzyszenia Dyrektorów Teatrów.

Ryszard Markow

Wiceprezes Stowarzyszenia Dyrektorów Teatrów

Szanowni Państwo!

Bardzo się cieszę, że mogę zabrać głos właśnie w tym momencie, ponieważ to mnie zwalnia z pewnego wątku wypowiedzi. W całości popieram wypowiedź pani Moniki Dąbrowskiej, która wypowiadała się przede mną. Chcę powiedzieć, że wbrew atmosferze, która została wytworzona w pierwszej części naszej dyskusji, nie wygląda na to, aby słabszą stroną na rynku praw autorskich były organizacje zbiorowego zarządzania. Z atmosfery na sali wynika zupełnie coś innego. Z tego, co zauważam, jestem drugą osobą, który zabiera głos w imieniu organizacji korzystających z praw autorskich.

Teatry korzystają z majątkowych praw autorskich, a dotychczasowa praktyka stosowania prawa w takim zakresie, jak to wynikało z uchylonego przez konstytucjonalistów przepisu o tabelach wynagrodzeń, była zła. Co prawda na rynku majątkowych praw autorskich teatry są niszowym przedsięwzięciem, jednak dostarczają autorom dosyć dużych dochodów.

Chcę powiedzieć, że po tym spotkaniu stowarzyszenie przedłoży swoje uwagi do prezentowanego projektu, i co do zasady zgadzamy się z tym, że ten projekt jest dobry do dalszego procedowania. Nie zgadzamy się z totalną jego krytyką, ale rozumiemy, że klimat tej krytyki wpływa z chęci chronienia czegoś, co było, a tego się już ochronić nie da, bo to jest anachroniczne. Trzeba zmienić prawo autorskie w taki sposób, aby strony, które funkcjonują na rynku, były traktowane równo. Prawo autorskie tak naprawdę służy nie ochronie autorów, tylko regulacji rynku praw majątkowych.

Proszę państwa, chcę powiedzieć, że w teatrach też pracują twórcy i teatr jest takim medium, w którym, z jednej strony, twórcy wykonują swoją pracę, a z drugiej strony, otrzymują za to wynagrodzenie. Korzystamy z praw majątkowych autorów, płacimy też autorom. Praktyka jest taka, że bardzo często autorzy chcą zawrzeć umowę z teatrem, a nie mogą, bo ich organizacja zbiorowego zarządzania uniemożliwia im to.

Nie chcę teraz wchodzić w szczegóły, chcę tylko powiedzieć jedno. Zdaniem Stowarzyszenia Dyrektorów Teatrów ten projekt ustawy idzie w dobrym kierunku, natomiast oczywiście co do szczegółów powinien dalej być dyskutowany.

Bardzo dobrze by było, gdyby ten projekt ustawy szedł w takim kierunku, aby służył temu, co w przyszłości czeka nas na rynku prawa autorskiego. Ważne jest, by trzeci krok w kierunku prawa autorskiego XXI wieku był spójny z drugim, po którym ma nastąpić. Chodzi o to, żebyśmy sobie nie przeczyli, żeby nie dopuścić do sytuacji, że teraz wprowadzamy jakąś zmianę na chwilę, a potem następne zmiany będą zupełnie przewracały tę konstrukcję. To wszystko, co chciałem w tej sprawie powiedzieć. Dziękuję za uwagę.

Senator Barbara Borys-Damiecka

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję bardzo.

Poproszę teraz o zabranie głosu pana Józefa Kota, drugiego przedstawiciela tej samej organizacji – PIKE.

Józef Kot

Polska Izba Komunikacji Elektronicznej

Pani Przewodnicząca! Panie Ministrze! Szanowni Państwo!

Chciałem zacząć od drobnej uwagi. Myślę, że podstawowe różnice między użytkownikami a organizacjami zbiorowego zarządzania biorą się z tego, co tu usłyszeliśmy, czyli takiego pojmowania funkcji ustawy, że ustawa ma być dla twórców. Wydaje mi się, że ustawa, jak każde prawo, jest dla wszystkich, a w szczególności dla tych, których dotyczy, również dla nas, użytkowników.

Ta różnica polega chyba na tym, że organizacje zbiorowego zarządzania chciałyby, żeby użytkownicy tylko płacili – nie pytali, komu, ile i za co. To byłoby dobrze. Stąd chyba biorą się te wszystkie głosy.

To jest kolejne, trzecie seminarium na temat zmian w prawie autorskim, które odbywa się w Senacie. Chciałbym powiedzieć, że z doświadczenia kilkuletniej działalności naszej organizacji podczas kolejnych prób nowelizacji tej ustawy wynika, że jest to jedna z najlepszych form konsultacji społecznych. W naszym przekonaniu dorobek dwóch poprzednich spotkań jest bardzo ogromny, daje tak naprawdę przegląd stanowisk i postulatów osób reprezentujących cały rynek.

Natomiast projekt chyba tego w całości nie odzwierciedla, nie uwzględnia tego materiału. Trochę szkoda. Słyszeliśmy tu wyjaśnienie, dlaczego dla nas, głównie przedsiębiorców, sfera polityczna jest nie do końca jasna. Rozumujemy, że istnieje, ale nie możemy tego przyjąć za wystarczające wyjaśnienie. Liczymy na to, że w dalszym procesie, w parlamencie, pewne mankamenty tego projektu zostaną usunięte.

Nie będę tu szczegółowo omawiał różnych uwag na temat konkretnych zapisów, ponieważ prawie w całości są one aktualne z tymi, które dostarczyliśmy poprzednio. Wobec tego skoncentruję się na przypomnieniu zasadniczych tez, które różnią nas w ocenie tego projektu.

On nie spełnia naszych oczekiwań przede wszystkim dlatego, że skupia się bardziej na formalnym implementowaniu zaleceń Trybunału Konstytucyjnego, niż celowości tych zmian, które w uzasadnieniu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego dosyć bogato zostały omówione. Otóż, tam pojawiło się bardzo ciekawe stwierdzenie, że nawet przy dotychczasowej wadliwej regulacji prawnej można było stworzyć na podstawie jej przepisów dobrze działający rynek. Historia jednak pokazała, że stało się całkowicie odwrotnie, rynek został uregulowany tak naprawdę w sprzeczności z merytorycznymi wskazaniem nawet tamtej niekonstytucyjnej, obowiązującej ustawy.

W związku z tym chciałem przypomnieć, że nowelizacja, która implementowała Dyrektywę Europejską 93/83 dotyczącą likwidacji licencji ustawowej, absolutnie nie wprowadziła jej do ustawy. Licencja ustawowa miała być zastąpiona w poszczególnych krajach systemem prawnym, który miał spełniać kilka podstawowych warunków. Takimi warunkami były przede wszystkim: powołanie bezstronnego mediatora – brak go w naszej ustawie; możliwość nabywania praw przez remitentów bezpośrednio od nadawców – tego też brak w naszej ustawie; uzyskanie równowagi negocjacyjnej – jej również nie znajdzie się w naszej ustawie. Nie będę w tej chwili uzasadniał, że jej nie ma, ale wynika to wprost chociażby z faktu, że musimy umowę zawrzeć, a organizacja zbiorowego zarządzania tego nie musi, o czym mówi art. 2. To jest podstawowa różnica. Proces ustalania stawek nie w pełni jest cywilnoprawny, jak zaleca to dyrektywa. Jednocześnie rzecz najważniejsza, operator nie ma pewności nabycia wszystkich praw. To nie tylko narusza tę dyrektywę, to również narusza konstytucję, normę, która zapewnia swobodę działalności gospodarczej. Oczekujemy od ustawodawcy zmiany tego stanu rzeczy.

Z naszego punktu widzenia ten projekt jest dosyć łatwo poprawić. Oczywiście, nasze propozycje nie są najbardziej eleganckie, we wcześniejszych materiałach podawaliśmy inne rozwiązania. W tej chwili są one jedyne. To są rozwiązania krytykowane, ale one już znajdują się w ustawie.

Otóż chcielibyśmy zaproponować, żeby wprowadzić do ustawy jedną tabelę na polu reemisji, tak jak jest na polu odtwarzania, lub zaproponować alternatywne rozwiązanie: wybrać jedną organizację na tym polu, która by licencjonowała i dokonywała poboru opłat.

Co to daje? Przede wszystkim wówczas byłyby niepotrzebne mechanizmy wynikające z dyrektywy, o których tu mówiłem, że ich brak. Jednocześnie taki system zapewnia to, czego każdy przedsiębiorca w Polsce ma prawo oczekiwać od ustawodawcy, czyli pewność nabycia wszystkich praw. Wtedy to działa automatycznie.

Drugi postulat to ograniczenie stawek ogólnego obciążenia na poziomie 1,5%, ponieważ w Polsce płacimy już 1,5% od wysokości przychodu na PISF [od red. – Polski Instytut Sztuki Filmowej], co jest unikalne w Europie, co w sumie daje obciążenie w wysokości 3%. Ta liczba nie jest z sufitu, ta liczba właśnie jest racjonalna.

Do tej pory propozycje tabel były z sufitu. Obecnie możemy się odnieść do rynku europejskiego. Jesteśmy w Europie, więc postulujemy, żeby maksymalne obciążenie było takie jak w Wielkiej Brytanii, czyli na poziomie 1,4%. Oczywiście organizacje zbiorowego zarządzania mogą podać przykłady innych państw, gdzie opłata sięga 6 czy 7%. Prawodawstwo unijne nie jest jednolite.

Są tylko pewne wskazania, więc różnice między stosowanymi rozwiązaniami są ogromne. W Polsce możemy mówić o ogólnym obciążeniu opłatami operatorów telewizji kablowej. Chciałem powiedzieć, o czym już była mowa, że tak naprawdę jest to wtórna opłata, co zresztą podkreślił Trybunał Konstytucyjny. To było tu mówione, ale o tym się nie pamięta.

Reemisja jest tylko częścią nadania i nadanie zawiera w sobie reemisję. To wynika wprost z definicji zawartej w ustawie. Jednocześnie operatorzy kablowi, mówmy ogólnie – ci, którzy dokonują reemisji, nie istnieją bezpośrednio na rynku praw autorskich. Wobec tego my nie kupujemy – to też wynika z definicji reemisji, my nie mamy prawa wnikać w zawartość programu, przejmujemy go w całości, bez żadnych zmian i tak go musimy przekazać. Czyli dokonujemy tylko operacji technicznej.

Jednocześnie jest wyodrębnione pole reemisji, wobec tego nie kontestujemy ani tego faktu, ani obowiązku płacenia. Chcemy tylko, żeby ten fakt został uwzględniony. To wyjaśnia, dlaczego jest taki postulat i dlaczego jest akurat taka stawka. Ona jest mniej więcej zbliżona do średniej europejskiej, możemy tu mówić o pewnych faktach, zrobić przegląd rynku i zaproponować stawkę.

Spełnienie tych dwóch postulatów w naszym przekonaniu naprawiłoby projekt ustawy. Wydaje mi się, że wówczas dosyć szybko, przynajmniej na polu reemisji, rynek byłby uregulowany i przywrócony do prawidłowych proporcji między użytkownikami a poszczególnymi organizacjami zbiorowego zarządzania. Mam tu na myśli wysokość opłat, jakie wynikają z ustawy. Dziękuję bardzo.

Senator Barbara Borys-Damięcka

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję.

Proszę o zabranie głosu pana Tadeusza Hellwiga z Telewizji Polsat.

Tadeusz Hellwig

Telewizja Polsat

Szanowni Państwo Senatorowie! Szanowni Państwo!

Będę mówił bardzo krótko. Otóż, pani profesor Monika Dąbrowska podkreśliła aspekt nadmiernej agresji organizacji zbiorowego zarządzania. Organizacje chciałyby nic nie uregulować, nic nie zmieniać, bo im w tym bałaganie świetnie się wiedzie. Dwa miesiące temu przed jednym z warszawskich sądów

jeden z prezesów organizacji zbiorowego zarządzania zeznał, że on w ogóle nie wie, co się dzieje z tymi wynagrodzeniami i jak one są dzielone.

Oczywiście ZAiKS powie, że nie, bo ta sprawa oczywiście nie dotyczy ZAiKS, który od dawna ma ugruntowaną reputację. Ale to daje obraz sytuacji w zakresie zbiorowego zarządzania, a równocześnie wskazuje, dlaczego 80% z państwa to organizacje zbiorowego zarządzania. Te organizacje bardzo głośno krzyczą, żeby nic nie regulowano. Po co transparentność? Po co jasność co do podziału wynagrodzeń?

Pan profesor Jan Bleszyński zapytał, ile płacić twórcy. Jego syn Michał Bleszyński poprzednio mu odpowiedział, że jeśli ustalimy, że 99% to koszty, to oczywiście zapłacimy 1%. Organizacje jednak chcą, żeby nie uregulować poziomu, wysokości tych stawek czy proporcji podziału, udziału kosztów.

Przedstawiciele organizacji zbiorowego zarządzania mają interes w tym, żeby nic nie uregulowano, żeby można było tworzyć, po pięć razy zwracać się do tego samego użytkownika przez różne organizacje, kreować coraz to nowe, wyższe wynagrodzenia i w tym stanie trwać. Lepiej, żeby nie było audytu zewnętrznego i najlepiej, żeby nie trzeba ujawniać, jak są dzielone wynagrodzenia. To wyjaśnia interes tych organizacji.

Dziękuję państwu bardzo.

Senator Barbara Borys-Damięcka

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję bardzo.

Poproszę o wystąpienie pana Macieja Hoffmana. Proszę bardzo.

Maciej Hoffman

Dyrektor Izby Wydawców Prasy

Muszę przyznać, że sprowokowała mnie do tej wypowiedzi pani profesor Monika Dąbrowska, gdyż poprzednio naprawdę nie byłem zdolny stwierdzić, czy ten projekt jest konstytucyjny czy nie. Po prostu nie czuję się na siłach, by określić, zbadać spójność jednego prawa w stosunku do podstawowego prawa, jakim jest konstytucja.

Chcę także powiedzieć, że spotykamy się na tej sali po to, żeby podyskutować – z jednej strony, są twórcy albo uprawnieni, a z drugiej strony, są użytkownicy. Teraz jest kwestia wspólnego interesu. Jak to pogodzić? Te interesy

zawsze są rozbieżne, bo muszą być rozbieżne. Jeden chce więcej zapłacić, drugi chce więcej dostać.

Myślę, że projekt, który został nam przedłożony, jest pewnym kompromisem. Proszę spojrzeć na to, co jest. To jest daleko niedostateczne, daleko złe. Gdybyśmy chcieli brać pod uwagę tylko interesy autorów, to okazuje się, że „Gazeta Wyborcza” musiałaby kosztować 8 zł. Chcę się zapytać, gdzie tu jest biznes, gdzie tu jest interes autorów, ale także wydawców. Ta gazeta by się nie sprzedawała, wobec tego ani jedni, ani drudzy nie dostaliby pieniędzy.

W związku z tym musimy szukać kompromisów, które będą służyły naszemu wspólnemu interesowi. Myślę, że ten projekt taki kompromis zawiera. Nie chcę się odnosić do szczegółów tego, co zostało przedłożone.

Słyszałem, że minister będzie narzucał, która organizacja zbiorowego zarządzania będzie zbierać pieniądze. Można szukać innego rozwiązania w tej sprawie. Myślę, że może wybór takiej organizacji powinien odbyć się nie w drodze rozporządzenia i po zasięgnięciu opinii, ale może na wniosek zainteresowanych organizacji. Może w tę stronę się kierujemy, szukajmy pozytywnych rozwiązań. Nie może być tak, przecież jestem też użytkownikiem, że do jednego podmiotu będą przychodziły trzy, cztery organizacje i każda będzie żądała pieniędzy. To kosztuje, każdą z tych organizacji trzeba osobno opłacić.

Spróbujmy poświęcić nasz czas, nasze pieniądze na to, żeby efektywnie zarządzać majątkiem. Chodzi o to, żeby jak najwięcej pieniędzy otrzymali twórcy, właściciele praw autorskich. Obecnie pomnażamy pieniądze i nie znajdujemy pozytywnego rozwiązania. Myślę, że jest tutaj pole do wspólnych działań.

Chcę pokrótce przedstawić przykład, że obie strony mogą współpracować. Ostatnio porozumiały się stowarzyszenia autorów i wydawców: Stowarzyszenie Autorów i Wydawców Polska Książka oraz Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych Kopipol. Wspólnie negocjujemy warunki współpracy z IPS-em [od red. – International Publishing Service]. Wspólnie chcemy zbudować projekt tabel. Czy nam się uda? Nie wiem, ale istotne jest, że obie strony rozmawiają ze sobą i myślę, że zostanie osiągnięty pozytywny efekt. Być może dalszy krok będzie taki, że zmniejszy się koszty, bo zawsze pojawia się pytanie, co jest kosztem uzasadnionym. Okazuje się, że w Europie na przykład z tytułu reprografii zbieramy najmniejsze kwoty, bo stawki są najmniejsze. Wobec tego koszt stały (etatowi instruktorzy, telefony, lokale itd.) jest nieproporcjonalnie wysoki do zebranych pieniędzy. Chodzi o to, by to ustalić w racjonalny sposób, by zachować proporcje między jednym a drugim.

Myślę, że tak trzeba podchodzić do przedłożonego projektu.

Chciałbym poruszyć jeszcze jedną kwestię, mianowicie rozważaniem przyjęcia sztywnych stawek i stosownej rewaloryzacji co roku o wskaźnik inflacji. Nie sądzę, żeby to było dobre rozwiązanie. Porządkując ten rynek, spróbowalibyśmy może dochodzić do poziomu stawek europejskich, bo procenty nic nie mówią. Znaczące są kwoty, to, ile pieniędzy mamy do wydania.

Stąd patrząc na to wszystko, wydaje mi się, że warto ten projekt konsumować i warto zgłaszać do niego konkretne poprawki, żeby go usprawnić i polepszyć. Dziękuję serdecznie.

Senator Barbara Borys-Damiecka

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję bardzo.

Jako ostatni wystąpi pan Jacek Białobrzeski, radca prawny, ekspert rynku autorskiego i medialnego. Bardzo proszę.

Jacek Białobrzeski

Radca prawny

Dzień dobry, Szanowni Państwo!

Dziękuję gospodarzom dzisiejszej konferencji za zaproszenie na jej trzecią odsłonę. Dziękuję państwu za wcześniejsze tak cenne głosy, dziękuję za czas, który, mam nadzieję, zdecydujecie się poświęcić na moje, obiecuję, bardzo krótkie wystąpienie.

Jestem prawnikiem, ale postaram się w swoim wystąpieniu nie odnosić się do konkretnych kwestii regulowanych zgłoszonym projektem i potraktować go nieco szerzej, ogólniej. Takie głosy już dzisiaj były.

Pan minister wskazał na konieczność znalezienia nowej formuły działania Komisji Prawa Autorskiego, być może docelowo, w przyszłości innego organu, który zajmie jej miejsce. To jest bardzo ważny aspekt, szczególnie istotny w kontekście dzisiejszej dyskusji, bowiem zgodnie z europejskimi regulacjami są takie rynki, są takie pola eksploatacji, na których jest wymagany albo dobrze widziany arbitraż.

Być może w takim kierunku powinna podążać nowelizacja prawa autorskiego, być może nie teraz, być może w przyszłości. Ale po tej dyskusji, która odbyła się dzisiaj, dochodzę do wniosku, że być może ta komisja powinna ewoluować właśnie w takim kierunku. Dotychczasowe regulacje ustawowe

– wbrew temu, jakie wrażenie można by odnieść z niektórych wypowiedzi – w znacznej mierze nie są zmieniane. Tak więc uprawnienia autorów, twórców czy wykonawców, te związane z nabyciem i obrotem majątkowymi prawami autorskimi, licencjonowaniem, prawem zakazowym, instrumentami ochrony cywilnej czy instrumentami ochrony karnej, nie ulegają zmianie. Warto to podkreślić, bo w którymś momencie odniosłem wrażenie, że dokonujemy tak głębokiej rewolucji, że przewracamy cały system, zapominając o dotychczasowych rozwiązaniach. To nieprawda. Większość z nich pozostaje aktualna.

Proponuję chwilę refleksji nad tym, w jaki sposób ten system działał, a być może nadal działa w sytuacji, w której w ustawie właściwie nie odnajdywaliśmy reprezentacji użytkowników.

W moim głębokim przekonaniu ustawa – Prawo autorskie i prawa pokrewne, co zostało już powiedziane, nie służy, podobnie jak żadna inna ustawa w tym kraju, reprezentacji i ochronie praw jednej określonej grupy zawodowej. Jeśli już, to raczej takim regulacjom powinna być poświęcona, aby umożliwić tej grupie zawodowej oraz tym, którzy z jej pracy czy działalności korzystają, efektywne działanie i współpracę.

Obecny projekt, być może nie do końca doskonały, być może wymagający właśnie takiej pogłębionej dyskusji nad szczegółowymi rozwiązaniami, jest pierwszym, który proponuje wprowadzenie do dyskusji użytkowników. Proszę zwrócić uwagę na to, z jak maszyną, intensywną konstatacją ta propozycja się spotkała.

Na koniec chciałbym tylko podkreślić jeszcze jeden aspekt tej dyskusji. Oczywiście użytkownicy najczęściej działają w ramach struktur gospodarczych, najczęściej są przedsiębiorcami, a więc realizują swoje aspiracje gospodarcze. Tym niemniej ich działalność najczęściej jest również bezpośrednio skierowana do rynku odbiorczego, rynku użytkownika końcowego, odbiorcy dzieł kultury w zakresie, o którym dyskutujemy, i to ten użytkownik ponosi końcowe koszty regulacji prawnych, które są albo zostaną przyjęte. Jeżeli zostaną wprowadzone nowe obciążenia albo zwiększone istniejące obciążenia tak zwanych użytkowników, w świetle dzisiejszej terminologii ustawowej, to bezpośrednio obciążonym czy pośrednio obciążonym, ale tak naprawdę bezpośrednio ponoszącym koszt ekonomiczny żądań środowisk twórczych, będzie użytkownik końcowy, będzie odbiorca, będzie obywatel tego kraju. To wcale nie oznacza, że środowiska twórcze nie powinny zgłaszać swoich roszczeń różnego rodzaju, w tym ekonomicznych.

To właśnie oznacza, że powinniśmy dążyć do stworzenia takiego modelu, który da realną szansę prowadzenia sensownej dyskusji pomiędzy środowis-

kami i umożliwienia zaistnienia sensownego konsensusu, takiego, który z jednej strony, jest możliwy do udźwignięcia, z drugiej strony, realizuje uzasadnione interesy i oczekiwania środowisk twórczych. Bardzo dziękuję za uwagę.

Senator Barbara Borys-Damięcka

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję bardzo.

Chciałby jeszcze zabrać głos pan profesor Jan Błeszyński. Proszę bardzo.

Prof. dr hab. Jan Błeszyński

**Radca prawny, wykładowca Wydziału Prawa i Administracji
Uniwersytetu Warszawskiego**

Pani Przewodnicząca!

Myślę, że trzeba wyraźnie sprostować pewną nieprawdę, która pojawiła się w niektórych wypowiedziach. Odnoszę wrażenie, że dzisiaj nikt w dyskusji nie powiedział, że nie należy zapewnić użytkownikom udziału w decyzjach co do wysokości wynagrodzeń, jeśli chodzi o tryb zatwierdzenia przed komisją czy przed sądem. Wręcz przeciwnie, równowaga jest tu niezbędna.

Doskonale wiemy, że twórca żyje dzięki producentowi i dystrybutorowi i vice versa. Rzecz w znalezieniu równowagi. Trzeba rozróżnić dwie rzeczy, akceptację tego celu oraz otwartość zasad działania mechanizmów, które muszą gwarantować pewną elementarną poprawność. Krytyka, która się tu pojawiła, dotyczy nie tego celu, tylko dotyczy nieprawidłowości mechanizmów, które nie są w stanie tego zrealizować.

Pojawiają się pytania, jaki charakter ma mieć Komisja Prawa Autorskiego, jaką rolę ma odgrywać sąd. Są to zagadnienia błędnie rozwiązywane już u swoich podstaw. Rozbieżność dotyczy właśnie tego zagadnienia, a nie tego, czy widzimy użytkownika.

Naprawdę życzyłbym niektórym mówcom, żeby uważnie przeczytali wyrok Trybunału Konstytucyjnego i odpowiedzieli sobie na pytanie, czy rzeczywiście to, co realizuje projekt, to jest realizacja zaleceń trybunału. Trybunał powiedział, że musi być zabezpieczony udział także organizacji użytkowników. Jest to oczywista racja, natomiast trybunał nie przesądził szczegółów i o nich powinniśmy dyskutować. Dziękuję bardzo.

Senator Barbara Borys-Damiecka

Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu

Dziękuję, Panie Profesorze.

Chciałam Panu tylko odpowiedzieć, jako prowadząca tę dyskusję, że jednak po pierwsze, na temat równowagi wypowiedziały się co najmniej dwie osoby, po drugie, wszyscy państwo mają wolną wolę i wolność wypowiedzi. W związku z tym każdy z państwa mógł zabrać głos. Po to zwołaliśmy to spotkanie i po to zaprosiliśmy pracowników Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, żebyście państwo byli wysłuchani i żeby można było udzielić odpowiedzi na szereg pytań. Poruszyliście państwo problemy w ramach swojej dobrej woli i sposobu rozumowania ustawy. Więc nikogo bym ani nie potępiała, ani nie ganiła, ani nikomu nie robiłabym żadnych wymówek, że poruszył jakieś zagadnienie.

Skończyliśmy dyskusję, więc, jeżeli państwo pozwolą, chciałabym oddać głos panu ministrowi i pani dyrektor. Bardzo proszę, udzielam państwu głosu. Dziękuję.

Piotr Żuchowski

Sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowni Państwo!

Poproszę panią dyrektor Ewę Ziemiszewską, żeby tak skrupulatnie, jak notowała wszelkie głosy w dyskusji, spróbowała też na nie odpowiedzieć. W pewnych momentach dyskusja dotyczyła bardzo szczegółowo wykładni prawa i zawierała stwierdzenie, że sąd występuje w roli, w której normalnie nie występuje.

Przyznam, że w niektórych wywodach trochę się gubiłem. Natomiast powiem państwu, że zdumiał mnie prawny wywód pana profesora Michała Bleszyńskiego odnośnie do proponowanego art. 110¹⁵ ust. 3 i ogromnego zagrożenia tego zapisu. Zdumiał mnie, bo ten zapis jest oczywisty. Pan uciekł się do wielkiej retoryki, która się tutaj pojawiała, i sformułowań w tym stylu, a są błędne. Do prawdy została dodana odpowiednia retoryka. Oprócz tej wypowiedzi były bardzo ciekawe głosy, muszę powiedzieć, że w niektórych obszarach pokrywające się z pewnymi wątpliwościami, które mam.

Bardzo proszę, Pani Dyrektor, na mównicę. Proszę odnieść się do merytorycznych konkretów, często źle interpretowanych przepisów. Bardzo proszę.

Ewa Ziemszewska

Dyrektor w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dziękuję uprzejmie za udzielenie mi głosu.

Oczywiście, mam pewną trudność, żeby przy tak wielkiej ilości osób prezentujących swoje poglądy ad hoc odpowiedzieć bardzo skrupulatnie i rzeczowo. Ta konferencja jest poświęcona materii, którą państwo znają, ale która w tej chwili jest przedłożeniem sejmowym i na pewno jeszcze będzie podlegać pracom.

Przed udzieleniem odpowiedzi na państwa pytania chciałabym powiedzieć, że celami projektowanej ustawy było wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, jak również zapewnienie ochrony interesów twórców i uprawnionych z tytułu praw pokrewnych, bo to było założeniem tej ustawy. Celem ustawy było także stworzenie przejrzystych warunków korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych. Projekt nowelizacji nie zawiera żadnych innych zmian ze sfery praw twórców, artystów, wykonawców, czy też ochrony przepisów innych niż te, które dotyczą wymienionej materii.

Szanowni państwo, oczywiście mogę mówić tylko o tym, co jest zawarte w tym projekcie. Nie mogę wychodzić poza przyjęte w nim rozwiązania, stąd postaram się udzielić odpowiedzi na państwa sugestie.

Jeżeli chodzi o jedną organizację zbiorowego zarządzania, która ma być wskazana tylko i wyłącznie na polu publiczne odtworzenie, zamiarem projektodawcy jest określenie tej jednej organizacji tylko do tego jednego przypadku.

Wiąże się to oczywiście z perturbacjami, z którymi spotykają się użytkownicy. Do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego wpływa cały szereg pism od użytkowników, którzy są zaniepokojeni głównie tym, czy są przez nich wnoszone już wszystkie opłaty z tytułu praw autorskich i praw pokrewnych, ponieważ zgłasza się do nich bardzo wiele organizacji.

Zamiarem projektodawcy, zamiarem urzędu jest wskazanie na tym newralgicznym polu jednej organizacji zbiorowego zarządzania. Oczywiście, ma to zmierzać ku temu, żeby pomniejszyć koszty zarówno dla użytkownika, jak i organizacji.

Prawdą jest, że minister będzie wskazywał tę organizację po zasięgnięciu opinii zainteresowanych organizacji zbiorowego zarządzania. Oczywiście jest, że tak jak pan profesor Jan Błeszyński był uprzejmy mówić, są organizacje, które mają bardzo rozbudowane struktury w terenie, które są uprawnione do poboru tych wynagrodzeń, są też takie, które ich nie mają. Ale również zamiarem projektodawcy jest to, żeby brać pod uwagę zarówno struktury, które są, koszty, które te organizacje wcześniej poniosły, jak również to, jak będą się kształtowały wyniki badań sprawozdań finansowych. Ma to być jednym z elementów, które mają umożliwić ministrowi dokonanie oceny funkcjonowania takiej organizacji.

Dla jasności. Minister kultury i dziedzictwa narodowego każdego roku około marca zwraca się do organizacji zbiorowego zarządzania o przekazanie wszystkich danych z danego roku, łącznie z uchwałami zarządu, ze zmianami w zarządach, regulaminów, inkasa czy repartycji. Prawdą jest również, że te organizacje tego typu informacji udzielają. Mimo to minister nie ma pełnego obrazu funkcjonowania tych organizacji, ponieważ odpowiada nie za wszystkie sfery związane z OZZ-em [od red. – organizacjami zbiorowego zarządzania]. Dość dobrym przykładem na to jest podatek VAT, gdyż są rozbieżne postępowania w stosunku do różnych organizacji zbiorowego zarządzania.

Stąd również – kierując się wytycznymi i zaleceniami Komisji Europejskiej, jak również praktyką w innych krajach Unii Europejskiej – wydaje się nam, że właściwym będzie, żeby takie roczne sprawozdania, badania były przez te organizacje robione, żeby one były upublicznione. Oczywiście, Panie Profesorze, bez naruszenia prawa. Wszelkie dane osobowe, które są objęte ochroną, na pewno nie zostaną ujawnione. Stosowny urząd w ramach rządu nas przypilnuje. Absolutnie nie jest naszym zamiarem ujawnienie jakichkolwiek danych związanych z działalnością gospodarczą, czy też danych osobowych twórców czy artystów wykonawców. Oczywiście te dane będą niejawne. Natomiast naszym zamiarem jest, aby były jawne dane dotyczące poboru wynagrodzeń (używam jednak tego sformułowania), inkasa, repartycji, kosztów, które ponosi organizacja zbiorowego zarządzania.

Jeżeli chodzi o wysokie opłaty za postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego, to one są utrzymane na dotychczasowym poziomie. Nie podlegało naszej analizie to, czy one są wysokie, czy niskie. Uznaliśmy, że te opłaty zostaną utrzymane na takim poziomie, jak obecnie.

Komisja zatwierdza koszty inkasa i repartycji. To jest odpowiedź na zarzut pana Krzysztofa Kumora, jak również pana profesora Jana Błęszyńskiego, że to jest bezprawna ingerencja poza samymi zainteresowanymi. Zamiarem projektodawcy było to, żeby koszt inkasa i repartycji były zawarte we wniosku, który organizacja zbiorowego zarządzania kieruje do Komisji Prawa Autorskiego celem zatwierdzenia bądź odrzucenia tabel. Absolutnie nie było zamiarem, żeby w tym zakresie była ingerencja. Chodzi bowiem o ujawnienie kosztów, jakie w przypadku danego pola eksploatacji, przy danym wynagrodzeniu, OZZ zamierza ponosić. Nie dotyczy to całości kosztów, które są ponoszone przez OZZ-y, dotyczy to kosztów na danym polu. Czyli, inaczej mówiąc, bezpośrednio wtedy twórca dowiaduje się, że na danym polu z tytułu określonego wynagrodzenia do niego trafi odpowiednia kwota.

Co do terminu wygaśnięcia obowiązywania tabel, po 12 miesiącach. Pan minister mówił na ten temat. Rzeczywiście, mieliśmy ogromną trudność, jeżeli cho-

dzi o wydłużenie czasu obowiązywania tabel. Są podnoszone głosy, że tabele są niekonstytucyjne, w związku z tym, że obowiązują już przez trzy lata do wyroku Trybunału Konstytucyjnego. To prawda, ale prawdą jest też to, że organizacje zbiorowego zarządzania spotkałyby się z ogromną trudnością w momencie, kiedy tabele wygasłyby wcześniej. Istnieje bowiem zagrożenie, że w czasie powstałej luki prawnej, czyli w momencie, kiedy nie obowiązywałyby już te tabele i nie byłyby jeszcze zatwierdzone nowe tabele, rzeczywiście użytkownicy mogliby wypowiadać umowy. To prawda, ponieważ takie jest prawo użytkownika.

Chciałabym odpowiedzieć też na głosy mówiące o tym, że Komisja Prawa Autorskiego, jak również i sąd zostali nieprawnie wyposażeni w możliwość zmiany tabel. Takie głosy były, podnosili ten temat pan Ryszard Poznakowski, radca prawny pan Michał Bleszyński i inni mówcy. Oczywiście jest, że w obecnym systemie te tabele mogą być albo zatwierdzone albo odrzucone.

Poprzedni projekt nowelizacji również mówił na temat zmiany. Jest to sytuacja bardzo trudna i skomplikowana cywilistycznie. Rację ma pani profesor Monika Dąbrowska, że wybrnięcie z tego będzie sztuką dla cywilistów, jak i dla prawników obsługujących zarówno użytkowników, jak i OZZ-y, ale dla jasności, ma to przyzwolenie ministra sprawiedliwości. W tym zakresie wypowiadali się zarówno Ministerstwo Sprawiedliwości, jak i organ przy ministrze sprawiedliwości, który nie wyrażał żadnych wątpliwości co do dopuszczenia takiej możliwości. Jak mówię, sprawa jest trudna i prawdopodobnie wymaga zarówno jeszcze dalszego wyjaśnienia, jak i sprawdzenia funkcjonowania przepisów kpc w praktyce, w przełożeniu na tego typu regulacje. Jako resort kultury nie zmienialiśmy przepisów kodeksu postępowania cywilnego, ale przyjęliśmy taką formułę jak dotychczasowa. Staraliśmy się zmieścić w tych strukturach, które są obowiązujące.

Innym problemem podnoszonym w dyskusji było nadmierne uprzywilejowanie ogólnopolskich stowarzyszeń użytkowników i fakt, że mogą one ustalać, określać niższe tabele wynagrodzeń. Nie rozumiem, dlaczego miałyby one być niższe, skoro poza trybem zatwierdzania tabel wynagrodzeń dopuszcza się możliwość zawarcia umów indywidualnych. Być może w odczuciu organizacji, które podnosiły dzisiaj ten problem, jest tak, że coś będzie się na nich wymuszać, ale nie przypuszczam, żeby można było wymusić coś, co wymaga obopólnego porozumienia. Rozumiem, że wtedy musiałaby być wola dwóch stron co do zawarcia takiego porozumienia. Czyli przepis wchodzi w grę tylko wtedy, jeśli będzie wola zawarcia porozumienia. Jeśli jej nie będzie, zostanie rozpoczęty normalny tryb zatwierdzania tabel wynagrodzeń. Projektodawca nie miał zamiaru narzucania czegokolwiek, a już na pewno nie tego, żeby twórcy z tego tytułu byli poszkodowani.

Pani mecenas Ewa Łepkowska powiedziała, że jest bardzo szybka ścieżka legislacyjna. Ja natomiast czuję spory dyskomfort, że to trwa już trzy lata, więc nie wiem, czy można mówić o dużej prędkości. Być może ten projekt jest poddany procedurze szybszej niż zwykle, ale oczywiście biorąc pod uwagę wszystkie wcześniejsze doświadczenia, jak również wyniki konferencji, które się odbyły w Senacie.

Kolejną uwagą podnoszoną przez panią mecenas była długość trwania postępowań. Nam jako resortowi wydaje się, że zarówno usprawnienie postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego, jak i zmiana jej formuły doprowadzą do tego, że postępowanie stanie się szybsze.

Sądzę, że naszym atutem jest wydzielenie sądu okręgowego, dzięki czemu sprawy dotyczące zatwierdzania tabel nie trafiałyby do ogólnego systemu sądownictwa, tylko byłyby kierowane do jednego sądu, który zacząłby się w tym zakresie specjalizować.

Oczywiście znam wszystkie argumenty dotyczące bardzo długo toczących się postępowań sądowych i przed Komisją Prawa Autorskiego. Znamy długość postępowania przed tą komisją i często jej nieskuteczność chociażby dlatego, że jako departament ją obsługujemy. Stąd w projekcie pojawiła się taka formuła, że nie resort odpowiada za tę komisję, że jest wyznaczony przewodniczący, że są wskazywane strony postępowania. Uważamy, że dzięki temu Komisja Prawa Autorskiego będzie działać sprawniej i ustali stawki, które potem ewentualnie będą przedkładane do sądu. Istnieje przecież nikła nadzieja, że na poziomie Komisji Prawa Autorskiego te stawki zostaną zatwierdzone z satysfakcją dla obu stron. Już powiedziałam o tym, dlaczego nie do końca się zgadzam z tym, że użytkownik może wymusić stawki.

Pani mecenas Ewa Łepkowska pytała, dlaczego pole publicznych odtworzeń ma być wyjątkowo traktowane. To rzeczywiście jest konstrukcja niezwiązana z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, ale – jak już wcześniej mówiłam – została wprowadzona ze względu na budzący zaniepokojenie wśród użytkowników system poboru wynagrodzeń z tego tytułu. Przyjęliśmy, że ta konstrukcja jest możliwa do przyjęcia na tym etapie.

Oczywiście nie będę się wypowiadać w sprawie wniosków innych mówców proponujących, żeby ten system rozszerzyć na inne pola, w tym reemisji i nadania, ponieważ – tak jak mówiłam – mogę wypowiadać się tylko na temat projektu, który został przyjęty przez rząd.

Odnosnie do wypowiedzi pana Michała Bleszyńskiego, radcy prawnego, dziękuję uprzejmie za bardzo wnikliwą analizę proceduralną. Trudno mi bardzo szczegółowo odnieść się do tych uwag, Panie Mecenasie, ale rozumiem, że

będzie to podlegało dalszej pracy. Nie mam, niestety, przy sobie nikogo reprezentującego resort sprawiedliwości. Szczegółowej, bardzo wnikliwej odpowiedzi na pewno udzielimy, być może podczas trwania prac w komisji.

Oczywiście nie będę odnosić się do wstępnych założeń, o których mówił pan Adam Jucewicz z Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej. Natomiast już mówiłam na temat pewnej trudności z dłuższym obowiązywaniem tabel, który był przez pana podnoszony. Mamy w tym zakresie przyzwolenie zarówno Rady Legislacyjnej, jak i RCL-u [od red. – Rządowego Centrum Legislacji] na to, by ten czas obowiązywania tabel wydłużyć do dwunastu miesięcy. Nie jest zamiarem resortu, aby nastąpiła destrukcja na rynku tabel, stąd przyjęliśmy takie a nie inne rozwiązania.

Co do koncepcji, aby takimi samymi zasadami, jakimi jest objęte pole publiczne odtworzenie, było objęte również pole reemisji, to już mówiłam, że nie mogę się wypowiadać na temat rozwiązań, które nie zostały przyjęte w projekcie.

Panu profesorowi Janowi Błęszyńskiemu chciałam podziękować za pozytywną ocenę projektu pod względem legislacyjnym, aczkolwiek uwagi, które pan profesor był uprzejmy podnieść, są natury zasadniczej.

Zgadzam się, że sprawozdania finansowe są obowiązkiem OZZ-ów, natomiast resortowi chodziło o to, żeby po pierwsze, ten zapis znalazł się w ustawie o prawie autorskim, dla jasności, czytelności.

Co do wyposażenia sądu, Panie Profesorze, w możliwość zmiany tabel, tak jak mówiłam, jest przyzwolenie w tym zakresie zarówno Rady Legislacyjnej, jak i ministra sprawiedliwości.

Chciałabym odpowiedzieć Panu, Panie Profesorze, na uwagę dotyczącą tego, że w postępowaniu o zatwierdzenie tabel nakazano branie pod uwagę całkowitego obciążenia użytkowników. Prawdą jest, że taka regulacja nie była zawarta w żadnym poprzednim projekcie ustawy. Jest to wyraz przychylności resortu ku temu, żeby podczas wszystkich postępowań, które są prowadzone przez Komisję Prawa Autorskiego, w pewien sposób uczynić globalne obciążenie z tytułu praw autorskich i praw pokrewnych, które ponosi użytkownik. Oczywiście w pewnej formule jest to wyjście naprzeciw użytkownikom, ale również i twórcom, ponieważ następuje w pewien sposób uczynienie tego zakresu i można się do niego odnieść przy ewentualnych zarzutach ze strony użytkownika, że obciążenia są nadmierne.

W tym miejscu nie muszę mówić tego, wszyscy państwo doskonale wiedzą, że zezwolenia na zbiorowy zarząd, które zostały wydane, są często zezwoleniami pokrywającymi się na danych polach eksploatacji. Wiedzą państwo również, że z tytułu niektórych pól eksploatacji roszczenia wysuwa kilka organizacji zbiorowego zarządzania.

Stąd wydaje się wskazane, by podczas prowadzenia tego typu postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego było brane pod uwagę globalne obciążenie, które z tytułu ponoszonych praw będzie określane przez Komisję Prawa Autorskiego, a w późniejszym etapie przez sąd.

Odnosnie do wypowiedzi pana Jacka Bromskiego, rozumiem, że w aspekcie politycznym odpowie pan minister. Nie mogę się podjąć udzielenia odpowiedzi na postawione pytania.

Jeżeli chodzi o wypowiedź pana Mikołaja Lipowskiego z Porozumienia „Łazienki Królewskie”, to odniosę się tylko do jednego zarzutu, że w tym projekcie została pominięta sfera cyfryzacji. Oczywiście, projekt w żadnym zakresie nie uwzględnia tego systemu, nie stoi jednak z nim w sprzeczności. Naszym zamiarem jest w terminie późniejszym, ale jeszcze w tym roku, przybliżenie się do dużej nowelizacji, która będzie uwzględniać zarówno problem cyfryzacji, jak i problem podnoszony przez pana profesora Jana Błęszyńskiego dotyczący internetu. Te zagadnienia będą przedmiotem bardzo szerokiej dyskusji.

Co do konstytucyjności, też pozwolę sobie nie zabierać głosu.

W sprawie poruszonej przez panią profesor Monikę Dąbrowską, udzielam odpowiedzi, że rzeczywiście chodzi tylko o odtwarzanie.

Co do sprawy sformułowań technicznych, szyku zdań. Wprawdzie projekt był już oceniany przez komisję prawniczą, ale jeszcze będą nad nim trwały prace. Jeśli będą jeszcze jakiekolwiek wątpliwości co do brzmienia przepisów, co do intencji samego projektu, to oczywiście te sprawy będą dyskutowane i będą podlegać naszej ocenie.

Dziękuję za wypowiedź pana Ryszarda Markowa ze Stowarzyszenia Dyrektorów Teatrów. Aczkolwiek do spraw dotyczących ustroju OZZ-ów i formuł ich funkcjonowania nie mogę się odnosić.

Nawiązując do wypowiedzi pana Józefa Kota z PIKE, prawdą jest, że najlepsza forma to forma konsultacji. Wydaje nam się, że przeprowadziliśmy bardzo szczegółowe konsultacje, mam na myśli też poprzednie konsultacje dotyczące poprzedniej nowelizacji związanej z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. Mam na myśli również wysłuchanie publiczne, o którym był uprzejmy mówić pan minister. Projekt, który obecnie jest prezentowany w Sejmie, w Senacie, państwu, również podlegał konsultacjom. Czyli tak naprawdę są nam znane bolączki, które dotyczą zarówno OZZ-ów, jak i użytkowników. Wydaje się, że właśnie osiągnęliśmy konsensus, jeżeli chodzi o kształt Komisji Prawa Autorskiego, jak również o sam fakt tego, że udało się ministrowi kultury wpłynąć na ministra sprawiedliwości co do możliwości utworzenia sądu. Myślę, że w przyszłości sądu własności intelektualnej.

Pan Maciej Hoffman wypowiadał się na temat kompromisowej sytuacji, podnosił cały szereg zagadnień, w tym również opłat z tytułu reprografii. Rozumiem, że trwają w tym zakresie stosowne negocjacje. Zmiana rozporządzenia jest przewidziana na ten rok, także prosimy jeszcze o uwagi.

Pan Jacek Białobrzeski mówił o arbitrażu. Może arbitraż będzie kształtem przyszłego sądu własności intelektualnej. Na razie nie jest nam on znany. Na razie jesteśmy na etapie utworzenia w sądzie okręgowym trzech etatów sędziowskich.

Nie wiem, czy wyczerpałam wszystkie pytania, czy udzieliłam odpowiedzi na wszystkie państwa pytania. Rozumiem, że taka możliwość jeszcze będzie. Jeśli kogoś pominęła, przepraszam. Dziękuję.

Jacek Bromski

Prezes Stowarzyszenia Filmowców Polskich

Mam jeszcze pytanie do pani dyrektor. Nie rozumiem pewnej konstrukcji prawnej, chciałbym, żeby pani dyrektor to wyjaśniła. Tabele są nieobowiązujące, więc jak Pani chce przedłużyć obowiązywanie tabel, które są nieobowiązujące?

Ewa Ziemiszewska

Dyrektor w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Panie Prezesie, znany jest w resorcie pogląd, jest to pogląd prezentowany w doktrynie, że tabele obecnie są nieobowiązujące. My nie podzielamy tego poglądu. Taka jest nasza opinia udzielona Radzie Legislacyjnej, zarówno przy poprzednim projekcie, jak i przy tym. Nasza odpowiedź została poparta przez RCL, jak i przez ministra sprawiedliwości. Wyrażamy pogląd, że obecnie tabele obowiązują, stąd cała konstrukcja mówiąca o tym, że mogą jeszcze obowiązywać przez dwanaście miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Prof. dr hab. Jan Błeszyński

**Radca prawny, wykładowca Wydziału Prawa i Administracji
Uniwersytetu Warszawskiego**

Mam prośbę do pani dyrektor, bo podczas jej wypowiedzi, która była niezmiernie ważna i precyzyjna, padło jedno stwierdzenie, które, gdyby zostało podtrzymane, to muszę powiedzieć, wycofałbym jedno z istotnych zastrzeżeń do projektu. Mianowicie, pani dyrektor zinterpretowała znaczenia art. 110 ze

znaczkiem 15. Chodzi o ten wyjątek dotyczący organizacji ogólnopolskich, których nie obowiązują tabele.

Otóż, przed chwilą pani dyrektor powiedziała, i to uważam za niezwykle ważne i dla mnie oświecające, że ten wyjątek może być stosowany wówczas, kiedy obie strony wyrażają zgodę na odstąpienie od tabel. Jeżeli tak, to oczywiście mój zarzut w tym zakresie jest nieaktualny, z jednym zastrzeżeniem, że obecne sformułowanie musi być odpowiednio przeredagowane.

Ale powiadam, jeżeli taka intencja zostanie potwierdzona, jeżeli pan minister ją potwierdzi, to oczywiście fundamentalny zarzut, który tutaj przedstawiłem, jest nieaktualny i oczywiście rezygnuję z tego zarzutu jako bezprzedmiotowego.

Piotr Żuchowski

Sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Panie Profesorze, mogą w pełni ten przedstawiony w tym momencie tok myślenia pana profesora potwierdzić. Dokładnie jest tak, że przesłaniem i podstawą tego zapisu jest sytuacja, która wykracza poza zakres ustalony w tabelach wynagrodzeń i organizacja zbiorowego zarządzania chce się w inny sposób porozumieć w sprawie umowy z reprezentacją użytkowników czy też z ogólnopolskim nadawcą.

Jeżeli organizacja zbiorowego zarządzania nie porozumie się w tym zakresie, czy nie chce się porozumieć, wówczas będą obowiązywały tabele. Panie Profesorze, zawsze jest tak, że z tego typu inicjatywami wychodzi organizacja zbiorowego zarządzania.

Prof. dr hab. Jan Błeszyński

**Radca prawny, wykładowca Wydziału Prawa i Administracji
Uniwersytetu Warszawskiego**

Przepraszam, jeżeli państwo pozwolą, jedno wyjaśnienie. Cała rzecz polega na tym, że jeżeli my w jednym przepisie powiadamy, iż tabele wiążą, to musimy wyraźnie powiedzieć, że jeżeli obie strony chcą z tego zrezygnować, to mogą, ale jeżeli którakolwiek nie chce zrezygnować, to nadal wiążą je tabele. To musi wyraźnie wynikać z zapisu i rozumiem, że w tym momencie sprawa jest jasna.

Podsumowanie konferencji

Piotr Żuchowski

Sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowni Państwo! Podsumowując i konkludując dzisiejszą konferencję, chciałbym powiedzieć, że mogłoby się wydawać, iż polskie copyright to węzeł gordyjski, którego w żaden sposób nie można rozwiązać.

Natomiast, szanowni państwo, wcale tak nie uważam. Powiem, że w dzisiejszych wypowiedziach słyszałem bardzo wiele retoryki. Jest to dla mnie zrozumiałe, pewne nauki o tym mówią, że w takiej sytuacji pojawia się retoryka, nie chciałbym tego tutaj rozstrzygać.

W swojej wstępnej wypowiedzi zapomniałem o jednej rzeczy. Wobec tego teraz chciałbym bardzo podziękować pani profesor Monice Dąbrowskiej, że przypomniała o przestrzeni prawa europejskiego w zakresie prawa autorskiego. Nie mówię tylko o dyrektywach, które staramy się wprowadzać do polskiego prawa, ale mówię również o rezolucjach czy komunikatach, a takie mamy w zakresie prawa autorskiego w Europie, które określają pewien kierunek działania. To naprawdę jest lektura, którą musimy się zajmować, jeżeli chcemy tworzyć dobre prawo autorskie w Polsce. Mogę powiedzieć, że przedkładana nowelizacja bierze pod uwagę tę przestrzeń europejską.

Szanowni państwo, chciałbym wrócić do jednej sprawy, czegoś, co bym nazwał statusem mentalnym Komisji Prawa Autorskiego. Dało się tu słyszeć takie głosy, że na poziomie praw twórców te prawa wręcz kończą się w momencie, kiedy sprawa trafia do nowo sformułowanej Komisji Prawa Autorskiego. Proszę państwa, to chyba chodzi o pewne spojrzenie mentalne. To nie jest tak, że w momencie, kiedy w Komisji Prawa Autorskiego w proponowanym kształcie pojawiają się wnioski, pojawiają się sprawy, to tam kończy się obrona praw autorskich. A taka teza była tutaj wręcz broniona. Nie, szanowni państwo!

Właśnie po to jest ta konstrukcja, żeby tak jak tu powiedziano, pojawiła się formuła porozumienia się w sprawie tego, co w efekcie i tak zawsze dotyczy praw autorskich, czyli ustalenia obszaru funkcjonowania tych praw. Tak naprawdę chodzi też o ustalenie kwot, bo to budzi największe emocje. Pocho-dne, które wówczas również się pojawiają, to jest pewne mentalne nastawienie do Komisji Prawa Autorskiego. Trochę tak to wygląda, przepraszam za szczerość, jakby organizacje zbiorowego zarządzania chciały powiedzieć, że obecna Komisja Prawa Autorskiego bardziej dba o ich prawa niż ta, która będzie sformułowana. Nie jest to prawdą. To również będzie Komisja Prawa Autorskiego, w której organizacje zbiorowego zarządzania będą miały równoprawny głos w podejmowaniu decyzji. Powiem więcej. Myślę, że tam po prostu będzie systemowo rozwiązywanych wiele problemów.

Proszę państwa, pojawił się tu ciekawy głos odnośnie do polskiej demokra-cji. Muszę państwu powiedzieć, że rzeczywiście tak jest, że w polskiej przestrzeni publicznej prawa autorskie to inne prawa niż prawa do dóbr, niż prawa do przedmiotów, rzeczy.

Podczas przerwy Pani, która prowadziła ze mną wywiad, zapytała mnie, czy teraz będzie tak, że jak się nie ma pieniędzy, żeby coś kupić, to nie będzie można sobie tego ściągnąć z internetu. Odpowiadam, że na tym właśnie to polega, żeby wiedzieć, że jak ktoś sobie z internetu coś ściąga bez zapłaty, to tak samo, jakby ukradł piwo. To jest dokładnie to samo. Problem w tym, że w mentalności wielu ludzi jest to jednak coś innego.

To jest, szanowni państwo, naprawdę obszar do poważnej dyskusji. Wspominam o tym z tej mównicy po raz drugi. Naprawdę obszarem do poważnej dyskusji jest zagadnienie, jak prawo autorskie funkcjonuje w przestrzeni polskiego społeczeństwa. Powiem wprost, to jest kwintesencja funkcjonowania tego prawa w Polsce.

Chciałbym się odnieść do wypowiedzi pana Jacka Bromskiego. Naprawdę, mówiłem o terminie nie dlatego, że w trakcie zapisów nie zachowywaliśmy należytej staranności, jak to się określa w postępowaniu administracyjnym, czy też, że wynika to z pewnego lęku, co się stanie. To wynika po prostu z troski o to, szanowni państwo, żeby nie zaistniała taka niebezpieczna sytuacja, która tutaj była przywoływana, że pewna prawa wygasną i pojawi się pustka. Resort jest absolutnie przeciwny stworzeniu takiej sytuacji, mówię to głośno. Dlatego termin wprowadzenia nowego systemu jest w tym wszystkim sprawą bardzo ważną. Naprawdę obecnie trudno wskazać konkretny termin, bo padają bardzo różne propozycje.

Natomiast – jeszcze raz z całą stanowczością to mówię – nie może być tak, że ten termin będzie wydłużany w nieskończoność, bo nie będzie nowelizacji.

Rozmowa o tym, jak długi czas jest potrzebny na wprowadzenie zmian, na prawdę jest poważną rozmową, a wynika z troski o to, żeby zmiany zostały dobrze przeprowadzone.

Problem pewności nabycia wszystkich praw pojawia się w dyskusjach bardzo często i to jest problem do rozważenia przy tak zwanej kompleksowej nowelizacji prawa autorskiego. Zresztą tak samo, jak wiele innych problemów, które pojawiają się w trakcie dyskusji i które w zapisach nowelizowanego prawa autorskiego w przyszłości powinny zostać rozwiązane.

Szanowni Państwo, chciałbym bardzo serdecznie podziękować za tę konferencję przede wszystkim organizatorom, zarówno pani przewodniczącej Barbarze Borys-Damięckiej i panu przewodniczącemu Piotrowi Łukaszowi Juliuszowi Andrzejewskiemu, czyli Senackiej Komisji Kultury i Środków Przekazu, ale także Państwu, jako uczestnikom tej konferencji. Chciałem bardzo podziękować za debatę, która dla nas jako resortu jest wprowadzeniem do sejmowej debaty nad przedkładaną nowelizacją.

Nie będę ukrywał, że prawem autorskim osobiście musiałem się zająć rok temu, gdy związałem się z resortem kultury. Wcześniej, kiedy popełniłem moją powieść, zajmowałem się nim w takim zakresie, by wiedzieć, jakie mam prawa z tego tytułu, i to było dla mnie bardzo ważne.

Szanowni Państwo! Dzisiaj nie mam najmniejszych wątpliwości, jako osoba, która od kilkunastu lat uczestniczy w życiu publicznym i polskiej kulturze, że prawo autorskie to niesłychanie istotne prawo. W niektórych aspektach bardzo często jest podnoszone prawo medialne. W wielu aspektach dawałbym jednak pierwszeństwo prawu autorskiemu – dla dobra polskiej kultury, dla właściwego funkcjonowania w tej przestrzeni tych, bez których kultura po prostu nie może istnieć, czyli twórców. Dziękuję bardzo.

Senator Barbara Borys-Damińska **Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu**

Dziękuję bardzo, Panie Ministrze.

Zanim zamknę dzisiejszą debatę, chciałam przeprosić, że na początku naszego spotkania nie poinformowałam państwa o tym, że otrzymaliśmy list od marszałka Sejmu, pana Bronisława Komorowskiego, który życzy nam owocnych obrad, podkreślając wagę i rolę, jaką problem prawa autorskiego odgrywa w życiu kulturalnym i gospodarczym Polski. Czynię to niniejszym i przepraszam, że nie zrobiłam tego na początku.

Dzisiaj o godzinie 17 senacka Komisja Kultury i Środków Przekazu spotyka się po to, żeby omówić wyniki tej konferencji, nie debatować, ale omówić wyniki tej konferencji. W związku z tym chciałam prosić o zabranie głosu przewodniczącego tej komisji pana senatora Piotra Łukasza Juliusza Andrzejewskiego.

Senator Piotr Łukasz Juliusz Andrzejewski **Przewodniczący Komisji Kultury i Środków Przekazu**

Dziękuję bardzo.

Pani Przewodnicząca! Panie Ministrze! Szanowni Państwo!

Zapewne odnotowaliście państwo, że dzisiejsze spotkanie miało na celu wysłuchanie opinii na temat istotnych elementów obecnego projektu rządowego, które, po wysłuchaniu państwa, będą uwzględniane w pracach senackiej Komisji Kultury i Środków Przekazu.

Panu ministrowi składam wyrazy uznania za to, że potraktował Senat – Izbę nie tylko teoretycznie rozważa i rozsądku – jako forum konsultacji. Niewątpliwie z całą uwagą i skromnością co do swojej wiedzy oraz docenieniem państwa zdania podejmiemy do pracy nad tym projektem legislacyjnym, jak i każdym innym.

O godzinie 17 w tej samej sali odbędzie się posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu. Jeżeli kogoś z państwa interesuje jego przebieg, to zapraszam. Najpierw zajmiemy się krótkim rozpatrzeniem ustawy o zmianie ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, która dotyczy tylko powiększenia archiwum Rady Ministrów. Później przystąpimy do podsumowania wyników tej konferencji – formułowania wniosków i postulatów. Będzie to tylko zarysowanie pewnych pryncypiów, nad którymi trzeba się głębiej zastanowić.

Nikt z nas, senatorów, nawet jeżeli od lat zajmuje się tą problematyką, jak niektórzy, nie ma więcej wiedzy niż państwo, którzy stykacie się z tymi zagadnieniami w praktyce. Dlatego moje wystąpienie jest tylko informacją. Dziękuję państwu za uczestniczenie w dzisiejszej konferencji i za przyście do Senatu. Dziękuję bardzo.

Senator Barbara Borys-Damięcka **Zastępca przewodniczącego Komisji Kultury i Środków Przekazu**

Dziękuję, Panie Senatorze.

Proszę Państwa, czas się rozstać. Myślę jednak, że ta konferencja była owocna. Jako współorganizatorka pierwszej, drugiej i teraz trzeciej konferencji na temat

prawa autorskiego krótko powiem, że o ile pierwsza konferencja zaczęła się bardzo krwiożerczo, niesnaskami między poszczególnymi organizacjami, wzajemną niechęcią i bałaganem, o tyle podczas drugiej już zaznaczył się jakiś porządek.

Wydaje mi się, że dzisiejsza konferencja podkreśliła to, że wszyscy tutaj obecni uznają wielką rolę i wagę nowelizacji ustawy, która ma zostać przeprowadzona, która ma przede wszystkim – co naprawdę jest bardzo ważne – uporządkować cały system, w którym będziemy się poruszali. Przynajmniej ja mam takie odczucia.

Dziękuję tym wszystkim, którzy podkreślali, żeby pamiętać, że na początku jest autor, a potem następuje wszystko inne.

Dziękuję państwu za udział w tej konferencji i za państwa wypowiedzi. Myślę, że jeżeli znajdzie potrzeba ponownego spotkania się, to takie spotkanie w Senacie zorganizujemy z panem przewodniczącym Piotrem Łukaszem Juliuszem Andrzejewskim. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie odmówi naszej komisji dalszej współpracy.

Pani dyrektor Ewie Ziemiszewskiej i panu ministrowi Piotrowi Żuchowskiemu bardzo dziękuję za udział w tej konferencji, państwu również bardzo serdecznie dziękuję. Dziękuję bardzo.

Uwagi SAWP do projektu zmian
ustawy o prawie autorskim
i prawach pokrewnych

Ryszard Poznakowski

Uwagi SAWP
do
projektu zmian ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych
(projekt z 22 grudnia 2008 roku,
przyjęty przez Radę Ministrów)

Projekt stanowi kolejną wersję diskutowanych od ponad roku zmian, mających na celu implementację wyroku Trybunału Konstytucyjnego, który zakwestionował art. 108 ust. 3 ustawy. Podstawą zakwestionowania tego przepisu było niezabezpieczenie użytkownikom udziału w postępowaniu o zatwierdzenie Tabel Wynagrodzeń (TW) przed Komisją Prawa Autorskiego (KPA).

Niestety obecny projekt zawiera szereg drugorzędnych zmian w stosunku do wersji poprzednich ostro krytykowanych przez organizacje twórców i artystów. Zachowuje natomiast podstawowe wady poprzednich projektów. W szczególności:

1. Proponowane zmiany niepotrzebnie wykraczają poza materię uchylonego art. 108 ust. 3 PrAut i wprowadzają szereg postanowień niekorzystnych dla środowisk twórczych;
2. Przewiduje kompetencje sądu cywilnego wykraczające poza jego konstytucyjną rolę;
3. Ubezwłasnowolnia działające na podstawie zezwolenia Ministra Kultury OZZ;
4. Nadmiernie uprzywilejowuje ogólnopolskie organizacje użytkowników;

Ad 1. Do zrealizowania stanowiska Trybunału Konstytucyjnego wystarczyło poddać orzeczenia KPA o zatwierdzeniu lub odmowie zatwierdzenia TW kontroli sądu cywilnego, przyjmując, że od orzeczenia KPA w sprawie zatwierdzenia TW składana jest apelacja do wyznaczonego sądu okręgowego. Według projektu natomiast, KPA ma za zadaniem nie tylko zatwierdzenie lub odmowę zatwierdzenia TW, ale może je także zmienić. Oznacza to, że wnioskująca o zatwierdzenie swoich TW organizacja traci wpływ na kształt TW. Mogą jej one w takim ujęciu być narzucone w treści i kształcie, według uznania KPA. Jest to rażące w kontekście tego, że KPA ma brać pod uwagę całość wynagrodzeń na danym polu i wskazywać ich podział. Według ujęcia dotychczasowego, KPA nie mogła TW zmienić. Mogła odmówić zatwierdzenia, co pozbawiało OZZ korzystania z przywilejów wynikających z zatwierdzenia TW.

2. Orzeczenie KPA może być podważone przez złożenie wniosku do sądu, a sąd ma również możliwość zmiany TW. W istocie zatem sąd wydaje nie orzeczenie w konkretnej sprawie, a kształtuje TW, stanowiące, według projektu, powszechnie obowiązującą normę. Oznacza to, że sąd nadaje TW charakter normatywny. Wykracza to poza zadania sądów cywilnych, konstytucyjnie powołanych do wymiaru sprawiedliwości, a nie do stanowienia prawa. Sąd ma przy tym obowiązek brać pod uwagę udział poszczególnych organizacji w całości obciążeń

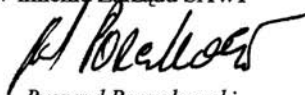
oraz określać maksymalny wymiar obciążeń. W sumie proponowany system, poza zagrożeniami dla interesów twórców i artystów, byłby niewykonalny, ze względu na niemożność przesąd kształtowania TW. Byłoby to ponadto przekreślanie sensu prawa twórcy i artysty (reprezentowanego przez OZZ) do określenia wysokości wynagrodzenia. Co innego przecież stanowi ocena TW przedłożonych do zatwierdzenia, co innego wprowadzanie do nich merytorycznych zmian.

3. Niezależnie od kwestii podstawowej, pozbawienie OZZ decydującego wpływu na wysokość żądanych wynagrodzeń, zasadniczy sprzeciw budzi, że wynagrodzenie dla twórców i artystów na polach nadań, odtworzeń z wprowadzonego do obrotu nośnika, oraz na polu audiowizualnym, podlegałyby dochodzeniu przez jedną, wskazaną przez Ministra Kultury organizację. Poszczególne OZZ miałyby obowiązek udzielenia jej „pełnomocnictwa”. Oznacza to pozbawienie działających OZZ możliwości realizacji ich praw. Prawa te podlegałyby, bowiem, kolektywizacji na rzecz OZZ wybranej dowolnie przez Ministra (jedynie po wysłuchaniu zainteresowanych OZZ, a więc bez potrzeby liczenia się z ich zdaniem). Wynagrodzenia miałyby być dochodzone na podstawie zatwierdzonych TW, i w Tabelach powinna być określona maksymalna kwota potrąceń, narzuconym w ten sposób poszczególnym OZZ.

4. Projekt uprzywilejowuje, kosztem twórców i artystów, ogólnopolskie organizacje użytkowników. Zatwierdzone TW, które generalnie wiążą bezwzględnie użytkowników, jednak nie mają takiej mocy w odniesieniu do ogólnopolskich organizacji użytkowników. Organizacje takie mogą ustalać stawki odbiegające od zatwierdzonych TW. W praktyce oznacza to, że organizacje te wyposażono w możliwość wymuszania na OZZ wprowadzania dla tej kategorii użytkowników specjalnych warunków. Oznacza to w praktyce, wprowadzenia wynagrodzeń niższych. Narusza to rażąco konstytucyjną zasadę równości.

W sumie obecny projekt nie nadaje się do prowadzenia na jego podstawie dalszych prac i powinien być wyciągnięty.

W imieniu Zarządu SAWP

Ryszard Poznakowski

Przewodniczący

Uwagi ZASP do projektu zmian
ustawy o prawie autorskim
i prawach pokrewnych

Krzysztof Kumor

Warszawa, 29.01.2009 r.

Z A S P
ZWIĄZEK ARTYSTÓW SCEN POLSKICH
ZARZĄD STOWARZYSZENIA
00-536 Warszawa, Al. Ujazdowskie 45
tel. 022 696 79 00, fax 022 696 79 09

Szanowni Państwo

Związek Artystów Scen Polskich z siedzibą w Warszawie zapoznał się z ostatnim, przyjętym przez Radę Ministrów projektem zmian do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, który jak należy rozumieć jest projektem w wersji jaki ma być przesłany do dalszego procesu legislacyjnego w Sejmie.

W pierwszej kolejności wyrażamy zadowolenie z faktu, iż Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przygotowało projekt nowelizacji ustawy o prawie autorskim, która to nowelizacja, jak wskazano w uzasadnieniu do Projektu, jest konsekwencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 stycznia 2006 roku. Skutkiem tego wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest utrata mocy wiążącej art.108 ust.3 ustawy. Brak tego przepisu spowodował, iż faktycznie od tej daty nie było możliwe prowadzenie postępowań w sprawie zatwierdzania przedstawionych przez organizacje zbiorowego zarządzania tabel wynagrodzeń z korzystanie z utworów lub artystycznych wykonanych objętych zbiorowym zarządzaniem. Oznacza to, iż mimo dynamicznego rozwoju technologicznego, zmieniających się warunków rynkowych eksploatacji utworów i artystycznych wykonanych, pojawiają się nowych pól eksploatacji – organizacje zbiorowego zarządzania nie posiadają możliwości dostosowania i uzupełnienia istniejących już tabel wynagrodzeń stosownie do realiów, uzyskania zatwierdzonych w określonym w przepisach prawa trybie stawek obowiązujących w relacjach użytkownicy – organizacje zbiorowego zarządzania. Sytuacja taka utrudniała i nadal utrudnia tym samym prowadzenie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi, dochodzenie należnych wynagrodzeń na rzecz uprawnionych twórców i artystów wykonawców.

ZASP zgłaszał swoje opinie i uwagi do publikowanych wcześniej wersji projektu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W naszej ocenie ostatni, grudniowy projekt nowelizacji ustawy wymaga gruntownych zmian i ponownych prac w ramach Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Szereg postanowień projektu ustawy, pomimo negatywnej oceny organizacji twórczych tj. organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, w tym ZASP zostało utrzymanych w kolejnej wersji projektu. Należy zgodzić się z poglądem, iż utrzymanie niektórych rozwiązań w proponowanym projekcie ustawy stanowi faktycznie ograniczenie praw twórców i artystów wykonawców do ochrony ich praw majątkowych, w tym praw do wynagrodzenia, co zdestabilizuje sferę zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi.

Nadal utrzymane są m.in. zapisy tworzące faktycznie dwustopniową reprezentację twórców i artystów wykonawców, administracyjne, arbitralne wyznaczanie jednej organizacji właściwej do działania w zakresie udzielania licencji i pobierania wynagrodzeń na wskazanych w projekcie polach eksploatacji, odgórne narzucanie kosztów inkasa i repartycji. Również rozbudowane przepisy dotyczące Komisji Prawa Autorskiego, w naszej ocenie spowodują przedłużenie procesu zatwierdzania tabel wynagrodzeń, co stawia pod znakiem zapytania zasadność i racjonalność całej proponowanej procedury.

Nasze wątpliwości, co do zasady w tym proponowanym przepisie, budzi rozwiązanie polegające na wskazywaniu jednej organizacji zbiorowego zarządzania, która będzie uprawniona do poboru wynagrodzeń na polu eksploatacji publicznie odtwarzanych utworów i przedmiotów praw pokrewnych za pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza oraz nadawanych w programach radiowych lub telewizyjnych.

Skoro projekt zobowiązuje organizację zbiorowego zarządzania do przedłożenia Komisji Prawa Autorskiego tabel wynagrodzeń po rygorze cofnięcia zezwolenia na zbiorowe zarządzanie oraz wspólne postępowanie w sprawie zatwierdzania tabel wynagrodzeń na tym polu – to nie ma potrzeby wyznaczania jednej właściwej organizacji do poboru takich wynagrodzeń, gdyż każda z organizacji będzie miała ustalone, zatwierdzone stawki, które będzie mogła pobrać/egzekwować od użytkowników w zakresie reprezentowanego przez siebie kręgu osób uprawnionych oraz repertuaru, zaś użytkownicy z uwagi na charakter postępowania o zatwierdzenie tych tabel oraz ich jawność będą te stawki znali. W takiej sytuacji wskazywanie przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w drodze rozporządzenia organizacji zbiorowego zarządzania uprawnionej do poboru takiego wynagrodzenia nie jest zasadne, generować będzie niepotrzebne koszty (koszty inkasa i repartycji tak wskazanej organizacji) która i tak przekazywać będzie stosowne kwoty nie poszczególnym twórcom i podmiotom praw pokrewnych, ale reprezentującym ich organizacjom zbiorowego zarządzania, które dopiero dokonają ostatecznego podziału na uprawnionych. Samo zaś wyznaczenie takiej jednej organizacji spośród wielu organizacji zbiorowego zarządzania może generować niepotrzebne konflikty i nieporozumienia.

Jest to bardzo niebezpieczna tendencja biorąc pod uwagę propozycje niektórych organizacji reprezentujących użytkowników, aby to rozwiązanie rozszerzyć na inne pola eksploatacji.

Projekt przewiduje uchylenie art.109 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Jednocześnie projekt wprowadza art.110¹⁵ postanowienie, które jak należy domniemywać, ma zastąpić dotychczas obowiązujący przepis art.109 ustawy. Analizując treść obu przepisów, w szczególności art. 110¹⁵ projektu stwierdzamy, iż zaproponowane rozwiązanie budzi nasz sprzeciw. Projekt, w tym zakresie, zawiera też budzący wątpliwości zapis o możliwości zastosowania innej stawki niż tabelowa w oparciu o umowę zawartą przez organizację zbiorowego zarządzania z organizacją zrzeszającą użytkowników, korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych. Nie jest dla nas oczywiste jaki jest charakter takiej umowy – czy tak ustalone stawki wynagrodzeń obowiązywać będą wszystkich użytkowników, czy tylko zrzeszonych w tej organizacji? Co będzie jeśli inna organizacja użytkowników, zrzeszająca takich samych użytkowników nie wyrazi zgody na takie stawki? W zakresie tej propozycji pojawia się więcej wątpliwości i pytań.

Nadal zwracamy uwagę na zbyt wysokie opłaty określone w art.110⁸ projektu. W szczególności dotyczy to opłaty w wysokości dziesięciokrotnego wynagrodzenia opisanego w tym przepisie za złożenie wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw autorskich. Jest to kwota co do zasady zbyt wysoka, stanowiąca znaczne obciążenie dla organizacji zbiorowego zarządzania. Zauważyć należy, iż w przedstawionym wariancie nawet zmiana jednej tylko pozycji zatwierdzonej już tabeli, albo wprowadzenie nowej pozycji, z uwagi na pojawienie się nowego pola eksploatacji, związane będzie z ponoszeniem tak wysokiej kwoty.

Komisja Prawa Autorskiego, a następnie właściwy sąd powszechny nie powinny mieć, tak jak jest to uregulowane w projekcie, prawa do zmiany przedstawionych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów i przedmiotu praw pokrewnych. Zarówno Komisja Prawa Autorskiego jak i właściwy sąd powszechny powinny mieć jedynie uprawnienie do zatwierdzenia lub odmowy takich tabel.

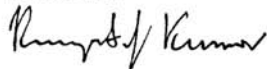
Proponowany projekt zawiera też rozwiązanie, iż w ramach postępowania o zatwierdzenie tabeli Komisja Prawa Autorskiego zatwierdza również maksymalną wysokość kosztów inkasa i repartycji, jakie dana organizacja zbiorowego zarządzania będzie mogła potrącić z inkasowanych kwot na danym polu eksploatacji. Zapis ten budzi nasz zasadniczy sprzeciw. W naszej ocenie nie można ustalić w sposób wiążący górnej granicy kosztów inkasa i repartycji, które przecież mogą się kształtować różnie w zależności od konkretnego stanu faktycznego, zaś kwestia ta w ogóle nie powinna być brana pod uwagę przy zatwierdzaniu tabel wynagrodzeń z udziałem osób trzecich. Wysokość kosztów inkasa i repartycji zawsze była i powinna pozostać przedmiotem decyzji danej organizacji zbiorowego zarządzania, podejmowanej w ramach istniejących demokratycznych reguł obowiązujących w danym twórczym stowarzyszeniu na postawie jego statutu i uchwalonych regulaminów. Nie ma uzasadnienia do tworzenia ram prawnych dla możliwości ingerencji, w tym zakresie, innych podmiotów, poza samymi zainteresowanymi twórcami i artystami wykonawcami, bo przecież koszty te są potrącane właśnie z ich wynagrodzeń.

Przedmiotowy projekt nadal przewiduje wygaśnięcie dotychczas zatwierdzonych tabel wynagrodzeń z upływem 12 miesięcy od daty wejścia w życie ustawy. Zapis ten powinien zostać zmieniony w ten sposób, iż tablele dotychczas zatwierdzone obowiązywać będą do czasu prawomocnego i ostatecznego zatwierdzenia nowych tabel. Przewidziana w projekcie procedura zatwierdzania tabel wynagrodzeń oznacza, iż postępowanie przed Komisją Prawa Autorskiego wraz z postępowaniem sądowym niewątpliwie przekroczy okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie nowych przepisów w tej mierze (to może być nawet 3-4 lata). To będzie oznaczać, iż przez dłuższy czas możliwe jest istnienie sytuacji, w ramach której nie ma obowiązujących stawek wynagrodzeń, co spowodować może konflikty na tle wysokości tych stawek, a konsekwencji brak przekazywania przez dłuższy okres wynagrodzeń na rzecz uprawnionych osób z uwagi na brak stosownej regulacji w tym zakresie.

To tylko niektóre uwagi jakie zgłaszał ZASP, a które nie zostały niestety, uwzględnione w nowej wersji projektu z grudnia 2008 roku.

W naszej ocenie przedmiotowy projekt powinien być w pierwszej kolejności skierowany do ponownej społecznej konsultacji w celu jego gruntownego przepracowania. ZASP w takim wypadku jest gotowy do przedstawienia szczegółowej analizy i uwag w zakresie proponowanych rozwiązań, jak też aktywnie uczestniczyć w pracach nad nową wersją projektu.

Krzysztof Kumor
Prezes ZASP

Projekt ustawy o zmianie ustawy
o prawie autorskim
i prawach pokrewnych
oraz niektórych innych ustaw
z 22 grudnia 2008 roku

USTAWA
z dnia _____ 2009 r.

**o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych
oraz niektórych innych ustaw¹⁾**

Art. 1. W ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 21¹ ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku sporów związanych z zawarciem umowy, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepis art. 110¹⁷⁾.”

2) w art. 104:

a) po ust. 3 dodaje się ust. 3¹-3⁵ w brzmieniu:

„3¹. Organizacja zbiorowego zarządzania sporządza roczne sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, w terminie do końca pierwszego kwartału następującego po roku, za który sprawozdanie jest sporządzane.

3². Organizacja zbiorowego zarządzania prowadzi księgi rachunkowe i sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.³⁾).

3³. Roczne sprawozdanie finansowe organizacji zbiorowego zarządzania podlega badaniu przez biegłego rewidenta. Wyboru biegłego rewidenta dokonuje organ kontroli wewnętrznej organizacji.

3⁴. Organizacja zbiorowego zarządzania niezwłocznie przekazuje sprawozdanie, o którym mowa w ust. 3¹ i sprawozdanie, o którym mowa w ust. 3² wraz z opinią i raportem biegłego rewidenta ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz podaje je do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z tymi sprawozdaniami przez zainteresowane podmioty.

3⁵. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, ramowy zakres sprawozdania, o którym mowa w ust. 3¹, obejmujący w szczególności najważniejsze informacje o działalności organizacji zbiorowego zarządzania w

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się następujące ustawy: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego i ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 658 i Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz. 122 i Nr 181, poz. 1293.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535, Nr 124, poz. 1152, Nr 139, poz. 1324 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 145, poz. 1535, Nr 146, poz. 1546 i Nr 213, poz. 2155, z 2005 r. Nr 10, poz. 66, Nr 184, poz. 1539 i Nr 267, poz. 2252, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 i Nr 208, poz. 1540 oraz z 2008 r. Nr 63, poz. 393, Nr 144, poz. 900, Nr 171, poz. 1056 i Nr 214, poz. 1343.

okresie sprawozdawczym pozwalające ocenić prawidłowość realizacji przez organizację jej celów statutowych.”;

b) w ust. 5 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) nie wypełnia obowiązku złożenia tabel wynagrodzeń do zatwierdzenia, w przypadkach określonych w art. 110¹¹ ust. 2.”;

3) w art. 106 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Organizacja zbiorowego zarządzania nie może, bez ważnych powodów, odmówić zgody na korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych w granicach wykonywanego przez siebie zarządu.”;

4) art. 107 otrzymuje brzmienie:

„Art. 107. Jeżeli na danym polu eksploatacji działa więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania, organizacją właściwą w rozumieniu ustawy jest organizacja, do której należy twórca lub artysta wykonawca, a gdy twórca lub artysta wykonawca nie należy do żadnej organizacji albo nie ujawnił swojego autorstwa - organizacja wskazana przez Komisję Prawa Autorskiego, o której mowa w art. 110¹.”;

5) po art. 107 dodaje się art. 107¹ w brzmieniu:

„Art. 107¹.

1. Poboru wynagrodzeń na podstawie zatwierdzonych tabel i udzielania licencji na korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych na polu eksploatacji określonym w art. 110¹¹ ust. 3 dokonuje jedna organizacja zbiorowego zarządzania. Wynagrodzenie jest pobierane w wysokości określonej kwotą, o której mowa w art. 110¹² ust. 4.
2. Organizacje właściwe w rozumieniu ustawy udzielają organizacji, o której mowa w ust. 1, pełnomocnictw do udzielania licencji i poboru wynagrodzeń w zakresie niezbędnym do realizacji uprawnienia określonego w tym przepisie.
3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii organizacji zbiorowego zarządzania, wskazuje, w drodze rozporządzenia, organizację, o której mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia efektywnego poboru wynagrodzeń i ich wypłaty uprawnionym.”;

6) uchyla się art. 108 i art. 109;

7) art. 110 otrzymuje brzmienie:

„Art. 110. Wysokość wynagrodzeń dochodzonych w zakresie zbiorowego zarządzania przez organizację zbiorowego zarządzania powinna uwzględniać wysokość wpływów osiągniętych z

korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, a także charakter i zakres korzystania z tych utworów i przedmiotów praw pokrewnych.”;

8) rozdział 12¹ oznacza się jako rozdział 12², a artykuły oznaczone numerami 110¹-110⁷ oznacza się numerami 110²³-110²⁹. Użyte w tym rozdziale wyrazy „art. 110¹” i „art. 110³” zastępuje się odpowiednio wyrazami „art. 110²³” i „art. 110²⁵”;

9) po rozdziale 12 dodaje się rozdział 12¹ w brzmieniu:

„Rozdział 12¹
Komisja Prawa Autorskiego

Oddział 1. Przepisy ogólne

Art. 110¹.

1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego powołuje Komisję Prawa Autorskiego, zwaną dalej „Komisją”.
2. Do zadań Komisji należy:
 - 1) rozpatrywanie spraw o zatwierdzanie i zmianę zatwierdzonych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych;
 - 2) rozstrzyganie sporów dotyczących stosowania tabel, o których mowa w pkt 1;
 - 3) rozstrzyganie sporów związanych z zawarciem umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 1;
 - 4) wskazywanie organizacji właściwej w rozumieniu ustawy, w przypadku, o którym mowa w art. 107;
 - 5) rozpatrywanie spraw o odtworzenie akt oraz uzupełnienie lub sprostowanie orzeczenia Komisji;
 - 6) rozpatrywanie spraw o wykładnię orzeczenia Komisji.
3. Jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej, do postępowań przed Komisją stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.
4. Przepisu art. 49 Kodeksu postępowania cywilnego nie stosuje się.

Art. 110².

1. Komisja składa się z trzydziestu arbitrów powoływanych spośród kandydatów, o których mowa w ust. 3.
2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłasza w co najmniej dwóch drukowanych dziennikach o zasięgu ogólnopolskim oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, nie później niż na 60 dni przed upływem kadencji Komisji, informację o rozpoczęciu procedury powoływania arbitrów Komisji i wyznacza termin do przedstawiania kandydatów na arbitrów, nie krótszy niż 30 dni od dnia publikacji ogłoszenia.
3. Kandydatów na arbitrów Komisji przedstawiają:

- 1) organizacje zbiorowego zarządzania;
 - 2) stowarzyszenia twórców, artystów wykonawców i producentów;
 - 3) organizacje zrzeszające podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych;
 - 4) podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych prowadzące działalność o charakterze ogólnopolskim.
4. Kandydaci na arbitrów powinni posiadać odpowiednią wiedzę z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych oraz niezbędne doświadczenie zawodowe.
 5. Arbitrem nie może być osoba:
 - 1) pełniącą funkcje w organach podmiotów, o których mowa w ust. 3, niezależnie od tego, czy podmiot ten przedstawił kandydaturę arbitra;
 - 2) skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe lub w stosunku do której orzeczono zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej.
 6. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego powołuje do Komisji 15 arbitrów spośród kandydatów przedstawionych przez podmioty wymienione w ust. 3 pkt 1 i 2 oraz 15 arbitrów przedstawionych przez podmioty wymienione w ust. 3 pkt 3 i 4.
 7. Arbitr Komisji w wykonywaniu swych funkcji jest niezależny.
 8. Kadencja Komisji trwa 3 lata.
 9. Arbitr Komisji nie może bez ważnych powodów odmówić pełnienia funkcji członka zespołu orzekającego oraz przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego Komisji.

Art. 110³.

1. Przed upływem terminu określonego w art. 110² ust. 8 mandat arbitra Komisji wygasa w przypadku śmierci arbitra lub jego odwołania przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Odwołanie arbitra następuje w przypadku:
 - 1) zrzeczenia się pełnienia funkcji arbitra Komisji;
 - 2) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe lub orzeczenia zakazu zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej;
 - 3) choroby uniemożliwiającej pełnienie funkcji arbitra Komisji, trwającej dłużej niż 6 miesięcy;
 - 4) objęcia stanowiska w organach podmiotów, o których mowa w art. 110² ust. 3.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego powołuje nowego arbitra, na zasadach określonych w art. 110² ust. 1-6. Mandat nowo powołanego arbitra wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych arbitrów Komisji.
3. W przypadku, gdy arbitr, o którym mowa w ust. 1, był członkiem zespołu orzekającego Komisji lub gdy arbitr będący członkiem zespołu orzekającego został wybrany na przewodniczącego lub zastępcę przewodniczącego Komisji, nowy członek zespołu orzekającego jest wybierany zgodnie z zasadami określonymi dla danego postępowania.

4. Do czasu wybrania nowego członka zespołu orzekającego Komisji zgodnie z ust. 3, zawieszeniu podlega postępowanie przed tym zespołem.

Art. 110⁴.

1. Członkom zespołów orzekających Komisji przysługuje wynagrodzenie:
 - 1) za udział w orzekaniu w sprawach, o których mowa w art. 110¹ w ust. 2 pkt 1 - w wysokości dwukrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w kwartale poprzedzającym złożenie wniosku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski";
 - 2) za udział w orzekaniu w sprawach, o których mowa w art. 110¹ w ust. 2 pkt 2-4 - w wysokości przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1;
 - 3) za udział w orzekaniu w sprawach, o których mowa w art. 110¹ w ust. 2 pkt 5 i 6 - w wysokości 1/3 przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1- wypłacane po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie przed Komisją.
2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, jest wypłacane z budżetu państwa, z części będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
3. W przypadku, o którym mowa w art. 110³ ust. 3, wynagrodzenie jest wypłacane członkom zespołu orzekającego Komisji, proporcjonalnie do liczby posiedzeń, w których brali udział.
4. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłasza w Dzienniku Urzędowym Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej nazwiska arbitrów wchodzących w skład Komisji oraz informacje o wygaśnięciu mandatu arbitra, odwołaniu arbitra i powołaniu nowego arbitra.

Art. 110⁵.

1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, terminie 14 dni od dnia powołania Komisji, zwołuje posiedzenie Komisji, na którym arbitrzy dokonują wyboru przewodniczącego Komisji. Wybór jest dokonywany większością 2/3 głosów w obecności co najmniej 2/3 liczby arbitrów Komisji. W przypadku niedokonania wyboru przewodniczącego na posiedzeniu Komisji, przewodniczącego powołuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w terminie 14 dni od zakończenia posiedzenia Komisji.
2. Zastępca przewodniczącego Komisji jest wybierany, powoływany i odwoływany na wniosek przewodniczącego Komisji, który wskazuje kandydata na to stanowisko, na zasadach określonych w ust. 1.
3. Wniosek o odwołanie arbitra z funkcji przewodniczącego Komisji, ze wskazaniem kandydatów na to stanowisko, może złożyć co najmniej dziesięciu arbitrów.
4. Przewodniczący Komisji, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 3, zwołuje posiedzenie Komisji, na którym wniosek poddaje się głosowaniu według zasad określonych w ust. 1.
5. Przewodniczący Komisji oraz jego zastępca nie mogą być członkami zespołów orzekających Komisji.

6. Przewodniczący Komisji wykonuje czynności określone w art. 130 § 1-4 i art. 130² § 1-3 Kodeksu postępowania cywilnego oraz przekazuje sprawy do rozpoznania przez właściwy zespół orzekający Komisji.

Art. 110⁶. Obsługę techniczno-organizacyjną Komisji zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Art. 110⁷. Przewodniczącemu Komisji i jego zastępcy przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, za poprzedni kwartał, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wypłacane z budżetu państwa, z części będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Art. 110⁸.

1. Rozpoznawanie spraw należących do właściwości Komisji podlega opłatom, które powinny być wniesione wraz z wnioskiem o ich rozpoznanie, na rachunek bankowy urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w wysokości:
 - 1) dziesięciokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w kwartale poprzedzającym złożenie wniosku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” – w sprawach, o których mowa w art. 110¹ ust. 2 pkt 1;
 - 2) trzykrotnego przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1 – w sprawach, o których mowa w art. 110¹ ust. 2 pkt 2-4;
 - 3) przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1 – w sprawach o wykładnię orzeczenia Komisji wydanego w składzie trzyosobowym;
 - 4) jednego i dwóch trzecich przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1 – w sprawach o wykładnię orzeczenia Komisji wydanego w składzie pięcioosobowym.
2. Opłaty, o których mowa w ust. 1, stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 110⁹.

1. Posiedzenia zespołów orzekających mogą toczyć się przy obecności co najmniej 2/3 składu trzyosobowego zespołu orzekającego i 3/5 składu pięcioosobowego zespołu orzekającego.
2. Orzeczenia zespołu orzekającego Komisji zapadają większością głosów składu zespołu orzekającego.
3. Orzeczenia kończące postępowanie zapadają w obecności całego składu zespołu orzekającego.
4. Orzeczenia kończące postępowanie doręczają się z urzędu uczestnikom wraz z uzasadnieniem.

Oddział 2. Zatwierdzanie tabel wynagrodzeń

Art. 110¹⁰.

1. Sprawy o zatwierdzanie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych rozpatruje zespół orzekający Komisji w składzie pięcioosobowym.
2. W terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku w sprawie, o której mowa w ust. 1, przewodniczący Komisji wyznacza z listy arbitrów Komisji do zespołu orzekającego dwóch arbitrów przedstawionych do Komisji przez podmioty wymienione w art. 110² ust. 3 pkt 1 i 2 oraz dwóch arbitrów przedstawionych do Komisji przez podmioty wymienione w art. 110² ust. 3 pkt 3 i 4.
3. Arbitrzy wyznaczeni zgodnie z ust. 2, na posiedzeniu zwołanym przez przewodniczącego Komisji, wybierają przewodniczącego zespołu orzekającego z listy arbitrów Komisji, bezwzględną większością głosów przy obecności co najmniej 3 arbitrów.
4. Jeżeli arbitrzy nie wybiorą przewodniczącego zespołu orzekającego w terminie miesiąca od dnia ich wyznaczenia do zespołu orzekającego, zostanie on wyznaczony przez przewodniczącego Komisji.

Art. 110¹¹.

1. Wniosek o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych objętych zbiorowym zarządzaniem składa organizacja zbiorowego zarządzania. Wniosek o zatwierdzenie wspólnej tabeli może złożyć wspólnie kilka organizacji.
2. Organizacja zbiorowego zarządzania jest obowiązana do przedłożenia Komisji do zatwierdzenia tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych w przypadkach, o których mowa w art. 21 ust. 1 i 2¹, art. 21¹ ust. 1 i art. 70 ust. 2¹, oraz na polu eksploatacji odtwarzanie, w przypadkach o których mowa w ust. 3.
3. Sprawy z wniosków o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń na polu eksploatacji odtwarzanie utworów i przedmiotów praw pokrewnych za pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza lub nadawanych w programach radiowych lub telewizyjnych podlegają wspólnemu rozpoznaniu w ramach jednego postępowania prowadzonego odrębnie w odniesieniu do korzystania z utworów:
 - 1) słownych, muzycznych i słowno-muzycznych oraz związanych z nimi praw pokrewnych;
 - 2) audiowizualnych oraz związanych z nimi praw pokrewnych, w sposób inny niż wskazany w art. 70 ust. 2¹.
4. Wniosek o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń powinien zawierać określenie:
 - 1) pól eksploatacji, których dotyczy tabela wynagrodzeń;
 - 2) kategorii utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, której dotyczy tabela wynagrodzeń;
 - 3) kategorii podmiotów uprawnionych, w imieniu których wnioskodawca działa;
 - 4) wysokości stawki wynagrodzenia, z zastrzeżeniem ust. 5;

- 5) maksymalnej wysokości kosztów inkasa i repartycji, jakie organizacja stosująca tabelę będzie mogła potrącić z inkasowanych kwot na poszczególnych polach eksploatacji.
5. Organizacja zbiorowego zarządzania we wnioskach o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń ma obowiązek przedstawić niższe stawki wynagrodzeń obowiązujące instytucje kultury i oświatowe korzystające z utworów i przedmiotów praw pokrewnych w zakresie prowadzonej przez nie działalności statutowej, jeżeli to korzystanie nie łączy się z osiąganiem korzyści majątkowych.
6. Uczestnikami postępowania w sprawach o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń są:
 - 1) wnioskodawca;
 - 2) inne organizacje zbiorowego zarządzania, które w udzielonym im zezwoleniu, o którym mowa w art. 104 ust. 2 pkt 2, mają wskazane pola eksploatacji, których dotyczą tabele wynagrodzeń, jeżeli złożą wniosek o udział w tym postępowaniu;
 - 3) organizacje zrzeszające podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, których działalność obejmuje pola eksploatacji wynikające z tabel, jeżeli złożą wniosek o udział w tym postępowaniu;
 - 4) podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, których działalność obejmuje pola eksploatacji wynikające z tabel, prowadzące działalność o charakterze ogólnopolskim, jeżeli złożą wniosek o udział w tym postępowaniu.
7. Na odmowę dopuszczenia do wzięcia udziału w sprawie przysługuje zażalenie.
8. Przewodniczący zespołu orzekającego Komisji zamieszcza w co najmniej dwóch drukowanych dziennikach o zasięgu ogólnokrajowym oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłoszenie o wszczęciu postępowania w sprawie zatwierdzenia tabel wynagrodzeń i wzywa zainteresowane organizacje zrzeszające podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych do wstępowania do postępowania, wyznaczając termin nie krótszy niż miesiąc od dnia opublikowania ogłoszenia.

Art. 110¹².

1. Zespół orzekający wydając orzeczenie zatwierdza, odmawia zatwierdzenia albo zmienia i zatwierdza zmienione w ten sposób tabele wynagrodzeń.
2. Wydając orzeczenie, zespół orzekający bierze pod uwagę:
 - 1) kryteria określone w art. 110;
 - 2) kwotę ogólnego obciążenia podmiotów korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych z tytułu korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych na danym polu eksploatacji;
 - 3) zebrany w sprawie materiał dowodowy;
 - 4) stanowiska uczestników postępowania;
 - 5) uzasadniony interes społeczny.
3. Zatwierdzone tabele wynagrodzeń zawierają sztywne stawki wynagrodzeń, określone kwotowo lub procentowo.
4. W przypadku, o którym mowa w art. 110¹¹ ust. 3, orzeczenie zespołu orzekającego Komisji wskazuje, na podstawie zatwierdzonych w tym postępowaniu tabel, kwotę

obciążenia podmiotów korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych oraz udział poszczególnych kategorii uprawnionych w tej kwocie.

5. Przewodniczący Komisji publikuje zatwierdzone tabele wynagrodzeń w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
6. Organizacje zbiorowego zarządzania do dnia 15 lutego dokonują corocznej waloryzacji określonych kwotowo stawek wynagrodzeń w oparciu o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszany przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za ostatni rok oraz przekazują informację o zwaloryzowanych stawkach wynagrodzeń przewodniczącemu Komisji. Stawki te są publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Art. 110¹³.

1. Uczestnik postępowania niezadowolony z orzeczenia Komisji, wydanego na podstawie art. 110¹² ust. 1, może w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia złożyć wniosek o przekazanie całości lub części sprawy o zatwierdzenie tabeli do sądu, który rozpoznaje ją jako sąd pierwszej instancji.
2. W przypadku złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący Komisji przekazuje go niezwłocznie wraz z aktami sprawy do sądu oraz publikuje informację o złożeniu tego wniosku w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego i na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
3. W razie niewniesienia wniosku, o którym mowa w ust. 1, orzeczenie Komisji staje się prawomocne w całości lub w części, co do której nie złożono wniosku.
4. Złożenie wniosku o przekazanie sprawy do sądu powoduje utratę mocy orzeczenia Komisji w całości lub w części, co do której wniosek został złożony.

Art. 110¹⁴. W przypadku istotnej zmiany okoliczności stanowiących podstawę orzeczenia w sprawie zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń, każdy kto ma interes prawny może złożyć do Komisji wniosek o zmianę zatwierdzonej tabeli wynagrodzeń. Do postępowania w sprawie zmiany zatwierdzonej tabeli stosuje się przepisy oddziałów 1 i 2.

Art. 110¹⁵.

1. Stawki określone w zatwierdzonych tabelach wynagrodzeń stosuje się w umowach, których stroną jest organizacja zbiorowego zarządzania.
2. postanowienia umowne określające stawkę w innej wysokości niż zatwierdzona w tabeli wynagrodzeń są nieważne, a ich miejsca zajmują odpowiednie stawki określone w tych tabelach, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Zastosowanie stawki innej niż wynikająca z zatwierdzonej tabeli wynagrodzeń może nastąpić wyłącznie na podstawie umowy zawartej między organizacją zbiorowego zarządzania i organizacją zrzeszającą podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych albo podmiotem korzystającym z utworów lub

przedmiotów praw pokrewnych prowadzącym działalność o charakterze ogólnopolskim.

Oddział 3. Wskazywanie organizacji właściwej w rozumieniu ustawy

Art. 110¹⁶.

1. Organizację właściwą w rozumieniu ustawy, w przypadkach, o których mowa w art. 107, wskazuje zespół orzekający w składzie dwóch arbitrów oraz przewodniczącego zespołu, wyznaczonych z listy arbitrów Komisji przez przewodniczącego Komisji.
2. Wniosek w sprawie, o której mowa w ust. 1, może złożyć:
 - 1) twórca lub artysta wykonawca;
 - 2) organizacja zbiorowego zarządzania;
 - 3) organizacja zrzeszająca podmioty korzystające z utworów lub artystycznych wykonań;
 - 4) podmiot korzystający z utworów lub artystycznych wykonań.
3. Uczestnikami postępowania, o którym mowa w ust. 1, są:
 - 1) wnioskodawca;
 - 2) organizacje zbiorowego zarządzania, które na podstawie treści udzielonego im zezwolenia, o którym mowa w art. 104 ust. 2 pkt 2, zarządzają prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi tej samej kategorii utworów lub artystycznych wykonań na polu eksploatacji, którego dotyczy wniosek;
 - 3) organizacje zrzeszające podmioty korzystające z utworów lub artystycznych wykonań, których działalność objęta jest zakresem wniosku, jeżeli złożą wniosek o udział w tym postępowaniu;
 - 4) podmioty korzystające z utworów lub artystycznych wykonań prowadzące działalność o charakterze ogólnopolskim, których działalność objęta jest zakresem wniosku, jeżeli złożą wniosek o udział w tym postępowaniu.
4. Na odmowę dopuszczenia do wzięcia udziału w sprawie przysługuje zażalenie.
5. Przewodniczący zespołu orzekającego Komisji zamieszcza ogłoszenie o wszczęciu postępowania, o którym mowa w ust. 1. Do ogłoszenia stosuje się przepis art. 110¹¹ ust. 8.
6. Od orzeczenia zespołu orzekającego wydanego w trybie określonym w ust. 1-4 w terminie 14 dni od jego doręczenia przysługuje odwołanie do sądu. W postępowaniu toczącym się wskutek wniesienia odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji.

Oddział 4. Rozstrzyganie sporów

Art. 110¹⁷.

1. Zespół orzekający w składzie dwóch arbitrów, wyznaczonych po jednym przez każdą ze stron z listy arbitrów Komisji oraz przewodniczącego zespołu orzekającego wybranego przez tak wyznaczonych arbitrów rozstrzyga spory dotyczące stosowania tabel wynagrodzeń oraz spory związane z zawarciem umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 1. Jeżeli jedna ze stron nie wyznaczy arbitra albo arbitrzy nie wybiorą

przewodniczącego zespołu orzekającego, zostaną oni wyznaczeni przez przewodniczącego Komisji.

2. Do postępowania przed Komisją w sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu przed sądem polubownym.
3. Strona niezadowolona z orzeczenia zespołu orzekającego Komisji, o którym mowa w ust. 1, może w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść powództwo do sądu.
4. Niepoddanie sporu pod rozstrzygnięcie w trybie określonym w ust. 1 nie stanowi przeszkody do wniesienia powództwa do sądu.

Oddział 5. Pozostałe postępowania

Art. 110¹⁸.

1. Sprawy o odtworzenie akt rozpatrują zespoły orzekające w składzie dwóch arbitrów oraz przewodniczącego, wyznaczonych z listy arbitrów Komisji przez przewodniczącego Komisji.
2. Do postępowania przed Komisją w sprawie o odtworzenie akt stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu w razie zaginięcia lub zniszczenia akt.
3. Sprawy o uzupełnienie, sprostowanie lub wykładnię orzeczenia Komisji rozpatruje zespół orzekający w takim samym składzie, który wydał orzeczenie w sprawie.

Oddział 6. Postępowanie przed sądem

Art. 110¹⁹.

1. Sądem właściwym do rozpoznawania spraw, o których mowa w art. 110¹³, art. 110¹⁴, art. 110¹⁶ ust. 5 i art. 110¹⁷ ust. 3 i 4, jest sąd okręgowy.
2. Minister Sprawiedliwości wyznaczy, w drodze rozporządzenia, jeden sąd okręgowy właściwy do rozpoznawania spraw, o których mowa w ust. 1.
3. Wnioski, o których mowa w art. 110¹³ i 110¹⁴ oraz odwołanie, o którym mowa w art. 110¹⁶ ust. 5, wnosi się za pośrednictwem Komisji.

Art. 110²⁰. Sąd, o którym mowa w art. 110¹⁹ ust. 2, rozpoznaje także zażalenia na postanowienia zespołów orzekających Komisji wydane w toku postępowaniu przed Komisją. Przepisy art. 394-398 Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się.

Art. 110²¹.

1. Uczestnikami w sprawie są:

- 1) wnioskodawca;
- 2) podmiot składający wniosek o przekazanie sprawy do sądu lub odwołanie;
- 3) organizacje zbiorowego zarządzania, które w udzielonym im zezwoleniu, o którym mowa w art. 104 ust. 2 pkt 2, mają wskazane pola eksploatacji, których dotyczy wniosek lub odwołanie;

- 4) organizacje zrzeszające podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, których działalność jest objęta zakresem wniosku lub odwołania, jeżeli przystąpią do postępowania przed jego zakończeniem w drugiej instancji;
- 5) podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, których działalność jest objęta zakresem wniosku lub odwołania, prowadzące działalność o charakterze ogólnopolskim, jeżeli przystąpią do postępowania przed jego zakończeniem w drugiej instancji.

2. Na odmowę dopuszczenia do wzięcia udziału w sprawie przysługuje zażalenie.

Art. 110²². Do postanowień kończących postępowanie w sprawach o zatwierdzenie lub zmianę zatwierdzonych tabel wynagrodzeń stosuje się art. 110¹². Postanowienia te są doręczane z urzędu przewodniczącemu Komisji.”

Art. 2. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm. ⁴⁾) w art. 519¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz od postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie - w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego oraz w sprawach o zatwierdzenie lub zmianę zatwierdzonych tabel wynagrodzeń organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi - przysługuje skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.”

Art. 3. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398, z późn. zm. ⁵⁾) po art. 67 dodaje się art. 67¹ w brzmieniu:

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766, 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849 i Nr 247, poz. 1845 oraz z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 69, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056 i Nr 220, Nr 1431.

„Art. 67¹.

1. Opłatę stałą w kwocie 1.000 złotych pobiera się od wniosku o przekazanie do sądu sprawy o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych.
2. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od odwołania od orzeczenia zespołu orzekającego Komisji Prawa Autorskiego w sprawie o wskazanie organizacji właściwej w rozumieniu art. 107 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.⁶⁾).

Art. 4.

1. W terminie do dnia 31 grudnia 2009 r. wynagrodzenie członków zespołów orzekających Komisji jest wypłacane:
 - 1) w sprawach, o których mowa w art. 110¹ ust. 2 pkt 1-4 i 6 ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą – ze środków, o których mowa w art. 110⁸ ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą;
 - 2) w sprawach, o których mowa w art. 110¹ ust. 2 pkt 5 ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą – z budżetu państwa, z części będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
2. Opłaty, o których mowa w art. 110⁸ ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, wniesione w okresie do dnia 31 grudnia 2009 r., z dniem 1 stycznia 2010 r. stają się dochodem budżetu państwa.

Art. 5.

1. W terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego powoła Komisję Prawa Autorskiego, na zasadach określonych w art. 110² ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.
2. Z dniem powołania Komisji Prawa Autorskiego zgodnie z ust. 1 wygasają mandaty arbitrów, powołanych na dotychczasowych zasadach, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Do postępowań w sprawach spornych o stosowanie zatwierdzonych tabel wynagrodzeń oraz związanych z zawarciem umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. Arbitrzy wyznaczeni do zespołów orzekających w tych sprawach zachowują mandat do dnia wydania orzeczenia. Arbitrzy orzekający w tych sprawach otrzymują wynagrodzenie na podstawie dotychczasowych przepisów.
4. Postępowania wszczęte na podstawie dotychczasowych przepisów w sprawach o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń oraz w sprawach wskazywania organizacji właściwej, w rozumieniu art. 107 ustawy wymienionej w art. 1, i nie zakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, umarza się.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 126, poz. 876 oraz z 2007 r. Nr 21, poz. 123, Nr 82, poz. 560, Nr 123, poz. 849, Nr 125, poz. 873 i Nr 191, poz. 1371.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 658 i Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz. 122 i Nr 181, poz. 1293 oraz z 2009 r. Nr ..., poz.

5. Wniosek, o którym mowa w art. 110¹¹ ust. 2 ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, organizacja zbiorowego zarządzania składa w terminie 6 miesięcy od dnia powołania Komisji Prawa Autorskiego zgodnie z ust. 1.
6. Jeżeli w terminie określonym w ust. 5 organizacja zbiorowego zarządzania nie złoży wniosku o zatwierdzenie tabeli przewodniczący Komisji Prawa Autorskiego wezwie ją do złożenia wniosku w terminie miesiąca. O niewniesieniu wniosku w tym terminie przewodniczący Komisji Prawa Autorskiego informuje ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
7. Tabele wynagrodzeń zatwierdzone na podstawie dotychczasowych przepisów stosuje się do czasu prawomocnego zatwierdzenia odpowiednich tabel na podstawie art. 110¹⁰-110¹³ ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Postanowienia umowne mniej korzystne dla twórców, niż wynikałoby to z tabel wynagrodzeń zatwierdzonych na podstawie dotychczasowych przepisów, są nieważne, a ich miejsce zajmują odpowiednie postanowienia tych tabel.
8. Pierwsze sprawozdania, o których mowa w art. 104 ust. 3¹ i 3² ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, organizacja zbiorowego zarządzania sporządza po zamknięciu pierwszego pełnego roku obrotowego, który nastąpi po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 110⁴ ust. 2 i art. 110⁸ ust. 2 ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.

Uzasadnienie

I. Część ogólna

Projektowana ustawa jest konsekwencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 stycznia 2006 r., sygn. akt SK 40/04 (Dz. U. Nr 21, poz. 164), w którym za niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej został uznany art. 108 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, Nr 21, poz. 164 i Nr 94, poz. 658), zwanej dalej „ustawą o prawie autorskim”. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału, przepis ten utracił moc obowiązującą z dniem 1 września 2006 r.

Zakwestionowana regulacja dotyczyła postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego w przedmiocie zatwierdzania przedstawianych przez organizacje zbiorowego zarządzania tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub artystycznych wykonań. Głównym zarzutem sędziów Trybunału był brak możliwości uczestniczenia w tym postępowaniu w charakterze strony użytkowników praw autorskich lub pokrewnych (podmiotów korzystających z przedmiotów tych praw). Ich udział nie był bowiem zagwarantowany z mocy prawa – zależał on od uznania organizacji zrzeszającej użytkowników przez organ administracyjny za stronę lub podmiot na prawach strony. Wynikało to z odpowiedniego stosowania, zgodnie z art. 108 ust. 4 ustawy o prawie autorskim, przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. K.p.a. wskazuje podmioty, które mogą wszcząć postępowanie i podmioty, które mogą do niego przystąpić. W związku z brzmieniem art. 28 k.p.a. oraz ustalonym orzecznictwem sądów administracyjnych, stroną w postępowaniu o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń była tylko organizacja zbiorowego zarządzania, która złożyła wniosek o zatwierdzenie tabel. Zgodnie z art. 31 k.p.a., do postępowania administracyjnego może wstąpić na prawach strony organizacja społeczna, jeżeli jest to uzasadnione jej celami statutowymi i gdy przemawia za tym interes społeczny.

W praktyce Komisji Prawa Autorskiego, ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego jako organu odwoławczego oraz sądów administracyjnych organizacje zrzeszające użytkowników były dopuszczane do postępowań na prawach strony. Nie gwarantowało to jednak możliwości uczestnictwa użytkowników w procesie tworzenia tabel, co nie dawało im równej pozycji jako uczestnikom postępowań. Użytkownicy mieli bowiem wyłącznie prawo do składania wniosków i przedstawiania stanowisk, które mogły być wzięte pod uwagę przez organ jedynie jako środek dowodowy i jako taki – swobodnie przez organ oceniane. Jeżeli nawet takie stanowisko zostało dopuszczone przez organ, to nie było ono równoprawne ze stanowiskiem przedstawicieli właścicieli praw. Brak takiego równouprawnienia uniemożliwiał skontrolowanie, w ramach kontroli sądowoadministracyjnej, prawidłowości zastosowania przez Komisję art. 109 ustawy o prawie autorskim, określającego charakter zatwierdzanych stawek wynagrodzeń.

Prawidłowy projekt tabel wynagrodzeń, zdaniem Trybunału, to taki, który został sporządzony przy równoprawnym współudziale przedstawicieli obu stron przyszłych potencjalnych umów. Zatwierdzenie w trybie publicznoprawnym tabel wynagrodzeń wywołuje bowiem, w pewnym zakresie, skutki podobne do przepisów powszechnie obowiązujących (organizacja zbiorowego zarządzania w umowach z podmiotami korzystającymi nie mogła skutecznie przyjąć stawki niższej niż wskazana w tabelach). Jednakże sam proces zatwierdzania następował w trybie przewidzianym dla rozstrzygania spraw indywidualnych i konkretnych. Uchylona regulacja, zdaniem Trybunału, takiego równouprawnienia nie zapewniała i przez to została uznana za niezgodną z art. 20, art. 22 w związku z art. 31 ust. 3, art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Równocześnie należy podkreślić, iż Trybunał potwierdził istotne znaczenie stawek wynagrodzeń określonych w zatwierdzonych tabelach, zarówno dla przyszłych jak i aktualnych umów dotyczących obrotu prawami autorskimi. Nie zakwestionował także charakteru Komisji Prawa Autorskiego, jako organu władzy publicznej. Dlatego projekt ustawy, pomimo dokonywania zasadniczej reformy procedury zatwierdzania stawek wynagrodzeń, utrzymuje instytucję Komisji i reprezentatywnych zespołów orzekających, które będą zatwierdzać tabele na pierwszym etapie postępowania. Natomiast na etapie dalszym – o ile zostanie złożony stosowny wniosek kwestionujący orzeczenie Komisji – tabele będzie zatwierdzał sąd powszechny. Zarówno postępowanie przed Komisją, jak i sądem, będzie się toczyć według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, a organy orzekające będą miały prawo do merytorycznej ingerencji w treść tabel przedstawionych do zatwierdzenia.

Ustawa określi także charakter samych stawek (będą to stawki sztywne), możliwość ich zmiany oraz stosowania – w określonym przypadku – stawek odmiennych. Nowością będzie też obowiązek przedstawienia tabel wynagrodzeń na tych polach eksploatacji, na których pośrednictwo organizacji zbiorowego zarządzania jest obligatoryjne z mocy prawa lub wymuszone charakterem eksploatacji. Przedstawione rozwiązania zapewnią także, że tabele wynagrodzeń różnych organizacji dotyczące tych samych pól eksploatacji będą miały spójny charakter i będą uwzględniać poziom obciążeń podmiotów korzystających z praw autorskich i praw pokrewnych z tytułu wynagrodzeń za korzystanie z przedmiotów tych praw.

Ponieważ projektowana ustawa stanowi całościową reformę organizacji i postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego, wprowadzone zostaną także zmiany w zakresie pozostałych postępowań przed Komisją, czyli sporów związanych ze stosowaniem tabel i umów dotyczących reemisji oraz wyznaczania organizacji właściwej. Zmiany te przede wszystkim doprecyzowują obecne regulacje. Komisja otrzyma też kompetencję do rozpatrywania innych spraw, mających charakter formalny lub interpretacyjny, takich jak odtwarzanie akt oraz uzupełnianie, sprostowanie lub dokonywanie wykładni jej orzeczeń. Potrzeba takiej regulacji wynika z dotychczasowej praktyki Komisji.

Ta całościowa i mocno rozbudowana w stosunku do obecnej regulacja zostanie zamieszczona w odrębnym rozdziale ustawy o prawie autorskim – po rozdziale dotyczącym organizacji zbiorowego zarządzania, z którymi działalność Komisji Prawa Autorskiego jest nierozdzielnie związana.

Należy w tym miejscu podkreślić, iż projektowana ustawa odpowiada nie tylko na wytyczne Trybunału Konstytucyjnego, ale stanowi też realizację większości postulatów zgłaszanych podczas dyskusji nad poprzednim rządowym projektem ustawy regulującej tę materię, złożonym w poprzedniej kadencji Sejmu. Analiza zgłoszonych do niej uwag, zarówno na etapie konsultacji społecznych jak i wysłuchania publicznego w Sejmie, wykazała konieczność przygotowania całkowicie nowej propozycji, przez co poprzednia nie uzyskała rekomendacji Rządu i w obecnej kadencji Sejmu prace nad nią nie były kontynuowane.

II. Część szczegółowa

1. Ukształtowanie Komisji Prawa Autorskiego

Komisja Prawa Autorskiego pozostanie w formule listy arbitrów, powoływanej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (projektowane art. 110¹ ust. 1 i art. 110² ust. 6 ustawy o prawie autorskim) i w najwyższym możliwym stopniu od niego niezależnej. Kandydatów na arbitrów będą mogły przedstawiać organizacje

zbiorowego zarządzania, stowarzyszenia twórców, artystów wykonawców, producentów oraz organizacje zrzeszające podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych i podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych prowadzące działalność o charakterze ogólnopolskim (art. 110² ust. 3), dzięki czemu zostanie zapewniony reprezentatywny charakter zespołów orzekających. Kandydaci będą się musieli wykazać odpowiednią wiedzą i doświadczeniem zawodowym (art. 110² ust. 4).

Pomimo, że stanowiska arbitra nie będzie można łączyć z pełnieniem funkcji w organach podmiotów, które są uprawnione do zgłoszenia kandydatów do Komisji (a równocześnie przyszłych stron postępowania przed Komisją) (art. 110² ust. 5 pkt 1), to już sam fakt zgłoszenia oznacza wystąpienie pewnych relacji między arbitrem a podmiotem zgłaszającym, nawet pomimo obowiązku zachowania niezależności (art. 110² ust. 7). Dlatego, aby nie paraliżować prac Komisji, stosującej w postępowaniach Kodeks postępowania cywilnego, należy wyłączyć stosowanie art. 49 K.p.c., przewidującego możliwość wyłączenia sędziego, jeżeli między nim a jedną ze stron lub jej przedstawicielem zachodzi stosunek tego rodzaju, że mógłby wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego (art. 110¹ ust. 4).

Arbitrem nie będzie mogła ponadto zostać osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe (w tym osoba pozbawiona praw publicznych) lub co do której orzeczono środek karny w postaci zakazu zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej (art. 110² ust. 5 pkt 2).

Komisja zostanie także liczebnie zmniejszona – z obecnych 40 arbitrów do 30 (art. 110² ust. 1). W związku z planowaną możliwością złożenia wspólnego wniosku przez kilka organizacji oraz dotychczasową liczbą zgłoszeń kandydatów na arbitrów, taka liczba wystaje się wystarczająca. Lista arbitrów będzie powszechnie dostępna – zostanie ogłoszona w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Będą tam również ogłaszane wszelkie zmiany w składzie Komisji (art. 110⁴ ust. 4).

Kadencja Komisji trwać będzie, podobnie jak obecnie, 3 lata (art. 110² ust. 8). Z uwagi na zasady przyjęte w K.p.c. zakończenie kadencji w trakcie trwania postępowania nie spowoduje konieczności rozpoczęcia go od nowa. Kodeks wymaga jedynie, aby wyrok (orzeczenie) był wydany przez sędziów (arbitrów – członków zespołu orzekającego), przed którymi odbyła się rozprawa (posiedzenie) poprzedzająca bezpośrednio wydanie wyroku (orzeczenia) (projektowany art. 110¹ ust. 3 ustawy o prawie autorskim w zw. z art. 323 K.p.c.).

Ustawa określi ponadto przypadki wygaśnięcia mandatu arbitra i procedurę powołania na to miejsce nowego (art. 110³), a także wysokość wynagrodzenia arbitrów za udział w orzekaniu (jednorazowego, za udział w jednej sprawie), na które do końca 2009 r. środki będą uzyskiwane z opłat od poszczególnych wniosków lub z budżetu państwa – w zależności od rodzaju sprawy (art. 4 ust. 1 ustawy zmieniającej), a od 2010 r., zgodnie z kierunkiem planowanych zmian w przepisach o finansach publicznych, wyłącznie z budżetu państwa, do którego będą także odprowadzane opłaty od wniosków (art. 110⁴ ust. 1 i 2 oraz art. 110⁸). Regulacja ta jest podyktowana koniecznością zagwarantowania w budżecie środków na funkcjonowanie Komisji, co – z uwagi na przewidywane wejście ustawy w życie w trakcie 2009 r. – może nastąpić dopiero od 1 stycznia 2010 r. Dlatego do tego momentu wypłata wynagrodzeń będzie się odbywać, w znacznej mierze, na dotychczasowych zasadach.

Pracami Komisji jako całości kierować będzie wybierany przez arbitrów przewodniczący. W wypadku braku zgody co do osoby przewodniczącego powoła go minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (art. 110⁵ ust. 1). Kandydata na zastępcę przewodniczącego wskaże przewodniczący Komisji. Tryb jego

wyboru albo powołania będzie taki sam jak dla wyboru przewodniczącego (art. 110⁵ ust. 2). Przewodniczący, a na wniosek przewodniczącego także jego zastępca, będą mogli być odwołani przez Komisję, pod warunkiem wskazania nowych kandydatów na te stanowiska (art. 110⁵ ust. 3 i 4). Takie „konstruktywne wotum nieufności” pozwoli uniknąć paraliżu prac Komisji przy braku zgody co do następców.

Z uwagi na ich kompetencje w zakresie wyznaczania członków zespołów orzekających (art. 110⁵ ust. 6), przewodniczący Komisji i jego zastępca nie będą mogli w tych zespołach zasiadać (art. 110⁵ ust. 5). Za pełnione funkcje otrzymają wynagrodzenie z budżetu państwa (art. 110⁷).

Administracyjną obsługę, a przez to sprawniejsze działanie Komisji, zapewni utworzona w tym celu komórka organizacyjna w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (art. 110⁶). Na podstawie dotychczasowych doświadczeń szacuje się, iż wystarczające do tego celu będzie zapewnienie trzech etatów w ramach możliwości resortu.

2. Postępowanie przed Komisją – zasady ogólne

Wskazywanie kandydatów na arbitrów przez uprawnionych i korzystających z praw autorskich i praw pokrewnych, czyli podmioty reprezentujące często sprzeczne ze sobą interesy, ma na celu zapewnienie reprezentatywności zespołów orzekających. W każdym przypadku będzie to skład nieparzysty, złożony z arbitrów wskazanych przez obie kategorie podmiotów. Arbitrzy mają jednak obowiązek zachowania niezależności w wykonywaniu swych funkcji (art. 110² ust. 7).

Arbitrów do konkretnej sprawy będzie wyznaczać przewodniczący Komisji (w sprawach tabel wynagrodzeń – art. 110¹⁰ ust. 2, wskazywania organizacji właściwej – art. 110¹⁶ ust. 1 oraz odtworzenia akt – art. 110¹⁸ ust. 1), a w postępowaniach spornych – strony sporu (art. 110¹⁷ ust. 1). Przewodniczącego zespołu – w zależności od rodzaju postępowań i uwzględniając ich charakter – będą wybierać tak wyznaczeni arbitrzy (w przypadku zatwierdzania tabel wynagrodzeń – art. 110¹⁰ ust. 3 oraz w postępowaniach spornych – art. 110¹⁷ ust. 1) lub przewodniczący Komisji (przy zatwierdzaniu tabel jeśli nie wybiorą go wyznaczeni do zespołu arbitrzy – art. 110¹⁰ ust. 4 oraz przy wskazywaniu organizacji właściwej – art. 110¹⁶ ust. 1 i odtwarzaniu akt – art. 110¹⁸ ust. 1).

Z wyjątkiem spraw spornych, które będą rozpatrywane na podstawie przepisów K.p.c. o sądzie polubownym (art. 110¹⁷ ust. 2), oraz spraw o odtworzenie akt (art. 110¹⁸ ust. 2), do postępowań przed Komisją stosować się będzie odpowiednio przepisy K.p.c. o postępowaniu nieprocesowym (art. 110¹ ust. 3). Zrealizuje to postulat równouprawnienia stron postępowania, zgłaszany przede wszystkim w omawianym wcześniej wyroku TK. W postępowaniach w sprawie zatwierdzenia tabel wynagrodzeń oraz wskazania organizacji właściwej uczestnikami – oprócz wnioskodawcy – będą inne organizacje zbiorowego zarządzania, działające na polu eksploatacji, którego dotyczy wniosek oraz organizacje zrzeszające podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych i podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych prowadzące działalność o charakterze ogólnopolskim (art. 110¹¹ ust. 6, art. 110¹⁶ ust. 3 i art. 110²¹ ust. 1). Ustawa określi, w zależności od rodzaju postępowania, jakie kategorie podmiotów zostaną z mocy prawa uznane za uczestników postępowania, a jakie będą musiały złożyć wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Na odmowę dopuszczenia będzie przysługiwać zażalenie (art. 110¹¹ ust. 7, art. 110¹⁶ ust. 4 i art. 110²¹ ust. 2).

Z uwagi na dużą liczbę zainteresowanych (potencjalnych uczestników), informacje o toczącym się postępowaniu będą ogłaszane w prasie i w Internecie (art. 110¹¹ ust. 8, art. 110¹³ ust. 2, art. 110¹⁶ ust. 5).

Komisja (zespoły orzekające) będzie podejmować decyzje większością głosów, będzie także mogła pracować w niepełnym składzie, chociaż już orzeczenie będzie musiało zostać wydane przy pełnym składzie zespołu (art. 110⁹ ust. 3). Ustawa określi minimalną liczbę głosów konieczną do podjęcia decyzji (wydania orzeczenia) (art. 110⁹ ust. 2) oraz niezbędne kworum zarówno w odniesieniu do wyboru przewodniczącego Komisji i jego zastępcy (art. 110⁵ ust. 1), jak i w odniesieniu do prac zespołów orzekających (art. 110⁹ ust. 1).

Podobnie jak w K.p.c., nie zostanie uregulowana sytuacja, w której w postępowaniu przed Komisją żadne stanowisko nie uzyska wymaganej większości (jest to możliwe w postępowaniu o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń, w którym każdy z uczestników może popierać inną wysokość stawek). Jeżeli jednak arbitrzy nie dojdą między sobą do porozumienia (żadne z prezentowanych stanowisk nie uzyska poparcia większości arbitrow), powinno to stanowić przesłankę do odmowy zatwierdzenia tabeli.

3. Zatwierdzanie tabel wynagrodzeń

3.1. Etap postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego

Rola Komisji Prawa Autorskiego w sprawach o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń ulegnie zmianie w stosunku do dotychczasowej regulacji (uchylonej na mocy wyroku TK).

Postępowanie przed pięcioosobowym zespołem orzekającym (art. 110¹⁰ ust. 1) będzie pierwszym etapem zatwierdzania tabel (oczywiście gdy jego wynikiem będzie orzeczenie satysfakcjonujące wszystkie strony będzie to także etap ostatni).

Podmiotem uprawnionym do złożenia wniosku o zatwierdzenie tabeli pozostanie organizacja zbiorowego zarządzania. Tabele będą mogły obejmować, poza prawami autorskimi, także wszystkie prawa pokrewne (art. 110¹¹ ust. 1), a nie tylko artystyczne wykonania, jak dotychczas. W przypadkach obligatoryjnego pośrednictwa organizacji (tj. przy zawieraniu umów o reemisję, nadania i rozpowszechnianie w Internecie oraz wypłacie niektórych rodzajów wynagrodzenia dla współtwórców utworu audiowizualnego), a więc w przypadkach, gdy podmiot korzystający jest z mocy prawa zobligowany do zawarcia umowy z organizacją, będzie ona zobowiązana do przedstawienia tabeli do zatwierdzenia (art. 110¹¹ ust. 2). Rozwiązanie to przyczyni się do znacznego uporządkowania rynku. Niezrealizowanie obowiązku będzie stanowić przesłankę do cofnięcia organizacji zezwolenia na zbiorowe zarządzanie (art. 104 ust. 5 pkt 3).

Obowiązek będzie dotyczył też utworów słownych, muzycznych i słowno muzycznych, utworów audiowizualnych oraz związanych z tymi kategoriami twórczości przedmiotów praw pokrewnych, w przypadku ich odtwarzania za pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza albo odtwarzania tych utworów i przedmiotów praw pokrewnych nadawanych w programach radiowych i telewizyjnych (art. 110¹¹ ust. 2 i 3). Są to sytuacje, w której z jednej strony z uwagi na dużą liczbę uprawnionych pośrednictwo organizacji jest niezbędne, z drugiej zaś – występuje ogromna liczba podmiotów korzystających.

Ci ostatni zwracają uwagę na brak spójności w działaniach organizacji zbiorowego zarządzania oraz w samych stawkach wynagrodzeń (obecnie nie wszystkie organizacje legitymują się zatwierdzonymi stawkami na tych samych polach eksploatacji), a także na iluzoryczną możliwość negocjowania wysokości wynagrodzeń, przez co są oni skazani na

stawki określone w cennikach organizacji lub – w przypadku sporów – na długotrwałe i kosztowne procesy sądowe.

Dlatego ustawa wprowadzi ułatwienia dla korzystających z praw autorskich i praw pokrewnych oraz gwarancje, że zatwierdzony system stawek, w szczególności w wymienionych przypadkach publicznego odtwarzania, będzie przejrzysty i spójny.

Po pierwsze – zatwierdzone tabele wynagrodzeń będą określały sztywne (stałe) stawki (art. 110¹² ust. 3). Tego rodzaju stawki, w dużo większym stopniu niż obecne minimalne (lub na przykład widelkowe), przyczynią się do pewności w obrocie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, a ta z kolei wpłynie pozytywnie zarówno na działalność podmiotów korzystających (pewność co do wysokości obciążeń), jak i uprawnionych (pewność co do wysokości należnego wynagrodzenia).

Dla łatwej dostępności, będą one publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (art. 110¹² ust. 5). Dotyczyć to będzie także stawek corocznie waloryzowanych (art. 110¹² ust. 6).

Po drugie – postępowania o zatwierdzenie stawek wynagrodzeń za opisane wyżej przypadki publicznego odtwarzania będą prowadzone wspólnie dla kilku organizacji. Odrębne postępowanie będzie dotyczyć utworów słownych, muzycznych i słowno-muzycznych oraz odpowiednich praw pokrewnych, a odrębne – utworów audiowizualnych i związanych z nimi praw pokrewnych (art. 110¹¹ ust. 3). Postępowanie będzie zatem inicjowane wnioskiem pierwszej organizacji, która przedłoży tabelę do zatwierdzenia (chyba, że – co byłoby pożądane i usprawniło procedurę – organizacje złożą wspólną tabelę, co umożliwi im art. 110¹¹ ust. 1). Pozostałe będą zobowiązane do takiego postępowania przystąpić i przedstawić tabele obejmujące ich zakres działania. Wynikiem tego postępowania będzie tabela wskazująca kwotę obciążenia podmiotów korzystających z tytułu eksploatacji określonych utworów i przedmiotów praw pokrewnych oraz udział poszczególnych kategorii uprawnionych (reprezentowanych przez odpowiednie organizacje zbiorowego zarządzania) w tej kwocie (art. 110¹² ust. 4). Niezależnie od powyższego, we wszystkich przypadkach zatwierdzane stawki będą musiały uwzględniać ogólne obciążenie podmiotów korzystających z utworów i przedmiotów praw pokrewnych z tytułu tego korzystania (art. 110¹² ust. 2 pkt 2).

Po trzecie – co jest nie tylko postulowane przez użytkowników, ale też stanowi realizację wymogu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (poprzednio dyrektywy 92/100/WE) – do poboru wynagrodzenia za określone wyżej przypadki publicznego odtwarzania zostanie wyznaczona jedna organizacja (art. 107¹ ust. 1). Nastąpi to w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (art. 107¹ ust. 3).

Wyznaczona w ten sposób organizacja będzie musiała uzyskać od pozostałych organizacji właściwych w rozumieniu ustawy pełnomocnictwa, niezbędne do udzielania licencji i poboru wynagrodzeń (art. 107¹ ust. 2). W przypadku braku woli współpracy ze strony tych organizacji, będzie ona mogła skorzystać z przewidzianych w prawie cywilnym instrumentów prawnych, które pozwalają na wyegzekwowanie obowiązku złożenia oświadczenia woli.

W wyborze organizacji pomocne ministrowi będą informacje uzyskane dzięki wprowadzanemu systemowi sprawozdań, zarówno merytorycznych jak i finansowych, z działalności organizacji zbiorowego zarządzania (art. 104 ust. 3¹, 3² i 3⁴), a gwarancję prawidłowości dokonywanych rozliczeń zapewni prowadzenie przez te organizacje pełnej (a nie uproszczonej jak dotychczas) rachunkowości (art. 104 ust. 3²) i obligatoryjne badanie

sprawozdań finansowych przez biegłego rewidenta (art. 104 ust. 3³). Składane przez organizacje sprawozdania będą publicznie dostępne, co przyczyni się do większej przejrzystości ich działań (art. 104 ust. 3⁴).

Po czwarte – organizacje zbiorowego zarządzania posiadające zatwierdzone tabele zostaną zobowiązane do stosowania ich w zawieranych przez siebie umowach licencyjnych (art. 110¹⁵ ust. 1) pod sankcją nieważności (art. 110¹⁵ ust. 2).

Po piąte – ustawa dopuści możliwość zastosowania stawki innej niż wynikająca z prawomocnie zatwierdzonej tabeli na podstawie umowy zawartej między organizacją zbiorowego zarządzania a organizacją zrzeszającą podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych albo podmiotem korzystającym z tych praw, prowadzącym działalność o charakterze ogólnopolskim (art. 110¹⁵ ust. 3). Taka regulacja pozwoli uwzględnić specyfikę działalności podmiotów korzystających z praw autorskich i praw pokrewnych, co może okazać się niemożliwe w mającej dość ogólny charakter tabeli wynagrodzeń. Tego rodzaju specyfika może wystąpić zarówno w przypadku określonego rodzaju działalności (jednej kategorii przedsiębiorców - wówczas organizacja ich zrzeszająca będzie mogła podjąć negocjacje z organizacją zbiorowego zarządzania), jak i w przypadku dużego podmiotu, korzystającego w znacznym stopniu z utworów i przedmiotów praw pokrewnych (np. ogólnopolskiego nadawcy rozpowszechniającego określonego rodzaju program lub wypełniającego określonego rodzaju obowiązki ustawowe). Należy jednak pamiętać, że w każdym przypadku strony ewentualnej umowy będą zobowiązane wziąć pod uwagę art. 110 ustawy o prawie autorskim, określający kryteria, na podstawie których powinna być określona wysokość wynagrodzeń.

Organizacja zbiorowego zarządzania będzie także miała obowiązek przedstawić niższe stawki wynagrodzeń obejmujące instytucje kultury i oświatowe, korzystające z utworów i przedmiotów praw pokrewnych w zakresie prowadzonej przez nie działalności statutowej, o ile to korzystanie nie będzie łączyć się z osiąganiem korzyści majątkowych (art. 110¹¹ ust. 5). Działalność tych kategorii podmiotów korzystających bardzo często jest w znacznym stopniu oparta o korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych. Jeżeli nie łączy się ona z osiąganiem korzyści majątkowych, zbyt wysokie stawki (takie same jak dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą) mogłyby ograniczyć jej zakres, a tym samym ograniczyć dostęp społeczeństwa do kultury i edukacji.

Komisja Prawa Autorskiego, poza kompetencją do zatwierdzenia lub odmowy zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń, otrzyma uprawnienie do jej merytorycznej zmiany (art. 110¹² ust. 1), co również przyczyni się do usprawnienia postępowania (Komisja nie będzie musiała oczekiwać na zmieniony wniosek organizacji, jeżeli będzie zgłaszać zastrzeżenia do propozycji zgłoszonej pierwotnie). Oczywiście, mając na uwadze art. 321 § 1 K.p.c., nie będzie mogła wykroczyć poza zakres wniosku. Warto w tym miejscu podkreślić, że odmowa zatwierdzenia tabeli w przypadkach ich obligatoryjnego przedstawienia przez organizację nie będzie zwalniać od tego obowiązku. W dalszym ciągu będzie tu rygor cofnięcia zezwolenia. W takim przypadku organizacja będzie musiała niezwłocznie przedstawić nowy wniosek, realizujący postulaty Komisji, które przyczyniły się do odrzucenia poprzedniego.

Organy orzekające w sprawach tabel wynagrodzeń będą przy orzekaniu brać pod uwagę następujące przesłanki (art. 110 i art. 110¹² ust. 2):

- wysokość wpływów osiąganych z korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych,
- charakter i zakres korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych,
- kwotę ogólnego obciążenia podmiotów korzystających z utworów i przedmiotów praw pokrewnych z tytułu korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych na danym polu eksploatacji,

- zebrany w sprawie materiał dowodowy,
- stanowiska uczestników postępowania,
- uzasadniony interes społeczny, rozumiany jako wyważenie interesów podmiotów, które będą miały w praktyce obowiązek stosowania tabeli wynagrodzeń, również tych, które nie będą brały udziału w postępowaniu w charakterze uczestnika.

3.2. Etap postępowania sądowego

Uczestnicy postępowania przed Komisją, niezadowoleni z orzeczenia Komisji, będą uprawnieni do złożenia wniosku o przekazanie sprawy o zatwierdzenie tabeli do sądu (art. 110¹³ ust. 1).

Postępowanie będzie się toczyć przed sądem okręgowym wyznaczonym przez Ministra Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia, jako sądem pierwszej instancji (art. 110¹⁹ ust. 1 i 2). Od wyroku tego sądu przysługiwać będzie apelacja, natomiast od orzeczenia sądu apelacyjnego będzie przysługiwać skarga kasacyjna (projektowany art. 519¹ § 1 K.p.c.).

3.3. Zmiana tabeli

Poza możliwością stosowania innej stawki niż określona w tabeli na podstawie umowy, w przypadku istotnej zmiany okoliczności stanowiących podstawę prawomocnego orzeczenia w sprawie zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń, każdy kto wykaże interes prawny (a więc nie tylko organizacja zbiorowego zarządzania i nie tylko uczestnik postępowania o zatwierdzenie tabeli), będzie mógł złożyć wniosek o zmianę takiej tabeli (art. 110¹⁴). Prawomocne orzeczenie (Komisji lub sądu) wydane wskutek wniosku o zmianę tabeli zastąpi wcześniejsze prawomocne orzeczenie (Komisji lub sądu), w zakresie, w jakim dokonano zmiany wcześniejszej tabeli.

3.4. Przepisy przejściowe

Pierwsze wnioski o zatwierdzenie obligatoryjnych tabel organizacja będzie zobowiązana złożyć w terminie 6 miesięcy od dnia powołania Komisji Prawa Autorskiego na nowych zasadach (art. 5 ust. 5 ustawy nowelizującej). Tabele zatwierdzone na podstawie dotychczasowych przepisów, mające charakter stawek minimalnych, utracą moc po upływie 12 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie, chyba że wcześniej zostaną zatwierdzone odpowiadające im tabele na nowych zasadach (art. 5 ust. 7 ustawy nowelizującej).

4. Inne postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego

Pozostałe postępowania uregulowane projektowaną ustawą toczyć się będą przed trzysobowymi zespołami orzekającymi (z wyjątkiem spraw o uzupełnienie, sprostowanie lub wykładnię orzeczenia Komisji, które będzie rozpatrywał zespół orzekający w takim samym składzie, który wydał orzeczenie w sprawie). Będą to:

- sprawy z wniosków o wskazanie organizacji właściwej w rozumieniu ustawy (proponowaną nowością jest tu katalog podmiotów uprawnionych do złożenia wniosku w tej sprawie, którego brak jest obecnie powodem niejednoznacznych

- interpretacji); od orzeczenia będzie przysługiwać odwołanie do sądu okręgowego wskazanego przez Ministra Sprawiedliwości (art. 110¹⁶ w zw. z art. 110¹⁹ ust. 1 i 2);
- spory dotyczące stosowania tabel oraz spory związane z zawarciem umowy dotyczącej reemisji; ustawa nie wprowadzi tu zasadniczych zmian w stosunku do obecnie obowiązującej procedury opartej na przepisach K.p.c. o postępowaniu przed sądem polubownym, przesądzona zostanie jednak, kwestionowana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (postanowienie SN z 6 grudnia 2007 r., sygn. akt III CZP 107/07, LEX nr 355366), możliwość wniesienia w tych sprawach powództwa do sądu bez uprzedniego wszczęcia postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego (art. 110¹⁷ ustawy o prawie autorskim); nie dotyczy to sytuacji, w której jedna ze stron sporu wniosła o rozstrzygnięcie sporu przez Komisję – wówczas droga sądowa, do czasu zakończenia sprawy przed Komisją, będzie niedopuszczalna (taką czasową niedopuszczalność drogi sądowej potwierdził SN w wyroku z 3 stycznia 2001 r., sygn. akt IV CSK 303/06, LEX nr 255587); sądem właściwym będzie sąd wyznaczony przez Ministra Sprawiedliwości, właściwy w sprawach zatwierdzania tabel wynagrodzeń (art. 110¹⁹ ust. 1 i 2);
 - sprawy o odtworzenie akt oraz o uzupełnienie, sprostowanie lub wykładnię orzeczenia Komisji (art. 110¹⁸).

5. Postępowanie sądowe

Sądem, który będzie rozpatrywał sprawy z zakresu zbiorowego zarządzania, będzie sąd okręgowy wyznaczony przez Ministra Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia (art. 110¹⁹ ust. 1 i 2). Taka szczególna właściwość zapewni koncentrację spraw w jednym miejscu oraz spójność orzecznictwa. Jest to pierwszy etap do postulowanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego utworzenia wyspecjalizowanych sądów do spraw własności intelektualnej, których właściwość obejmowałyby także sprawy z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych.

Oprócz wymienionych już spraw, sąd ten będzie rozpatrywać - zgodnie z zasadami K.p.c. - także zażalenia na postanowienia zespołów orzekających Komisji Prawa Autorskiego, wydane w toku postępowania w przypadkach, w których K.p.c. dopuszcza możliwość ich złożenia (art. 110²⁰).

6. Pozostałe zmiany

Nowym rozwiązaniem, mającym na celu zagwarantowanie, że organizacje zbiorowego zarządzania wykonują zarząd prawidłowo, będzie obowiązek sporządzania i przysyłania ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego merytorycznych i finansowych sprawozdań z działalności (art. 104 ust. 3¹, 3², 3⁴ i 3⁵). Te ostatnie będą poddawane badaniu przez biegłego rewidenta (art. 104 ust. 3³). Sprawozdania te, poza dostarczeniem informacji organowi nadzorującemu, będą także pomocne przy wyborze organizacji, uprawnionej do udzielania licencji i poboru wynagrodzenia za korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych na polu eksploatacji odtwarzania. Organizacje będą ponadto zobowiązane do prowadzenia pełnej rachunkowości (art. 104 ust. 3²).

Ustawa rozszerzy także na wszystkie prawa pokrewne zasadę, zgodnie z którą organizacja zbiorowego zarządzania nie może, bez ważnych powodów, odmówić zgody na korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych (obecnie tylko artystycznych wykonań) w granicach wykonywanego przez siebie zarządu (art. 106 ust. 2).

Natomiast zmiany w art. 21¹ ust. 2 i art. 107 mają na celu dostosowanie odesłań zawartych w tych przepisach.

7. Przepisy przejściowe i końcowe

W projektowanej ustawie proponuje się 30-dniowe *vacatio legis* (art. 6 ustawy nowelizującej).

Pierwsza Komisja Prawa Autorskiego zostanie powołana na nowych zasadach w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy (art. 5 ust. 1). Dotychczasowa praktyka wskazuje, iż ten termin jest wystarczający. Z dniem powołania Komisji wygasną mandaty dotychczasowych arbitrów, z wyjątkiem arbitrów wyznaczonych przed tą datą do zespołów orzekających w sprawach spornych, które to postępowania toczyć się będą według przepisów dotychczasowych (art. 5 ust. 2 i 3). Pozostałe postępowania ulegną umorzeniu (art. 5 ust. 4).

Dotychczas zatwierdzone tabele wynagrodzeń utracą moc z upływem 12 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie. Co prawda do tego czasu nowe tabele mogą nie być zatwierdzone, będzie to jednak okres pozwalający na przeprowadzenie stosownych negocjacji nowych stawek, w przypadku zakwestionowania ich wysokości przez strony dotychczasowych umów. Należy ponadto pamiętać, iż tabele zatwierdzone na podstawie przepisów uznanych za niezgodne z Konstytucją, nie pokrywają się z planowanym zakresem obowiązkowych tabel (dotychczas brak było takiego obowiązku, brak też było możliwości zatwierdzenia tabel wynagrodzeń dla producentów fonogramów i wideogramów).

8. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Poza wymienionymi w uzasadnieniu przepisami, materia regulowana projektowaną ustawą nie jest przedmiotem wspólnotowej harmonizacji.

9. Notyfikacja norm i aktów prawnych

Projekt ustawy nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

III. Ocena skutków regulacji

1. Wskazanie podmiotów, na które będzie oddziaływać projektowana ustawa

Projektowany akt normatywny będzie miał wpływ na wysokość wynagrodzeń otrzymywanych przez uprawnionych z tytułu praw autorskich i praw pokrewnych, których pobór i wypłata odbywa się za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania. Ustawa będzie miała też wpływ na działalność organizacji zbiorowego zarządzania, związaną z obrotem powierzonymi prawami. Ponadto określi uprawnienia podmiotów biorących udział w postępowaniach przed Komisją Prawa Autorskiego i związanych z nimi postępowaniach sądowych. Projektowana regulacja pozytywnie wpłynie na wysokość obciążeń finansowych podmiotów korzystających z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, w ten sposób, że

przyczyni się do pewności użytkowników co do stawek wynagrodzeń, które będą zobowiązani płacić podmiotom uprawnionym z praw autorskich i pokrewnych, a w przypadku występującego najczęściej w działalności małych i średnich przedsiębiorców publicznego odtwarzania utworów i przedmiotów praw pokrewnych, określi łączną kwotę obciążenia z tytułu dokonywanych odtworzeń.

2. Konsultacje społeczne

Projekt został przesłany do konsultacji społecznym związkom zawodowym, organizacjom pracodawców i zainteresowanym podmiotom - organizacjom zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, innym organizacjom reprezentującym interesy uprawnionych z tytułu praw autorskich i praw pokrewnych, nadawcom radiowym i telewizyjnym, organizacjom zrzeszającym podmioty korzystające z praw autorskich i praw pokrewnych.

Projekt został umieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Biuletynie Informacji Publicznej oraz uwzględniony w Programie prac legislacyjnych Rady Ministrów na II półroczu 2008 r., zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 roku o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

Następujące podmioty otrzymały projekt do zaopiniowania w ramach konsultacji społecznych: Przewodniczący Sekretariatu Kultury i Środków Przekazu NSZZ „Solidarność”, Przewodniczący Federacji Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki (FZZPKiS), Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Związek Zawodowy Stowarzyszonych Twórców FORUM, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Konfederacja Pracodawców Polskich, Związek Pracodawców Mediów Publicznych Amerykańska Izba Handlowa w Polsce, Warsaw Financial Center, CANAL + Cyfrowy Sp. z o.o., Fundacja Ochrony Twórczości Audiowizualnej, Izba Wydawców Prasy, Kino Polska, Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych (KIPA), Polsat Cyfrowy S.A., Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, Polska Izba Komunikacji Elektronicznej (PIKE), Polskie Radio S.A., Polskie Stowarzyszenie Montażystów (PSM), Polskie Stowarzyszenie "Nowe Kina" (Nowe Kina), Powiatowy Cech Rzemiosła i Przedsiębiorczości, Radio ESKA S.A., Radio Maryja, Radio Muzyka Fakty Sp. z o.o. (RMF), Radio ZET Sp. z o.o., Sekretariat Porozumienia „Łazienki Królewskie”, Stowarzyszenie "Kina Polskie", Stowarzyszenie Dystrybutorów Filmowych, Stowarzyszenie Aktorów Filmowych i Telewizyjnych SAFT, Stowarzyszenie Architektów Polskich SARP, Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP, Stowarzyszenie Autorów i Wydawców „Polska Książka”, Stowarzyszenie Autorów ZAiKS, Stowarzyszenie Filmowców Polskich SFP, Stowarzyszenie Polski Rynek Oprogramowania PRO, Stowarzyszenie Twórców Ludowych, Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dziel Naukowych i Technicznych KOPIPOL, Związek Artystów Scen Polskich ZASP, Związek Artystów Wykonawców STOART, Związek Polskich Artystów Fotografików, Związek Polskich Artystów Plastyków ZPAP, Związek Producentów Audio Video ZPAV, Stowarzyszenie Niezależnych Dystrybutorów Filmowych, Stowarzyszenie Niezależnych Producentów Filmowych i Telewizyjnych, Stowarzyszenie Radia Publicznego w Polsce, Stowarzyszenie Twórców Obrazu Filmowego, Stowarzyszenie Twórców-Producentów/Wykonawców Utworów Medialnych STOTUM, Telewizja HBO, Telewizja POLSAT S.A., Telewizja Polska S.A., Telewizja Trwam, Polskie Media S.A., Telewizja Puls Sp. z o.o., TVN S.A., Związek Importerów i Producentów Sprzętu Elektrycznego i

Elektronicznego Branży RTV i IT – ZIPSEE, Związek Telewizji Kablowych w Polsce - Izba Gospodarcza, Stowarzyszenie Prywatnych Nadawców Radiowych i Telewizyjnych.

Uwagi do projektu zgłosiły: Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP, Stowarzyszenie Autorów ZAiKS, Związek Artystów Wykonawców STOART, Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Związek Artystów Scen Polskich ZASP, Związek Producentów Audio Video ZPAV, Stowarzyszenie Autorów i Wydawców „Polska Książka”, Stowarzyszenie Architektów Polskich SARP, Polskie Stowarzyszenie Montażystów, Izba Wydawców Prasy, Polskie Stowarzyszenie "Nowe Kina", Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych, Polska Izba Komunikacji Elektronicznej, Konsorcjum Przyjazne Prawo Autorskie, Związek telewizji Kablowych w Polsce Izba Gospodarcza, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, Małopolska Izba Hotelarska, Radio Muzyka Fakty Sp. z o.o., TVN S.A., Polskie Radio S.A., Radio Zet Sp. z o.o., Grupa Radiowa Agory Sp. z o.o., Radio ESKA S.A., Telewizja Polska S.A., Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki, Związek Zawodowy Stowarzyszonych Twórców FORUM, Związek Pracodawców Mediów Publicznych, Radio Łódź S.A., Polskie Radio Szczecin S.A.

Zgodnie z art. 7 ustawy o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa zgłoszenie złożyło Polskie Stowarzyszenie „Nowe Kina”. Uwagi Stowarzyszenia zgłoszone podczas konsultacji społecznych dotyczyły trybu powoływania arbitrów Komisji (uwzględnione), zlikwidowania dodatkowego wynagrodzenia dla współtwórców utworu audiowizualnego na polu eksploatacji „wyświetlanie” albo jego określenia jako maksymalnego obciążenia użytkowników (nie uwzględniono – jest to niezgodne z zakładanym systemem stawek sztywnych), możliwości zawarcia umowy z jedną organizacją i zatwierdzenia przez Komisję tabeli na tym polu w formie jednej kwoty obciążenia użytkowników (nie uwzględniono – możliwości te będą dotyczyć tylko publicznego odtwarzania); umożliwienia złożenia wniosku o zmianę tabeli każdemu podmiotowi (nie uwzględniono – konieczne jest pozostawienie wymogu posiadania interesu prawnego). Stowarzyszenie kwestionowało ponadto możliwość obowiązywania dotychczasowych tabel po wejściu w życie ustawy, co nie zostało uwzględnione, gdyż konieczny jest okres przejściowy, w którym będą wypracowane nowe stawki.

Zgłaszane w ramach konsultacji społecznych uwagi do projektu ustawy zawierały szereg często wykluczających się propozycji, w tym także wykraczających poza zakres nowelizacji, która zasadniczo na celu ma dostosowanie obowiązującego prawa do wyroku trybunału Konstytucyjnego uchylającego przepisy regulujące procedurę zatwierdzania tabel.

Uwzględniono następujące uwagi dotyczące:

- przesłanki do cofnięcia zezwolenia; poprzez zmianę na przesłankę niezłożenia wniosku o zatwierdzenie tabeli w przypadku, gdy jest to obligatoryjne – SFP, SARP, TVP,
- konieczności upoważnienia wskazanej przez ministra organizacji uprawnionej do poboru wynagrodzeń za publiczne odtwarzanie, także do zawierania umów licencyjnych – TVP,
- konieczności określenia proporcji arbitrów w KPA, poprzez określenie liczby arbitrów wybieranych spośród kandydatów wskazywanych przez poszczególne uprawnione podmioty – TVP,

- zamieszczenia w BIP ogłoszenia o zgłaszaniu kandydatur na arbitrów, o wszczęciu postępowania w sprawie zatwierdzenia tabel, o trybie przystąpienia organizacji użytkowników do postępowania – Nowe Kina, ZTK,
- nieprzedłużania mandatu arbitra do czasu zakończenia postępowania – PIKE, SAWP,
- wykreślenia upoważnienia ustawowego dla ministra do wydania rozporządzenia określającego zasady i tryb działania komisji – SAWP,
- trybu sprawdzania wymogów formalnych i fiskalnych wniosków poprzez powierzenie niektórych czynności określonych w k.p.c. przewodniczącemu Komisji – SAWP, TVP,
- opłat dotyczących postępowań w sprawie odtworzenia akt – poprzez zwolnienie stron od obowiązku – ZTK,
- kworum koniecznego do podjęcia orzeczenia kończącego postępowanie przed KPA – poprzez wprowadzenie obowiązku obecności wszystkich arbitrów przy podejmowaniu orzeczenia kończącego – ZAiKS, SAWP, KOPIPOL, TVP,
- prowadzenia postępowania na jednym polu eksploatacji przed jednym składem orzekającym – poprzez wykreślenie przepisu – SAWP, TVP, KOPIPOL,
- objęcia obowiązkiem zatwierdzania tabel na wszystkich polach eksploatacji, co do których ustawa przewiduje obowiązkowe pośrednictwo organizacji, poprzez dodanie tych pól – PSM, TVP, RMF, TVP,
- postępowania w sprawie zatwierdzania tabel na polu eksploatacji publiczne odtwarzanie, poprzez doprecyzowanie przepisu w zakresie definiującym publiczne odtwarzanie oraz możliwości złożeniu wspólnego wniosku – TVP,
- kompetencji KPA do zmiany tabeli wynagrodzeń, poprzez przededagowanie przepisu, w taki sposób, że Komisja może zmienić tabelę i zatwierdzić zmienioną tabelę – ZTK
- określenia stawek wynagrodzeń jako stałych i obowiązku ich waloryzacji – poprzez doprecyzowanie przepisu – ZASP, AGORA, RMF, Radio ESKA, Nowe Kina, SARP, TVN, IWP,
- postępowania sądowego toczącego się wskutek złożenia wniosku o przekazanie sprawy do sądu, poprzez doprecyzowanie przepisu – SARP, ZAiKS, SAWP,
- możliwość przekazania do sądu całości lub części sprawy o zatwierdzenie tabeli, poprzez dodanie takiej możliwości – KPPA,
- konieczności rezygnacji z określenia przez ministra w rozporządzeniu maksymalnych kosztów inkasa i repartycji jakie wskazana do poboru wynagrodzeń za publiczne odtwarzanie organizacja może potrącić z wynagrodzeń – ZASP, SAWP, ZAiKS, KOPIPOL, SFP, PSM.

Częściowo uwzględniono uwagi dotyczące:

- dyskrecjonalnej decyzji ministra w sprawie wyboru organizacji uprawnionej do poboru wynagrodzeń za publiczne odtwarzanie, poprzez uszczegółowienie przepisów dotyczących nadzoru ministra nad organizacjami – ZPAV, Federacja Związków Zawodowych, KOPIPOL,
- niemożności zastosowania niektórych przepisów k.p.c. do postępowania przed KPA – poprzez wyłączenie zastosowania art. 49 k.p.c. – SAWP, KOPIPOL, PSM,
- wprowadzenia kryteriów jakie powinni spełniać kandydaci na arbitrów – poprzez dodanie kryterium znajomości problematyki prawa autorskiego i praw pokrewnych oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego – SFP, TVN, Polska Książka,

- wymogów orzeczenia Komisji oraz uzasadniania – poprzez odesłanie do k.p.c. oraz dodanie obowiązku sporządzania uzasadnienia z urzędu – KOPIPOL,
- dopuszczenie do postępowań jako strony także użytkowników – poprzez dopuszczenie jako strony użytkowników których działalność ma zasięg ogólnopolski – SFP, KIPA, TVP, TVN, Agora,
- konieczności wprowadzenia możliwości zawierania umów określających stawki inne niż w zatwierdzonych tabelach także między organizacjami a pojedynczymi użytkownikami, poprzez dopuszczenie zawierania takich umów między organizacjami a użytkownikami, których działalność ma zasięg ogólnopolski – ESKA, Agora,
- umożliwienia złożenia zażalenia od orzeczeń Komisji w sprawie wykładni, uzupełnienia, sprostowania i odtworzenia akt, poprzez zastosowanie przepisów k.p.c. o zażaleniu – ZTK, IWP.

Nie uwzględniono następujących uwag dotyczących:

- upoważnienia przez ministra jednej organizacji do poboru wynagrodzeń (oprócz wynagrodzeń za publiczne odtwarzanie) także na polach eksploatacji, na których pośrednictwo organizacji jest obowiązkowe - ZTK-IG, PIKE, KPPA; publiczne odtwarzanie jest sferą gdzie występuje największe rozdrobnienie podmiotów korzystających i największe wykorzystanie repertuaru (tzw. małych praw),
- trybu postępowania przed KPA zgodnie z zasadami postępowania nieprocesowego – ZAiKS, SAWP, KOPIPOL; postępowanie nieprocesowe zapewnia równą pozycję wielu podmiotom w nim występującym,
- trybu wybierania składu KPA spośród osób zgłoszonych przez organizacje twórców z jednej strony i organizacje użytkowników z drugiej, co nie stwarza gwarancji bezstronności orzekania - TVN, SFP, KIPA, PIKE; Komisja jest ciałem składającym się z ekspertów w dziedzinie prawa autorskiego, kandydaci na członków komisji są jedynie rekomendowani przez organizacje twórców i użytkowników, ale w wykonywaniu swoich funkcji orzeczniczych są niezależni,
- funkcji przewodniczącego i zastępcy, sposobu jego wyboru, wynagrodzenia, oraz sposobu powoływania przewodniczących składów orzekających przez ministra – KPPA, ZAiKS, PIKE, SAWP, SARP, ZTK; wyłączenie przewodniczącego i zastępcy z orzekania ma zagwarantować właśnie bezstronność ich działania w momencie wskazywania przewodniczących składów orzekających, ponadto mają się oni zająć czynnościami formalnymi związanymi z funkcjonowaniem Komisji,
- wyboru przewodniczącego Komisji oraz przewodniczących składów orzekających spośród osób delegowanych przez uczelnie lub spośród osób spoza listy arbitrów – TVN, KPPA,
- konieczności prowadzenia przez ministra rejestru organizacji zrzeszających użytkowników, które mogą być stroną w postępowaniu przed Komisją – STOART, FZZPKiS, TVP, ZPAV; spowodowałoby to konieczność wprowadzenie trybu wpisywania organizacji do takiego rejestru i przedłużyło postępowanie,
- przyznania uprawnienia do złożenia wniosku o zatwierdzenie tabeli także organizacjom reprezentującym użytkowników – PIKE; tabele wynagrodzeń są tabelami stosowanymi przez organizacje i to one mają najlepszą wiedzę jakim dysponują repertuarem,
- konieczności rezygnacji z obowiązku zatwierdzania tabel wynagrodzeń na niektórych polach eksploatacji – SAWP, KOPIPOL; tabele na polach eksploatacji gdzie

- pośrednictwo organizacji jest obowiązkowe wprowadzą jasną sytuację prawną obydwu stron i uporządkują rynek,
- konieczności rezygnacji z obniżonych stawek dla instytucji kultury i oświatowych – SFP, SAWP, ZAiKS, KOPIPOL,
 - konieczności rezygnacji z kompetencji KPA do zmiany tabel wynagrodzeń – ZAiKS, SAWP, ZASP, KOPIPOL, PSM, TVP,
 - wprowadzenia wspólnego postępowania i określenia górnej granicy obciążenia użytkowników także na polach eksploatacji, na których pośrednictwo organizacji jest obowiązkowe – PIKE, KPPA,
 - wysokości opłat za wszczęcie postępowania w poszczególnych sprawach – ZASP, KOPIPOL, STOART,
 - zawarcia w orzeczeniu KPA postanowienia o kosztach – ZTK; kwestia uregulowana w k.p.c.,
 - konieczności określenia postępowania sądowego w sprawie zatwierdzania tabel jako postępowania odwoławczego – TVP, PIKE; założeniem jest aby postępowanie sądowe toczyło się od początku ze wszystkimi instancjami odwoławczymi tak aby sąd miał pełną możliwość kontroli treści tabel,
 - ograniczenie kręgu podmiotów, które mogą wystąpić z wnioskiem o zmianę zatwierdzonej tabeli wyłącznie do organizacji i organizacji zrzeszających użytkowników albo do stron postępowania – KPPA, ZAiKS, KOPIPOL; istnieje możliwość powstania nowych zainteresowanych podmiotów, zarówno po stronie uprawnionych z tytułu praw autorskich i praw pokrewnych jak i podmiotów korzystających z tych praw,
 - rozszerzenia podstaw wniosku o zmianę zatwierdzonej tabeli ponad istotną zmianę okoliczności – SAWP, KOPIPOL, TVP,
 - nieuchylania art. 109 ustawy i konieczność rezygnacji z wprowadzania stałych stawek wynagrodzeń – organizacje zbiorowego zarządzania; sztywne stawki wynagrodzeń określone kwotowo lub procentowo wprowadzą pewność sytuacji prawnej zarówno twórców jak i użytkowników,
 - niewprowadzania możliwości określania w umowach pomiędzy organizacjami a organizacjami użytkowników innych stawek niż wynikające z zatwierdzonych tabel - ZASP, ZAiKS, SAWP, KOPIPOL, FZZPKiS, ZTK; wprowadzenie możliwości zawierania takich umów ma na celu uelastycznienie zbiorowego zarządzania,
 - stosowania do postępowania spornego przepisów o postępowaniu przed sądem polubownym – KIPA, SFP; regulacja nieznacznie zmieniona wobec obecnie obowiązującej,
 - trybu wyznaczenia sądu oraz kompetencji sądu do uchylecia i orzekania co do istoty sprawy – SARP; uwagi niezasadne,
 - wprowadzenia tabel tymczasowych na okres od zakończenia postępowania przed Komisją do rozstrzygnięcia sprawy przez sąd w sprawach o zatwierdzenie tabel i w sprawach spornych – SFP; spowodowałoby konieczność rozliczeń w przypadku gdyby stawki w zatwierdzonej tabeli różniły się od stawek w tabeli tymczasowej, ponadto powodowałoby konieczność wprowadzenia procedury odwoławczej,
 - przedłużenia okresu obowiązywania tabel zatwierdzonych na podstawie dotychczasowych przepisów do czasu zatwierdzenia nowych tabel – ZASP, ZAiKS, SAWP, STOART, KOPIPOL; powoduje, że utrzymuje się w mocy decyzje wydane na podstawie przepisów uznanych za niekonstytucyjne,

- uchYLENIA obecnie obowiązujących tabel z dniem wejścia w życie nowelizacji – TVP; nie daje to czasu organizacji na przygotowanie nowych tabel wynagrodzeń.

Ponadto zgłaszano uwagi dotyczące zmiany sposobu obliczania wynagrodzeń autorskich poprzez wprowadzenie do ustawy procentu przychodu, jaki zobowiązany byłby płacić użytkownik a także propozycje pozostające poza zakresem, jak np. propozycje zmian art. 70 ustawy.

3. Skutki wejścia w życie ustawy

3.1. Wpływ projektowanej ustawy na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Ustawa spowoduje konieczność pokrycia z budżetu państwa kosztów:

- wypłaty miesięcznego wynagrodzenia dla przewodniczącego Komisji Prawa Autorskiego i jego zastępcy, w wysokości dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, dla każdego z nich, co, przyjmując wysokość tego wynagrodzenia ogłoszoną za trzeci kwartał 2008 roku (3.190,35 zł), daje szacunkową kwotę 153.136,80 zł rocznie;
- wypłaty wynagrodzeń dla członków zespołów orzekających Komisji Prawa Autorskiego, w wysokości uzależnionej od rodzajów postępowań:
 - o za udział w orzekaniu w sprawach o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń - w wysokości dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w kwartale poprzedzającym złożenie wniosku ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” - szacuje się, że liczba tych spraw w pierwszym roku działania nowej Komisji może wynieść nawet ok. 15 (szacunkowy koszt 478.552,50 zł), później – ok. 5 rocznie (szacunkowy koszt 159.517,50 zł);
 - o za udział w orzekaniu w sprawach spornych - w wysokości przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa wyżej - szacuje się, że liczba tych spraw może wynieść ok. 20-30 rocznie (szacunkowy koszt 30 spraw wyniesie 287.131,50 zł);
 - o za udział w orzekaniu w sprawach o wskazanie organizacji właściwej - w wysokości przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa wyżej - szacuje się, że liczba tych spraw może wynieść ok. 1 rocznie (szacunkowy koszt jednej sprawy wyniesie 9.571,05 zł);
 - o za udział w orzekaniu w sprawach o odtworzenie akt oraz uzupełnienie, sprostowanie lub wykładnię orzeczenia Komisji - w wysokości 1/3 przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa wyżej - szacuje się, że liczba tych spraw może wynieść ok. 3 rocznie – jednej o wykładnię orzeczenia i dwóch z pozostałych kategorii (szacunkowy koszt trzech spraw rozpatrywanych w składzie 5-osobowym wyniesie 15.951,75 zł);

- utworzenia w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego komórki organizacyjnej do obsługi techniczno-organizacyjnej Komisji Prawa Autorskiego; zapewnienie trzech etatów dla osób zatrudnionych w tej komórce zostanie dokonane w ramach możliwości kadrowych resortu;
- zapewnienia etatów w sądach wyznaczonych do rozpoznawania spraw z zakresu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi. Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenie urzędu obsługującego Komisję Prawa Autorskiego, szacuje się, iż ilość spraw rozpatrywanych przez Komisję, z których należy zakładać, że znaczna większość przekazana zostanie do rozpoznania przez ten sąd, nie przekroczy rocznie ok. 30-40 spraw (w pierwszym roku – ok. 50 spraw). Obsługa tych spraw zostanie zapewniona w ramach środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości. Z wyliczenia Ministerstwa Sprawiedliwości wynika, że wprowadzenie proponowanych regulacji w życie spowoduje konieczność zapewnienia etatów w ilości: 3 etatów sędziowskich w wyznaczonym sądzie okręgowym, 1 etatu sędziowskiego w sądzie apelacyjnym nadrzędnym nad sądem wyznaczonym, 3 etatów asystenckich w wyznaczonym sądzie okręgowym i 10 etatów urzędniczych. Na obsługę tych etatów w skali roku, zgodnie z informacją przedstawioną przez Ministerstwo Sprawiedliwości, powinna zostać przeznaczona szacunkowo kwota 1.067.718 zł.

Do budżetu państwa wpłyną środki z tytułu opłat od wniosków składanych do Komisji, wynoszące, w zależności od rodzajów postępowań:

- dziesięciokrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w kwartale poprzedzającym złożenie wniosku ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” - w sprawach o zatwierdzanie tabel wynagrodzeń (dla przyjętej powyżej szacunkowej liczby 15 spraw w pierwszym roku działania nowej Komisji będzie to kwota 478.552,50 zł; w latach następnych, przy przyjęciu 5 spraw rocznie - 159.517,50 zł);
- trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa wyżej - w sprawach spornych i o wskazanie organizacji właściwej (dla przyjętych powyżej szacunkowych ilości tych spraw rocznie – 30 spraw spornych i 1 sprawa o wskazanie organizacji – będzie to kwota 296.702,55 zł);
- 1 i 2/3 lub jednokrotność przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa wyżej - w sprawach o wykładnię orzeczenia Komisji (w zależności od liczby członków zespołu orzekającego; dla przyjętej powyżej szacunkowej ilości 1 sprawy rocznie w składzie 5-osobowym będzie to kwota 5.317,25 zł).

3.2. Wpływ projektowanej ustawy na rynek pracy

Ustawa nie wpłynie na rynek pracy.

3.3. Wpływ projektowanej ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Ustawa wpłynie pozytywnie na funkcjonowanie przedsiębiorstw w ten sposób, że przyczyni się do pewności obrotu prawami autorskimi i pokrewnymi, wykorzystywanymi w działalności przedsiębiorców, poprzez określenie stałych stawek wynagrodzeń oraz – w przypadku publicznego odtwarzania utworów i przedmiotów praw pokrewnych, które ma miejsce najczęściej w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw – poprzez określenie łącznej kwoty obciążeń tych podmiotów z tytułu dokonywanych odtworzeń.

3.4. Wpływ projektowanej ustawy na sytuację i rozwój regionalny

Ustawa nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

4. Wskazanie źródeł finansowania

Koszty wynikające z projektowanych zmian pokrywane będą z następujących źródeł:

- z budżetu państwa, z części będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, pokryte będą koszty wynagrodzenia dla przewodniczącego Komisji Prawa Autorskiego i jego zastępcy oraz koszt utworzenia i funkcjonowania komórki organizacyjnej obsługującej Komisję Prawa Autorskiego;
- od 2010 r. z budżetu państwa, z części będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, pokrywane będą koszty wynagrodzeń dla członków zespołów orzekających Komisji, przy czym opłaty od wniosków składanych do Komisji będą stanowiły dochód budżetu państwa; w przypadkach, w których wynagrodzenie będzie pokrywane z budżetu państwa w 2009 r. (rozpatrywanie spraw o odtworzenie akt oraz uzupełnienie lub sprostowanie orzeczenia Komisji), środki zostaną wygospodarowane w ramach części budżetu będącej w tym roku w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego - szacuje się, że tych postępowań może nie być w ogóle lub będzie ich nieznaczna liczba;
- ze środków będących w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości, pokryte będą koszty zwiększenia liczby etatów sędziowskich w sądzie okręgowym wskazanym przez Ministra Sprawiedliwości do rozpoznawania spraw z zakresu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi;
- koszty postępowań przed Komisją Prawa Autorskiego i przed sądem będą pokrywane na zasadach ogólnych określonych w Kodeksie postępowania cywilnego i ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Koszty wynagrodzeń dla przewodniczącego Komisji i jego zastępcy oraz koszty wynagrodzeń dla członków zespołów orzekających (od 2010 r.), o wysokość których konieczne będzie zwiększenie środków budżetowych pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (które wyniosą szacunkowo 944.343,60 zł w pierwszym roku działania Komisji na nowych zasadach i 625.308,60 zł w latach następnych) zostaną częściowo zrównoważone wpływami do budżetu z tytułu opłat od

wniosków składanych do Komisji (które wyniosą szacunkowo 780.572,30 zł w pierwszym roku działania Komisji na nowych zasadach i 461.537,30 zł w latach następnych). Tym samym, szacunkowe obciążenie budżetu państwa wynikające z projektowanych regulacji wyniesie ok. 164 tys. zł rocznie.

Reasumując realizacja proponowanych rozwiązań nie będzie powodować istotnych skutków finansowych dla budżetu państwa.